

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 01034

IN KANADE

Sholem Shtern

*Permanent preservation of this book was made possible
by Fred & Rita Richman*

FUNDING FOR THE CORE COLLECTION OF YIDDISH LITERATURE
WAS MADE POSSIBLE IN PART BY A GRANT FROM THE
DAVID AND BARBARA B. HIRSCHHORN FOUNDATION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

ש ל ו ם ש ם ע ר ן

אין קאנאדע

באנד צוויי

הילע געצייכנט פון דעם מאלער און דיכטער

משה קיש

ארויסגעגעבן דורך דעם שלום שטערן בוך-קאמיטעט
מאנרעאל, קוויבעק, קאנאדע
פעברואר, 1963

SHOLEM SHTERN

IN CANADA

VOLUME TWO

PUBLISHED BY THE SHOLEM SHTERN BOOK COMMITTEE
MONTREAL, QUEBEC, CANADA
FEBRUARY, 1963

PRINTED BY EVEREADY PRINTERS
72 TECUMSETH STREET
TORONTO, ONTARIO, CANADA

PRINTED IN CANADA

סאַניען
אין
ליבשאפט

איז די בערג

אינדעפרי

ביימער אנגעטאן אין גראבע קארע הוימן
פלאמען אין פרימארגן דעם רוימן.

צווישן גערטנער אין בלי,
די בערג שטייען אין וואסער
ביו די קני.

שטיינער אין מאַכיקן גרוי
וואַרעמען זיך אין דער זון,
וואָס שווימט אין הימל-בלוי.

טעלערדיקע טאלן
אין גראַזענע וואַלן,
טראַגן אויף זייערע פלאַכן
שמילע דערפלעך, גאלדענע שליאַכן.

פארמערישע פורלעך אנגעפאקט
מיט קעסטלעך און קוישן
לויפן און רוישן.

אַ קלויסטערל נידעריק, שמאַל,
גליט אין פאַרנעפלטן טאַל.

אַ גלח מיט פרום-פרידלעכע טריט
בענמשט די שמייכלענדיקע פארמער, וואָס
ציען די שמרויענע הימ.

די בערג שפאָרן זייערע שטיינערנע קעפּ
און שטאַרן צו יאַסלען און פיערן, וואָס
טראַגן דעם קראַנקן חבר
אויף די הויכע, הילצערנע טרעפּ.

דאָס היי שמעקט.
 דער טייך אין גאלדענעם גלי
 ליכטיקט און לעקט
 די פעלדזענע קני.

א בין זשומעט און זעגט
 די שטילקייט אויפן
 זאמדיק-דאָרפישן וועג.

שטיבלעך פון ברעמער
 אין די וואַלדיקע טיפן.
 די נאָסע בלעמער
 טראָפענען און טריפן.

נעכט אין פּיין

זומערדיקע, בלענדיקע נעכט
 גייען מיטן טויט אין געפעכט.

דער הימל, דער הויכער מיט שמערן פארשטאָכן.
 לבנה-פאָסן צאָפלען און בלאָסן
 אויף די שויבן פון האַלצערנעם פאַרמער-שטיבל
 פאַרזונקען אין גרין פון האַריקע מאַכן.

ביימער-שפיצן בלאָען.
 פיר שווייגנדיקע זיצן
 און ציילן די שעהן.

קיינער קאָן מערנישט פאַרגעסן,
 אַז דעם חכרם לעבן ציילט זיך
 אין מעת לעתן.

העכער פון פעלדזן, טיפער פון היילן,
 זיינען די פיינען, וואָס מ'קאָן נישט צעטיילן.
 זומערדיקע, בלענדיקע נעכט.

שעהן פון וואכן
 צינדן זיך און לעשן
 אויף בערגיקע שליאכן.
 לבנה בלאַנדזשעט און שלייכט
 אויפן זילבערנעם שליאך פון טייך.
 דער קראַנקער חבר אין צעפֿיבערטן געדאַנק,
 שרעקט זיך פֿאַר זיין לעצטער שעה וואָס צאַנקט.

א, ווי לאַנג איז פון פיין די מינוט,
 ווען פון קראַנקען חבר קאַפעט דאָס בלוט?

דער טויט צעשפּרייט זיינע שאַטנדיקע פּליגל
 און טרינקט די פּרישע, רוימע טראַפּנס
 וואָס שווימען אין וואַסער-קריגל.

איבער פֿאַרמער-שטיבלעך געהויקערט און אַלט,
 וואַשט זיך דער הימל אין די וואַסערן פון בלוי.
 און דער וואַלד וואָס רייט אויפן באַרג,
 בלעטערט און שווימט אין די זילבערנע פֿאַרהאַנגען פון טוי.

זיצן חברים פיר
 און וואַכן און וואַרטן,
 אַז אויפּטאַגן
 זאָל די שוויבנטיר.

אַ שאַטן שלינגט איין אַ שאַטן.
 דער ווינט קלעטערט
 אויף די טעלעגראַף-דראַטן.

לבנה זילבערדיק גליט.
 און דער טויט אין גרויל
 פליט מיט אַ פייער-שווערד אין מויל.

טויט

באגין.

אין דער גרינער רו
פאשעט זיך א קו.
אין א מאכיקן העמד
דין און גרין,
דרימלט דער שטיין
אין גראזיקן געשפין.

דאס שטיבל וועכט זיך
אין שאמנס פון טרויער.
דער הימל עפנט
דעם גאלדענעם טויער.

אין טאל, דאס דערפל שמעקט
מיט האניק און היי.
א פארמער-יינגל אויף א הארמאניק גאנגט
מעלאדיען פון וויי.

אויטאמאבילן רעדערן אין רויך פון זאמדנשטויב.
דער פרימארגן דער נייער זוניקט אויף דער שויב.

אויגוסט. א בלאט פלאמיקט אויפן בוים.
דער אומעט לויטערט זיך אין טרוים.
עס איז פרימארגן. עס איז שמיל.
היימיש איז דעם הונטס געכיל.
א חיה פלאנטערט זיך אין דארנדיקן גרין.
און פארן קראנקן חבר צאנקט דער לעצטער באגין.

דער חבר פיבערט און רעדט
צו די בארגיקע שמיינען.
און אלע פיר
ארום זיין בעט,
הערן און וויינען.

פייגע מיט א האנטער,
 וואָס פראַסטיקט פון אייז-קאלטן פאַס.
 לעשט דאָס פייער אויף זיין צעהיצטן שמערן,
 און פון זיין פנים ביינערדיק און בלאַס,
 זי ווישט די אַנגסטיקע טרערן.

די ביימער אונטערן זוניקן בויגן
 שטראַלן אין לויטערן ליכט.
 נאָר פאַר זיינע אויגן
 וויקלען זיך נעפלען גרוי און געדיכט.

פלוצלינג, און זיין קול שאַלט:
 חברים, פירט מיך צו אַ קילן קוואַל!

חברים, האַלט זיך מומיק! האַלט זיך פעסט!
 מיר זיינען אַרויס אין לעצטן פאַרמעסט!

אַרבעטער פון שאַפּ און שאַכט,
 קעמפט אויפן פעלד פון שלאַכט!

„אַל אַן דהי פיייערינג לאַיף!“
 שלאַגט די מערדער און באַפרייט
 די וועלט פון יאָך און פיין.

די שויבן בליצן ווי שאַרפן פון שטאַל.
 בלוט שטראַמט און דערוואַרגט זיין קול.

לעצטער צאַפּל. דאָס וואַסער פון באַרג-שפיץ
 קיקלט זיך אויף שטיינערנעם שטאַפּל.

גוף גליווערט. און עס גלאַזן
 די פענצטערלעך פון זיינע אויגן
 צום מאַל, וואו עס גאַלדיקן
 אין דער זון די פרישע היי-סמויגן.

אין טרויער

א האק טעמעט אין וואלד
דעם חכרם פנים שטייניק-קאלט.

דער הימל טריפט זיין בלוי
אויף די ביימער-מאסטן.
דער פארמער הובליעוועט
דינע, לאנגע ברעמער
פאר א פרישן קאסטן.

וואלדן-וועג געדרייט און גרין
קירעוועט זיך צווישן שטיין און דארך-געשפין.
דאס דארף וועקט זיך אין קלויסטער-געקלאנג.
שטראלנצונג לעקט דעם טוי
פון דער באבלעמערטער צווייגן-שמאנג.
יאסל גייט.

אין טויאיקע רויכן
שווייגן די בארגיקע הויכן.

א הירש פארפלאנטערט אין צווייגן-שטריק
קוקט אויף אים מיט א דערשראקענעם בליק.

די פארמער-פרוי מיט טרויער אין געדאנק,
זיצט פארטרערט אויף דער גראזנבאנק,
און זי גלעט דעם האריקן הונט
וואס טוליעט זיך צו איר און בילט
אין דער מארגנשטיל.

די פארמער-פרוי פארברוינט און שלאנק,
דערפילט דעם עלנט פון זיין געזאנג.

זי שאקלט מיטן קאפ און באגריסט:
טייערער, וואר, דער טויט פארזויסט.
אדער נאט אליין אין הימל טרערט
אויף איטלעך איינעם, וואס
ווערט פרי פארצערט.

איז מענטש אין טרויער,
 בענטש גאט פאר עפענען
 אין פרימארגן פון ליכט דעם טויער.
 געפין טרייסט אין הייליקן געדענקען,
 און דאנק דעם באשעפער פאר יעדן טאג,
 וואס ער טוט אונדז דאס לעבן שענקען.

א כוים הוידעט זיך אין בלעטער-קלייד,
 יאסל טראכט פון די טרייסטנדיקע רייד.

אין וואלד שמעקט דער צעזעגטער ברעט.
 יאסל גייט און בעט:
 — א, לייטער מיך טרויער,
 א, גלויבן, עפן
 פון ליכט דעם טויער.

יאסל גייט.
 אויפן פעלד קניט א בינמל שטרוי.
 א פערד הירושעט און טרינקט
 פון וואסער דאס בלוי.

די זון מיט איר שטראלנשווערד
 בליצט אויפן טוי פון דער גראזן-ערד.

דער טרויער אין הארצן טריפט
 ער ליענט דעם טאטנס לעצמן בריוו:
 „לך לך מארצך —
 וואגל ארויס פון דיין געבוירנלאנד.

נישט פארכט, אומעטום איז גאט,
 אומעטום איז מענטש און שמאט.

פארטרייב די שרעק.
ווייל פון אנהייב,
דיין וועט זיין
דער וועג פון פיין.

וואַגל און געפין
דאָס לאַנד פון גראַזן-גריין.
גיין, זאַלסטו גיין,
און גרונטפעסטיקן אַ נייע היים.
איך וועל ווי יעקב אַבינו נידערן צו דיר
און בענטשן די שוועל פון דיין אַפענער מיר."

אויגוסט. עם פלאמען אין וואַלד די בלעטער.
יאָסל זוכט טרייסט אין טאַמנס ווערטער.

דעם חברם יונגע, גאַלדענע קאַיאָרן
ווערן פאַרשלאָסן אין פרישן אַרון.

אַ וואַסערל קייקלט זיך צווישן שטיינער.
און עם מרערט אין אים דער טרויער דער ריינער.

אַ שטיבל, אַ לאַנקע, אַ קו און אַ פערד.
די רו פאַשעט זיך אויף דער גראַזיקער ערד.

ט ר ע ר ן

אין וואַלדיקן מאַל
טעמען די העק פון שטאַל.

באַנען-געכרום וועקט
דעם שטומען אַרום.

און די ביימער אין דער בלויער הויך,
וויקלען זיך אין שטריק פון רויך.

און די פיר מיט אַנגערערמע אויגן קוקן
אויף חבר גאַרמאַנס ליפן, וואָס צוקן.

אויפן פעלד גאַלדיקן בינמלעך קאַרן.
חבר גאַרמאַן ביים פאַרמאַכטן אַרון,
דערמאַנט דאָס שטיין אין דער הונגערדיקער ריי
אין ווינטערדיקע דרויסנס, וואָס
גליען מיט פראַסט און שניי.

און אונדזער חבר רעדאַקטאָר פלעגט
ציטערן אין אַפגעקראַכענעם פאַלמן,
און דאָס הונגערן פון די סאַמע נאַענטסטע
ער האָט אויסבאַהאַלמן.

און דער סוף פון פּרירן און פאַסטן?
זיין אויסגעברענטער גוף גליווערט
אין אַ הילצערנעם קאַסטן.

אויגוסט. שורות פייגל פליען.
און די בערג מיט גאַלדן ליכט זיך פאַרציען.

צום שטיבל אין וואַלד זיי גייען צוריק.
און די גראַבע שטריק פון רויך
דרייען זיך ווי שלאַנגען אין דער בלויער הויך.

זיי קערן זיך אום
צו דער וואַלדיקער שטום.

וואַסער-שוים
לעקט דאָס זאַמד
פון טייכן-ברעג.

דאס לייב פון א הויכן, בריימן בוים
גריזשען די שארפע ציינער פון דער בליציקער זעג.

עס וואיעט די באן.
די פארמערקע דערלאנגט
פרישע מילך וואס בלעזלט
אין דער האלצערנער קאן.

די פיר זיצן און שווייגן און הערן,
ווי די עופות רוישן מיט די פליגל
אין די דראמענע שטייגן.

עס אומעטיקט דער הארבסטיקער ארום.
און עס שמעקט דער ריח
פון פריש-צעזעגטע ברעמער, וואס
ווארעמען זיך אויף דער זון.

א בריוו פון חבר גארמאן

טייערע חברים: —

איין הימל איבער אלעמען וואכט.
און וואויל איז דעם מענטש,
וואס לעבט און גייט קעגן
אומרעכט אין שלאכט.

אין טרויער מיר מארן זיך נישט פארלירן.
דעם מענטש צו א שענער לעבן
מיר מוזן פירן.
דערצו איז קיינער פון טויט נישט באוואכט
דער עיקר איז, וואס דער מענטש
פון זיין לעבן מאכט.

מעסערדיק דער וויי.
און מיר טארן נישט וואקלען,
ווייל מיר קעמפער אין דער פאדערשטער ריי,
טראגן פון גלויבן די פאקלען.

זייט מער נישט פון טרויער געפאנגען.
זאל די פרייד פון קאמף קלינגען
אין יאסלס נייע געזאנגען.

אזוי האט אונדז געכאטן
אונדזער חבר רעדאקטאר,
איידער דער טויט האט אים ארומגענומען
מיט זיין פינצטערן שאטן.

איז פרישע כוחות שעפט.
און באוואונדערט פון די בערג
די צעשטראלמע קעפ.
ווייל ביז איצט אין דארף אייער זיין,
איז געווען פול מיט שרעק און פיין.
און היות דער וועג אין וואלד געדרייט און געקרומט,
זאל יאסל, ווי תמיד, מיט א גלוסטיק הארץ
קוקן אויף פייגען פארליבט און פרום.
יא, אין דארף זאלט איר בלייבן,
ביז די קאלטע ווינטער ווינטן
וועלן פון די בערג אייך אהיים טרייבן.
אין הייסן באטאג באהאלט זיך
צווישן די גרינע שאטנס אין וואלד.
און פארנאכט לאזט זיך ארויס אויפן שליטץ,
און מיט די פארמער פון בארגיקן לאנד
הימישט זיך און ווערט אלצמער באקאנט.

עם איז א הייסער אויגוסט.
 אין מויל פון דער בלום גליט די זון.
 טרינקט און עסט און מיט די פיס מעסט
 דעם גראַזשטעג אויפן שטייניקן באַרג,
 וואָס יעגער-טראַט האָט געצייכנט
 ביזן שפיץ פון צעזוניקטן קאַרק

מיר טראַגן אַ שווערן עול.
 און מיר פרייען זיך, וואָס
 אין יאַסלס ליד הערט זיך שוין
 דעם אַרבעטערס קעמפּעריש קול.
 היות יאַסל מיט זיין טאַלאַנט
 קאָן שילדערן דאָס לעבן פון די פאַרמער
 אין שיינעם באַרגלאַנד,
 זאַלן הויך שטייגן זיינע טריט,
 און די רוי פון וואַלדיקן שווייגן
 זאַל זיך גיסן אין זיין געמיט.
 וואַרים, ער דאַרף מער נישט זאַרגן וועגן דושאַב,
 ער וועט שוין לאַנג נישט זיצן אין שאַפּ.
 היות ער וויל פאַרלענגערן פון דורות די שנוה,
 וועלן מיר אים ווינטער שיקן אין דער „וועסט“.
 צו רעדן צו יידן וועגן דער אַרבעטער-קולטור.

מי ווי אין שאַפּ דער סעזאָן,
 שפעט אין האַרבסט הויבט זיך אָן.
 דעדיבער פון אַרט זאַלט איר זיך נישט רירן,
 ביז די טייכן וועלן נעמען פּרירן.

זייט געזונט,
 און ציט אַרויף אויפן לייב
 אַ פאַר פּונט.
 אין שטאַט ביים באַרג, מיט אַלע דופּטן שמעקט
 דער גרינס-און-פּרוכטן-מאַרק

אייער, י. גאַרמאַן.

ג ל ו ס מ ו נ ג

א

אין די נעכט, לבנה אין וואלדיקן גארטן,
בינדט די ביימער מיט א זילבערנעם שאטן.

צווישן די שטיינער גליטשן זיך די שלענג.
אויפן האלצערנעם קרייז א צעבלומיקער יעזום הענגט.

גאר אין שענק-הויז שכורים וויינען און ברומען,
און קאנען נישט שמילן דעם דארשטיקן גומען.
אין דער שענק-שטוב שלאגט אן איבלדיקער ריח
פון געוויקטע הערינג, פון ווארשטן,
און פון ביר-פעסער וואס מען ציט ארויף פון קעלער-גרוב.

פאר די שכורים אין שענק-הויז, אין געווימל
ווי א בלוי-געפארבט ברעט
זעט אויס דער פארסודעמער הימל.
זיי ווילן אין טרינקען דערטרענקען
דעם ווייטיק פון בענקען.

אפט צעביילט מען זיך אין א געשלעג.
אנגעטרונקענע, צעבלומיקטע
פאלן זיי אוועק ביים וואלדיקן וועג,
וואו לבנה מיט זילבערנע שטורן
וויקלט איין זייערע פיבערדיקע פיגורן.

יאסל אין צימער אליין,
הערט פון עלנט דאס געוויין.
דאס הארץ מיט בענקשאפט אנגעזויגן
פארמיידט דעם שלאף פון זיינע אויגן.

ער טראכט פון פייגען, וואס דורך די פייערן פון פיין
איז ער אין איר יונג לעבן אריין.

זיין געדאנק קלעמערט און שרעקט זיך פארן מאַרגן
 אין שאַטן פאַרבאָרגן.
 און ער ראַנגלט זיך און מרייבט
 די גלוסט, וואָס גליט אין זיין לייב.
 אין שאַפּ דאָס געניי,
 קלעקט נישט פאַר צוויי,
 און אין דער שטאַט פון שטיין
 זאָרגט איטלעך איינער נאָר פאַר זיך אליין.
 און טאַמער ווערט אַ קינד געבאָרן,
 וועט ער מער נישט קאַנען וואוינען
 ביי דער מומען אויפן גאַרן.
 שווער וועלן דריקן די יאַכן,
 און די ליבע אין דער בימערקייט פון דער נויט,
 קאַן איינפאַלן און ווערן צעבראַכן,
 ווי אַן אַלט-צעפּוילטער פּלויט.
 עס בויערן אין אים די געדאַנקען,
 ביז די שמערן הויכן אַן צאַנקען.
 אין זעקס נעכט פון די שמערן אויפן דאַרפישן שלאַך,
 ער לערנט זיך אויפסניי פון בענקשאַפט די שפּראַך.
 גלוסטיק און אלייניק.
 אין טרויער פון טראַכטן
 ווערט די גלוסטונג גערייניקט.
 נאָר אויף דער זיבעטער נאַכט,
 דערהערט ער טריט אין צימערל
 הינטערן בוידעם-דאַך.
 ער דערקענט אין פייגעס גאַנג,
 אַז זי ווייסט פון זיין ליגן וואַך
 ביזן שמערן-צאַנק.
 אירע פינגער שפּרינגען אויף זיין פאַרריגלטער טיר.
 די לאַנקע ליכטיקט אין טוויאיקן געפּריד.
 פייגע רופט זיין נאַמען.
 און דאָס בלוט הויבט אַן
 גלוסטיק אין אים שמראַמען.
 עס סקריפעט דער ריגל.
 זי רעדט צו אים פון לייטער-שטיגל.

און אירע ווערטער קלאמערן אים אַרום.
פייגע קוקט אויף אים פון אַ לייטער-שמינגל.
זי רעדט מיט כעס און שפאַט.

און אירע ווערטער שניידן זיין לייב
ווי די שאַרפן פון שמעכיקן דראַט:
„פאַרפלאַנטערט אין דער קנויל פון זאַרגן,
ליגסט הינטער דער שוועל פאַרבאַרגן,
און דו לייטערסט אין גלוסטונג דיין זעל.
לויפסט אין קרייז פון אייגענעם ראַד.

און דער לבנה אויפן באַרג
דו פאַרטרויסט דיין סוד:
אַז מיין ליבע איז אַ שטריק וואָס וואַרגט . . .
איז זאַג-זשע, וויפיל נאָך נעכט,
וועסטו גיין מיט זיך אליין אין געפעכט?

אין דיין צימערל האָסט זיך פאַרשפאַרט ווי אין אַ צעל.
האַלטט אין איין קלערן, ווען
וועט דאָס פאַרליבטע מיידל נאָס מאַכן די שוועל
מיט אירע בעטנדיקע טרערן?
ווייס, איך שעלט דעם טאַג וואָס
איך האָב דיך געפונען,
און מיין ליבע האָט מיין לעבן
אין דיינעם פאַרשפונען.

יאָסל פון איר פּיין געטראַפן,
האַלט פאַר גערעכט איר צאַרנדיק שטראַפן.
און ער ענטפערט און דערקלערט
מיט ווערטער ציטערדיק און דורכגעטרערט:
— ווייס, דער באַגער אין מיינע גלידער,
ברענט אין דער בענקשאַפט פון מיינע לידער.
אַבער איך שרעק זיך.

טאַמער קומסטו זיך מיט מיר צונויף,
וועסט פון דער אַרעמקייט קיינמאַל
נישט האַבן קיין אַנטלויף.
היות, די יונגע ליבע איז אַ וויכער,
וואַרט איך דו זאַלסט מיט זיך אליין זיין זיכער.

וואלסט אין דער ארעמקייט זיין גרייט
 צו טראגן פון ליבע די פרייד.
 און גרויס גליק ליגט אין ווארטן
 אויפן טאג דעם געגארטן.
 דעריבער פארנאכט איז מיר ליב דאס זיצן ביים קוסט,
 און לייטערן אין בענקשאפט די גלוסט.

נאר פייגע ענטפערט מיט צארן און שפאט:
 ווייסט אפילו נישט אז די ליבע
 איז פארן מענטש דאס גרעסטע גנאד.

און דו קליינבירגער רק דו גריבלסט,
 און ווי מאטקע פראנט, וואלסטו געוואלט
 א פאלאצל מיר אויפשטעלן אין היגן לאנד.
 דערצו ווילסטו באוואונדערן דיין כלה-מידל,
 וואס צוימט אירע באגערן
 פרום און איידל . . .
 איז מיין ליבער, לויטן אלטן שטייגער שפרינג,
 שפאר געלט און קויף מיר א האנט-זייגער
 מיט א גאלדענעם רינג.
 איצטער, הער וואס איך וויל צום לעצטן מאל
 דיר זאגן: הלואי, וואלט איך געקענט
 די ליבע צו דיר, פון מיין זעל ארויסזאגן.
 נאר איך גיי ארום, ווי אין א פייער-ווינט
 און באגער צו האבן פון דיר א קינד.
 איך וויל מער נישט האבן דאס גרויסע גליק
 פון ווארטן אויפן טאג דעם געגארטן.
 איך וויל דיר מאכן גרייט
 צו דער ליבע, צו איר פרייד."

פייגע לאזט אים איבער אליין,
 מיט דער בענקשאפט אין זיין געביין.
 די בערג שווימען אין טויאיקן געפל.
 אין גארטן שמעקן די רויטע עפל.

דער הונט היט פון שטאל דעם ריגל.
לכנה פארוויגט די נאכט
אין א זילבערן שטראלנוויגל.

ג ל ו ס ט ו נ ג

ב

אין בלויען ברונען
שווימען רויטע, פארנאכטיקע זונען.
יאָסל און פייגע זינקען אין די מאַכן
און טראַכטן פון די לעצטע שמיל-צעקריגטע וואַכן.
פייגע פון זון-אָפגעברענט וויינט
אין יאָסלס גלעטנדיקע הענט:
קענסט זאָגן, אַז דו לייטערסט דיין ליבע ווי וויין.
נאָר איך וועל אין זיך מער נישט טראַגן פון גלוסטעניש
דעם פיין.

דערווייטער זיך, ווער פרעמד.
וועל איך מערנישט אַרומגיין אין גארן פארשעמט.
אין דיינע לידער זינגסטו צו דער פרוי,
וואָס איר לייב שמעקט מיט מאַרגנטוי.
אין דיין האַרץ נישט דיין ליבע, נאָר דיין יוגנט צאָנקט.
ווייל דו טוסט זיך לייטערן און גרייטן ביז דו טוסט אָן
דיין אייגענעם געדאַנק אין אייזערנע קייטן.
דיך שרעקט די מאַרגנדיקע נויט.
אַבער דיך אַרט נישט, ווען אין פיין
איך שאַב פון זיך אַליין די הויט.
ביסט אַזא צעקראַכענער אינטעליגענט,
אַז פון דיין ליבשאַפט קען מען אויסגיין
אונטער דיינע צערטלדיקע הענט.
די גאַרונג וואָס איז אין ווייטיק שרייט,
איז גאַר באַ דיר ווילד און פאַרשייט.

ווילסט אפשר פריער הערן קלעזמער-שפילן?
שעם זיך נישט, אנטפלעק אלע דיינע קליינבירגערלעכע
געפילן.

יאָסל שמייכלט און זאָגט: ליכטיקע פרייד
צינדט דיינע תמימותדיקע רייד.
און בענקענדיקע טרערן הייליקן
אונדזערע טיפע באַגערן.
איך ווייס נישט פאַרוואָס, נאָר גראַד איצטער
אויפן קילן גראַז, מאַל איך זיך אויס יעקב אַבינוס
אַנטלויפן פון פאַטערס הויז.
אַט איז דער שליאַך. אַט איז דער ברונען.
איז גאַלד פון פאַרנאַכט זיינען די ביימער פאַרשפונען.
רינדער און שאַף. רחל איז שענער,
ווי דער חלום אין שלאַף.
און צוליב רחלס אויגן גלוסטיק און ריין,
פאַרגייט זיך יעקב אין פריידיקן געוויין.
איצטער ווייסט ער עשום האַנט
האַט אים פון פאַטערס הויז פאַרטריבן.
אַז ער זאָל קומען אין פרעמדן לאַנד רחלען צו ליבן.
און יעקב האַט רחלען אויסגעקליבן.
אַזוי איז אין חומש פאַרשריבן.
פייגע טוליעט זיך אין אים איין און שעפטשעט:
איצטער ביסטו אין גאַנצן מיין.
עס קילט די גראַזענע נידער.
זיסער פלאַם גיסט זיך
אין אלע זייערע גלידער.
פייגע קינדיש צאַרט
ציטערט און גאַרט.
האַרבסטיק, ווינטישער געפאַך
שמעקט מיט וואַלד און מאַך.
פייגע קינדיש, צאַרט
טוליעט זיך און גאַרט.
איבער אירע אויגן די פייכטיקע און דערשמוינטע,
פלאַטערן די בלעטער די פאַרברוינטע.

לבנה — א וויסע לאס פאשעט זיך
 אין דער גראזענער נידער.
 און פון גארונג דער פלאס
 זיסט די פיבערדיקע גלידער.
 לבנה טרערט איר ליכט
 אויף פייגעס קינדיש-גאפנדיק געזיכט.
 איר לייב שמעקט מיט מאך און וויין.
 און זי שעפטשעט: איצטער ביסטו אינגאנצן מין . . .
 מיידלשער גוף הייס צעבלענדט
 צאפלט אין זיינע פארקלעמטע הענט.
 אין דער טיף פון די פעלדזנשמיינער
 בלעזלט און מורמלט א קוואל א ריינער.
 פארליכטע רייד, לויטערע באגערן
 רוישן אין דער פרייד פון פינקלענדיקע טרערן.
 פלוצלעם — ביידע דערזעען
 דאס ליכט פון די גאלדענע שמערן.
 די גראזן קילן. עם וועקט פון דארף
 דאס הינמישע בילן.
 פייגע פליסטערט: איך וועל שמענדיק געדענקען
 אט דעם הארבסטיקן וואלד מיט די רויט-ברוינע בלעטער,
 און דאס ליכטיקע שעפטשען פון די פארליכטע ווערטער.
 יאסל ענטפערט: און איך וועל שמענדיק געדענקען
 די לבנה אויפן טייכיקן שליאך,
 און די פרייד פון דער היינטיקער נאכט.
 אויף די שפיצן פון פעלדזנשמייין
 וואיעט ווינמיש געוויין.
 לבנה מיט זילבערן ליכט
 קושט פייגעס קינדיש-צעשמייכלט געזיכט.

באנער

צוקאפנס דעם מאַכיקן שטיין
 רוט פייגעס איינגעשטילט געביין.
 אויף די מאַכן מיט טוי אַנגעטרונקען,
 זי ליגט אין שלאָף פאַרזונקען.
 איר פנים צעשמייכלט און ראָז,
 שמעקט מיט דער פרישער קילקייט
 פון פייכמן, צעווינמלטן גראָז.
 אירע אויגן מיט חלום פאַרצויגן
 חלומען און בענטשן אין חלום די נאַכט,
 וואָס האָט די גאַרנדיקע פרייד איר געבראַכט,
 יאַסל קושט איר טוי-כאַטריפטן שטערן.
 פייגע שעפטשעט אין טרערן:
 איך בין דיין ווייב,
 און מיין האַרץ און מיין לייב
 וועלן תמיד דיך באַגערן.

דאָס וואַסער כוואַליעט זיך צום ברעג.
 ביידע האַרכן דעם יאַמערדיקן גרילץ
 פון דער צייניקער זעג.
 יאַסל בינדט-אַפּ פון שיפל דעם שמריק
 צוגעקניפט צו די צעפוילטע פים
 פון דער הילצערנער בריק.
 שמראַלנדראַטן אויפן טייכיקן שליאַך,
 צערייסן דעם שאַטן פון דער נאַכט.
 צווישן וועלדער גרין און געדיכט
 גליטשט זיך דאָס שיפל
 אויפן וואַסער-געזיכט.
 דער הימל בלוי און לויטער
 ווערט העלער, ווערט רויטער.
 די וויעסלעס מעסערן דעם טייכיקן שליאַך.
 דאָס וואַסער שמראַכט פון פעלזנדאַך.
 יאַסל פאַרחלומט און בלייך,
 קוקט צו דער זוניקער הייך.

ער בענטשט דעם קאזאר,
 און די ליבשאפט, וואָס
 ליכטיקט פאר אים אין דער יונגשאפט
 פון פייגעס גארנדיקע יאר.
 ווייט איז פון מיל דאָס געטומל.
 דאָ איז שמיל און פייגע מורמלמ:
 זיס איז פון גלוסטונג דער פּיין,
 ווען דו ביסט אינגאַנצן מיין.
 היינטיקע נאַכט האָסטו לעבן
 אין מיין לייב געבראַכט.
 יאָמל פון גלוסטונג באַרוישט
 שעפּטשעט: עס האָט
 די ליבע נישט אַנטוישט.
 יאָמל פון אירע רייד צענומען,
 קירעוועט דאָס שיפל צווישן
 בערג און וואַסער-שטראַמען.
 די זון שלייכט אויף דער פעלדזנוואַנט.
 דאָס שיפל שלאָגט זיך צו צום ברעג
 פון וואַלדיקן לאַנד.
 דער שטריק כאַפט אָן
 דעם אייזערנעם רינג פון דער ברעמלדיקער בריק.
 יאָמל זאָגט: פייגע, מיינע ליפן שעפּטשען דיין נאַמען,
 און טראַפנס וויין זיסן מיין גומען.
 און זע אַט יענעם ווייסן שטאַם,
 מיט די ציין פון דיין קאַם,
 אויף זיין קאַרע-הויט איך פאַרשרייב!
 — אין פרייד און אין נויט,
 איך בין דיין מאַן און דו מיין ווייב.
 שווער, אַז וועסט פון מיר נישט אַוועק,
 אַנישט וועסטו אין די קליידער שווימען ביזן ברעג.
 און ווייס, כאַטש דו ביסט אַזוי לינק,
 וועסטו מוזן אונטער דער חופּה שטיין,
 און צו מיר געהייליקט ווערן
 מיט אַ קידושין-רינג . . .
 דער פרימאַרגן שטראַלט.

און פון זון און העלער שיין שכורט דער וואלד,
און די לופט שמעקט ווי לויטערער וויין.
פייגע אין ליכטיקן געוויין,
קלאמערט זיך איין אין יאסל געביין.
דער ווינט שויבערט,
און קושט אירע פלאטערדיקע האר.
די פרייד פיכערט אין אירע צוואנציק,
פריילינגדיקע יאר.
יאסל טוט אן אויף איר האלדז פון וואסער-ליליען
א גאלדן שנירל.
פייגע שעפטשעט: אויב איך וועל האבן א מיידל,
וועלן מיר זי רופן צירל.
פרימארגנדיק שווייגן הויערט אויף די בערג-ווענס.
יאסל טראגט, און ווינט פייגען אוף זיינע הענט.
פייגע שפרינגט אראפ און לאכט:
פארהוילן איז אין וואלד דער גראזשליאך.
איך האב פאר דיר מוין לייב אנטפלעקט,
און די ליבע האט די גלוסט דערוועקט.
איך ווייס, איך בין פון דיר באגערט,
וועל איך ווארטן אויף דיר הינטער א קוסט,
וואו דאס גראז איז הויך און מיט טוי דורכגעטרערט.
ווארום אלץ וואס איך טו אצינד באגערן,
איך וויל א קינד פון דיר געבערן . . .
און איך פארלאנג נישט קיין זיידנס, קיין סאמעמענע מיכער,
איך וויל כלווי אז דאס לעבן פון ארבעטער,
זאל זיך אפשפיגלען אין דיינע ביכער.
דער פרימארגן שטראליק, העל.
עס בענקט די פארליבטע זעל.
פייגע אנטלויפט, פייגע אנטרינט.
יאסל געפינט זי אין דער טיף פון טויאיקן גרין.
אין הויכן גראז ביים שטיין,
זינקט פייגעס צאפלידיק געביין.
די פרייד פינקלט
אין לויטערקייט פון די טרערן.

הינטערן בוים מיט שאטן פארשפרייט,
די ליבע הייליקט זיך אין ליכטיקן באגערן.

פרימאָנגנדיק און שמיל.
אויפן זאָמנוועג אָן אויטאָ
שטויבט און ברילט.

אין דער מאַנונג

ביים דאָד פון טראַק

א

מאַרגנפרי. ווי תמיד די ביימער שטייען אין טוי
 ביז די קני.

פיער רוט אויפן רוקן פון פעלדונשטיין
 און זעט, די זון מיט אירע גאלדענע ציין
 גריזשעט פון מישעלס ליידיק שטיבל
 דאָס צעפּוילטע ברעטערדיקע געביין.

די צעפּלאַצטע שייבלעך אויסגעשמירט אין קויט.
 דאָס גרויע טירל הוידעט זיך אויפן אינגעבויגענעם פלויט.

אין פייכטן גרין זשאַווערט אַ צעשרויפטע שנייד-מאַשין.
 דער דאָך פון דער צעלעכערטער שטאַל
 פאַרצויגן מיט אַ מאַכיקער שאַל.

מאַרגנפרי. פייגל זינגען צום זון-גאלדענעם גלי.
 דורך דער וואַלדיקער שטיל,

לויפט דאָס וואַסער צו דער מיל.

די שטראַמען ברויזן ביים ברעג

און קירעווען די רעדער פון דער געשליפענער זעג.

אַ לאַנגער, שאַרפּער גרילץ

מעסערט דורך דאָס גראַבע געהילץ.

דער טייך אַנגעזאַפט מיט אויל,

ווערט גלאַנציקער און פעטער פון די פריש-צעשנימענע ברעטער וואָס

שפּרינגען אין זיין תּהומיק מויל.

פיער פאַרוזנקען אין גראַזענעם וואַל,

קוקט צו די שטיבלעך, וואָס חלומען

אין גרין פון טאַל.

אין פּלאַקער פון זון אויפגאַנג,

נאַגט די בענקשאַפט זיין צעצונדענעם געדאַנק.

און אין דערמאַנונג ער קערט זיך צוריק

צו יענע יוגנט-יאָרן, ווען ער האָט דאַהי

צום ערשטן מאל צערײַסן פון יאָך די שטריק.

דאס זעלביקע, גרויסע ציגל-הויז
רויטיקט ביים שליאך
און בלישמשעט מיט אפגעזילבערמן, בלעכענעם דאך.

דארטן וואוינט נאך אלץ מסיו ראשאן,
וואס אויף זיין הויכן, גרינעם באלקאן
ווינטלט און קרייעט א געלגעפארבטער האלצערנער האן.
איטלעך איינער אין דער זעג-מיל
ציטערט פאר מסיו ראשאנס טראט און געבריל.

א גאנץ דערפל צוימט פאר אים דעם וואסער-שטראם.
קליידער, שפיז און געצייג
קויפן אלע פארמערס אין זיין קראם.

קלויסמער-גלאק קלינגט און קלאגט:
גאט אליין-אליין דרייט פון זון דאס ראד.
און ער — דער אלמעכטיקער פארהוילט דעם סוד:
פארוואס אין דארף בלויז צו איין משפחה,
ער שיקט פון שפע די ברכה.

זונטיק דרשנט דער גלח:
— רואיק זיינען גאטס געצעלטן,
נאר נישט איטלעך איינער ירשנט
ביידע וועלטן.

איז מענטש דאנק פאר וויי און צארן,
ווי פארן שמעקענדיקן היי און גאלדענעם קארן.
גאט האט אונדז געשענקט א גרויס פארמעג:
טאלן מיט טייכן וואס גייען און גיסן.
און די זאטע טעג רואיק און פרום פליסן.

דער גלח מערט ברכות פרומלעך, זיס,
כאטש ער ווייסט, אז שטייניק און מאגער
איז דאס שטיקל ערד אונטער די פיס.

און דעריבער איטלעך איינער פון דאזיקן בארגלאנד
האט אין לעבן איין ציל צו ווערן א האנט
אין מסיו ראשאנס זעגמיל.

און ווער איז דא א וואזשנער פארשוין,
וועמען מסיו ראשאן צאלט א מאגערן לויין
פארן וואלדן-וועג דורכגעבראכענעם מיט האק-און-זעג?
זוזא איינעם איז גוט, ער האט א בערנפעלי?
מיט א שווערן, פומערנעם הוט.
און פיער געדענקט דעם פלאקער פון יענעם אונט-צאנק,
ווען ער א אינגל פון זיבעצן יאר
בעט ארבעט ביי מסיו ראשאן, וואס זיצט אויף דער
הויכער באנק אין זיין קאנטאר,
און זיין בייזער בויערנדיקער בליק
שאַרפט זיך אין אים איין,
און ער צימערט אין צאנק פון רויטן אונט-שיין.
און פיער רעדט מיט טרערן:
— דער טאטע איז נישט קיין אלטער מאן,
נאר אים איז שווער אליין צו שלעפן דעם שפאן.
גאט וועט מערן אייער רייכקייט אין דער מיל,
פאר אייער חסד און מיטגעפיל.

ארבעט פאר מיר באוויליקט.
איך שווער, איך וועל ארבעטן געטריי און ביליק.
ווארים פון הויז יאגט דער מאמעס געוויין:
זו כאטש דער הונגער האט שארפע ציין,
קאנען קינדערלעך יונג און קליין פארט
נישט גריזשען דעם גרינעם מאך פון גרויען שטיין.

דער געלער, אויסגעפאשעטער מסיו ראשאן
הויך, האריק און ברייט
ציילט זיינע פאמעלעכדיקע רייד:
— א נייע האנט דארף זיין, ווי א גוט שטיקל געוואנט
פאר א ניי קלייד.

איז הער וואָס איך זאָג:
 לערן זיך קירעווען פון טראַק דאָס ראָד,
 וועסטו פירן מיינע ברעמער אין שמאַט.
 און אויב וועסט האָבן אַ קאַפּ אַ קלאָרן
 וועסטו נאָך קאַנען געלט אַפּשפּאַרן.
 זיי געהאַרבוואָס און פרום,
 וועסטו נישט פאַרבלאַנדזשען אויף וועגן ביז און קרום.
 און אויב ווילסט נישט פינצטערן אין אַ תּפּיסה-צעל.
 געדענק, מייד אויס די שוועל פון דעם גאַט-לעסטערער מסיו מישעל.
 דאָס לעבן מוז האָבן אַ פעסטן פונדאַמענט,
 און דאָס הייסט זיך פירן, ווי עס איז פאַרשריבן
 אין נייעם טעסטאַמענט . . .

פיער פירט ברעמער אַ פולן טראַק.
 זונטיק גייט ער אין קלויסטער,
 ווי נאָר עס צעקלינגט זיך דער קופּערנער גלאַק.
 פיער דער זיבעצן-יאַריקער ערלעך און שמאַרק
 האַרעוועט און בויגט פאַר מסיו ראַשאַן דעם קאַרק.

מ י ש ע ל

ב

איינמאַל אין אַ ווינטער אינדערפרי,
 דער פּראָסט גליט.
 דער טראַק דורכן וואַלד פליט.
 און מסיו מישעל, וואָס באַגריסט
 אים תמיד אַ פריילעכער פון דער שוועל,
 שמעלט אים אַפּ און זאָגט:
 — פיער כאַפּ זיך באַנאַכט צו מיר אַראָפּ.
 אויף מיין טיש הייסע טיי,
 ברויט און אַ בוך,
 און דער הימל איבערן שניי
 שפּרייט זיך ווי אַ בלויער טוך.

דארפסט זיך לערנען קעמפן קעגן רייד, וואס פארכאפן ערד און טייד.
 דער גלח פרעדיקט: אימלעך איינעם האט גאט געשענקט א זעל.
 איז שוין צייט, אז זאלסט באקלערן:
 פארוואס קומט מסיו ראשאן דעם וואלד,
 און די פעל פון פוקסן און בערן?
 פארוואס זיינען אלע פארמערס זיינע יעגער און העקער?
 און פארוואס בוקט זיך צו אים דער גלח
 מיט אלע זיינע קלויסער-גלעקער?
 ער האט פארכאפט דעם וואסער-שטראם,
 אָנגעפראָפּט מיט סחורה זיין טיפן קעלער,
 די גרויסע קראָם.
 ער האט טראָקס, און אין אַ גלאַנציקן אויטאָמאָביל,
 ער פאַרט יעדן פרימאָרגן צו דער זעגמיל;
 און דאָ ביים וואַלד, אין שנייאיקן רויך,
 גארטלען פון שטרוי, טראָגן אלטע, פארמערשע שטיבלעך
 אויפן האַלצערנעם בויד.

פון דעמאלט אַן לערנט מיט אים מישעל,
 וואָס אַרבֿעטער דאַרפן טאָן.
 ער פאַרטיימט אים קאַרל מאַרקס ווערק,
 און ער קלערט אים אויף,
 אַז מלחמות ברעכן אויס,
 צוליב רוי-שטאַפן און וועלט-מערק.
 דעם אַלטן מישעלס
 טיפּע, שוואַרצע אויגן
 מיט דער שייַן פון פרייד באַצויגן.
 און זיין פנים מיט דער געקאַרבטער הויט
 שמייכלט און גיסט זיך אַן מיט העלן רויט.

מישעל היימיש מיט וואַלד און טייד,
 איז אין דער יוגנט געווען פלייציק און גלייך.

פון מיטל-וואוקס, מיט א קרעפטיקן געבוי,
האָבן מיידלעך מיט אויגן פארלאָפן מיט בלוי,
באוואונדערט זיין געמאַקט געביין,
און געבענקט נאָכן געלעכטער וואָס
האַט פריידיק געבלענדט דורך זיינע שאַרפע, בלאַנקע ציין.
און היינט מיטן עלנט ער באַהאַלט זיך
אין אַ שטיבל, וואָס אומעטיקט אין וואַלד.
עס טאַמלט זיין גאַנג.
ער גייט מער נישט אויף פאַנג.
מיט קאַרבן פאַרצויגן פון זיין פנים די הויט.
און ער איז געבויגן, ווי אַרום זיין שטיבל
דער אַלמער, האַלצערנער פלויט.
דאָס וואַסער שטראַמט דורך פעלדזונבוך.
און ער קאַרמעט זיינע קראַנקע לונגען
מיט האַרבן ליולקע-רויך.
נישט די עלטער, נאָר פון יאָרן די פיין,
האַבן ווייס געמאַכט זיינע האַר
און פאַרטונקלט פאַר די אויגן די שיין.
אין זיין גוף צאַנקט די לעבנס-קנויט.
און ער גלויבט, אַז אַ וועלט גוט און גערעכט
וועט ווערן פון קעמפער געבויט.
און ער איז נישט קיין קלאַגער.
נאַענט, פאַרטרוילעך שרייבט ער
לאַנגע, האַרציקע בריוו צו זיין שוואַגער —
אַז אים איז ליבער צווישן די שניי-סמעפן
אין עלנט, אין אַליין.
איידער אין שטאַט מיט די גליטשיקע טרעפן
און הויכע טרויעריקע שטיבער פון גרויען שמיין.
וואַר, שמיניק איז דאָ די ערד,
נאָר מיר איז פריילעך, ווען אין שטאַל
הירזשעט דאָס פערד.

וואָר, אין עלנט איז שווער,
 גאָר אַ מענטש ווי איך דאַרף נישט מער,
 ווי אַ מיטש, אַ בעט און אַ באַנק, און
 זשורנאַלן און ביכער אין דער שראַנק.
 עס זילבערן די פאַרשניטע בערג
 און איך לייען פון גרויסע שרייבער
 די וואונדערלעכע ווערק.
 טיילמאַל לייען איך די מעשיות פון דער ביבל
 און דאָס ווייטע לאַנד כנען צעגרינט
 זיך אין מיין שטיבל.
 און כאַטש איך בין נישט קיין קלאַגער
 וויינען אין מיר די טרערן
 פון דער פאַרטריבענער הגר.
 איך הער הגרס גרויס געוויין
 אין מדבר צווישן זאַמד און שטיין.
 און איך זע: מאַמע-הגר
 שוואַרץ און שייך, וויינט איבער
 ישמעאלס צעפיבערט געביין.

מישעל האַט ליב מעשהלעך,
 וואָס אין האַרצן צילן, און דורך
 זיי אין לאַנגע בריוו דערציילט ער
 זיינע געפילן, אַז
 דער גרעסטער פיין איז הונגעריק צו זיין.
 און אַז מען דאַרף אויפשטעלן אַ וועלט אַ נייע
 וואו עס וועט נישט זיין קיין הפקר דאָס לעבן
 אַפילו פון דער מינדסטער חיה.
 ביים יעגער איז זיין ביקסנציל
 נישט קיין „ספּאַרט“, קיין שפּיל.
 כדי זיך צו דערנערן שיסט ער מיט געווערן.
 אַכער דער מענטש פון שטאַט, וואָס קומט
 מיט ביקס און דראַט,
 אין אים ברענט סתם
 פון מאַרד דער פּלאַם.

און טיילמאָל, ווען אין עלנט דער טרויער
פארציט זיין בענקענדיק געמיט
שטעלט ער זיך מיטן פנים צו דער וואַנט
און קוקט אויף אַ בילד פון אַ שלאַנקער, שמייכלדיקער פרוי,
וואָס שפּאַנט אין אַוונט-בלוי אויף
לאַנקעס טויאיך גרין פאַרוועכט אין שווייגן,
און איבער איר, ווי סטרונעס פון אַ מאַנדאָלין
צימערן די שטראַלן אויף די צווייגן.
זיין פאַרטערטער בליק גלעט דעם פרויען-פאַרטערט
און ער מורמלט: זשערמען, זינט עס האָט אויסגעברענט
דיין לעבנס-קנויט
וויין איך יעדן טאָג אויף דיין יונגן טויט.

זומער קומען צו אים זיין שוועסטערס קינדער.
זיצט ער מיט זיי אויף דער ווייכער גראַזן-פעל
וואו עס פּימערן זיך שאַף און רינדער
און ער דערציילט זיי מעשיות פון לזאי ריעל.
ער פירט זיי צו גריבער און פעלדזונשטיין,
וואָס זיינען פאַר די ערשטע פּראַנצויזישע יעגער געווען אַ היים,
און וואו „די קוריער דע בואַר“ פּלעגן צעלייגן פייערן
און זייערע פליישן בראַטן
אויף שטאַנגען און דראַטן.
עס צימערט זיין שמים,
ווען ער רעדט און רימט
פאַפענאַז און מעקענזי, וואָס
כאַטש זיי האָבן די שלאַכט פאַרלוירן,
האָבן זיי געעפנט צו פרייהייט די טויערן.
די קינדער גייען אין וואַלד דעם געדיכטן
און הערן פון אים די פאַרצימישע געשיכטן.
דאָס גראַז טויאיך-נאַס, ווי נאָך אַ רעגן.
און די זעגן אין דער האַלצערנער מיל
שניידן די פאַרנאַכטיקע שטיל.

איצמער שטאָלפערט ער מיט אַ שווערן גאַנג
עלנט און אַלט איז מישעל אין זיין שטיבל
ביים פעלדזנשפּאַלמ.
ער לעבט אָפּגעזונדערט און אַליין,
און האָט ליב דעם פּשוטן פּיער
וועמען ער לערנט
אין גערעכטע וועגן צו גיין.

פּיער און הענריעט

ג

פּיער גייט אַרום אַ טרויעריקער, אַ שטומער
כאַטש דער הימל בלענדט אין בלוי פון זומער.
די ערשטע ליבע אין זיין געמיט
טרוימט און גליט.
זיין געדאַנק, וואָס וואַגלט און גייט,
גאַרט נאָך דער ליבע,
נאָך דעם רויש פון איר פּרייד.
געהיטן און געהיים הענריעטס טרויט,
ער זוכט זי צווישן די בערג פון שטיין.

זון-פאַרגאַנג: אַ יעגער יאַגט זיך נאָך פּאַנג.
אין וואַלד שמעקן די צעזעגטע ברעטער.
גאַלד-פלעקן פינקלען אויף די צערוישמע בלעטער.
הענריעטס פאַרליבטע געזאַנגען
קלינגען אונטער צווייגן-שטאַנגען.
אָפּגעברענט, גאַלד-רויט
איז איר פּרישע הויט.
אירע מעלאָדיען פאַרליבט און זיס, און
אין וואַסערל לויכטן אירע געשניצטע פּיס.

דער זאמד-ברעג זוניק, זויבער,
 און די צווייגן פארפלאַנטערט
 ווי דיקע שמריק.
 און הענריעט ציט און צויבערט
 מיט איר גלאַנציקן בליק.
 איינמאל אין אזא פארנאכט
 בלייבט זי שטיין אינמיטן שליאך
 און זי שמייכלט און זי פרעגט:
 וואָס הלומט, וואָס זוכט אַ אינגל
 איין-אַליין אויף זאַמדן-ברעג?
 אירע אויגן די צעברוינטע שמייכלען פריידיק און דערשטוינטע,
 און זי שמייכלט און זי פרעגט:
 האָסט אױך ליב צו הערן, ווי עס וויינט אין וואַלד די זעג?
 פיער זאָגט: איך האָב איין ענטפער —
 איך וויל פאר אייער ליבע זיין אַ קעמפער.

די זון פאלט אין מויל פון פעלדזשפאלט.
 גאַלדיק, רויט איז הענריעטס זון-פאַרברוינטע הויט.
 הענריעט שמעקט דעם ריח פון וואַלד,
 און זי שמייכלט און זי פרעגט:
 — יינגל, וויפל ביסטו אַלט?
 הענריעט טרייסלט די גאַלדענע לאַקן.
 און פיער קוקט אויף אירע שלאַנקע פיס,
 וואָס לויכטן דורכן קאַלירטן געוועב
 פון אירע דינע, דורכזיכטיקע זאַקן.
 אירע אויגן די צעברוינטע שמייכלען פריידיק און דערשטוינטע,
 און זי זאָגט: קורץ און קלאַר, ביסט אַלט אַכצן יאָר.
 דעריבער ווער איך נישט דערשראַקן,
 פאר דיין קוקן אויף מינע דינע, זומערדיקע זאַקן.
 עס רייצן אירע רייד,
 און זאָגן-צו פון ליבע
 די ערשטע, רוישנדיקע פרייד.
 איר דיך-גלוסטיק געביין
 וויגט זיך מיידליש-שיין.

זיי זעצן זיך אויפן גרין פון גראזנבעט.
 זיין פארליבטער בליק גאפט
 און גלעט איר צארטע פיגור
 וואס איז לויז פארצויגן מיט א ברויך-לעדערנעם שנור.
 פיער פארשכורט פון פרייד
 רעדט און בארוישט מיט פארליבטע רייד:
 „הענריעט, ביסט מיין שיינע, צארטע לאם
 אין די געוועכטע זאקן, און מיין הארץ
 ציט זיך צום פלאם פון דיינע גאלדענע זאקן“.

פייגל שווימען איבער די הויכע היי-סטויגן.
 אויף פיערס פנים איידל-געשניצט,
 צינדט זיך פון צעגליטע אויגן — דער בליץ.
 הענריעט זאגט: „אויב אזוי, מיט דיינע אויגן פארליבט און קלאר,
 קלאג אויף מיינע יונגע, בענקענדיקע יאר.
 ביסט דאך א יינגל פון אונדזער בארגיקן שליאך.
 זאג, פונדאנען קומט צו דיר אזא איידעלע שפראך?
 היות דיין ליבע איז יוגנטלעך און שייך,
 וועלן מיר ביידע ביים טייך-ברעג
 הערן דאס געוויין פון דער זעג . . .
 היות דער פלאם פון דער ערשטער ליבע איז זיס און רייך.
 איז לאמיר פארזוכן דעם שכורדיקן כס פון דיינע גלוסטיקע ציין“.
 און עס ברייט דער קוש פון איר רויטער ליפ:
 טייערער, איך האב דיך ליב.

עס נידערט די נאכט.
 אין דערפל לויבט דער לאמטערן.
 און אין וואלד, אין גרינעם שאטן,
 טריפן די ערשמע, פארליבטע טרערן.
 קושן פון זיסן סם לויטערן זיך אין ריינעם פלאם.
 פיער וועקט זיך דער ערשמער און זאגט:
 „עס איז שוין באלד פארטאג, און איך בין א יינגל פון יאך.
 אונדזער ליבע איז קרישלידיקער פון טרוקענעם מאך“.

הענריעט פליסמערט אין פיבער:
 „—הער מיינע רייד, יינגל ליבער,
 אין שמאט היט מיך דער טראט פון א פארליבטן סמודענט,
 אין וועמעס הענט מיינ פרייד ווערט פארברענט.
 ער וועט זיין אן אדוואקאט און טראגן א זיידענעם שלאף-כאלאט.
 זיין ליסעוואטער קאפ גלאנציק, גלאט.
 און זיינע גראבע, תאוהדיקע ליפן ווערן קיינמאל נישט זאט.
 ער איז נידעריק, בייכלדיק-צעגאסן.
 זיין פנים פליישיק, פעט, ווי דאס שמאלץ וואלט פון אים געפלאסן.
 זיין טאטע איז א רייכער פאבריקאנט.
 איך קאן נישט אנטריגען פון זיין האנט.“
 פיער ענטפערט אויף איר וויי:
 „—הענריעט, באַלד וועט וועקן דאס האנען-געקריי.
 מ'דארף נישט זיין קיין גרויסער דענקער
 צו פארשטיין אז אויך דיר וועט נישט אַנשטיין,
 אז איך זאל ווערן דער אידעם
 פון דיין טאטן — דעם רייכן שענקער.
 דעריבער אין נאכטיקן שאַטן, דורך
 דער פארהוילענער סמעזשקע צווישן שטיין
 איין-אליין אייל צו דיין היים“.

הענריעטס ליפן, וואָס טרינקען פון זיינע קושן
 דעם זיסן וויין, פליסמערן אין גלוסטיקן פיין:
 מיינ טייערער, די ליבע ווייסט נישט פון קיין זעט.
 לאַמיר ווידער פארזינקען אין גראַזנבעט . . .

און אזוי אין גלוסמעניש פליסן די וואַכן.
 טרערן פון די פארליבטע צוויי גיסן
 אין וואַלד, צווישן די מאַכן, ביזן ערשטן
 האַנען-קריי.
 הענריעט קושט זיין שמערן און כליפעט:
 „—יינגל ליבער, איך וויל דיין ווייב ווערן.
 וואָס טויג מיר אין קאלעדזש צו שמודירן.
 אז נאָך דיר וועל איך בענקען הינטער זיינע רייכע מירן.

ער איז א יורדישער סמודענט, כדי א סך געלט זאל שפעטער לויפן דורך זיינע הענט. סייזוי געדענק: איך וועל זיך מיט דיר נישט שיידן. איז לאמיר איצטער הנאה-האבן פון דער ליבע וואס שענקט אונדז אזוי פיל ליכטיקע פריידן". אזוי אנטריגען די זומערדיקע וואכן. די נאכטיקע שמערן מיט זייערע שטראלן-ציינער צינדן זילבערן-ליכט אויף די סאמעטנע מאכן פון די הויערנדיקע שטיינער. איבער די פארליכטע צוויי פעכערן זיך די בלעטער אויפן צווייגן-שטאנג. דער ווינט ברענגט דעם שכורנדיקן ריח פון אפגעקאסעטן היי, און דאס נאגנדיקע געזשום פון דער הוידענדיקער זאנג. און אין דערפל ביי מסוי ראלאנס שענק פינטלט א לאמטערן. יעגער זיצן אויף ברייטע, האלצערנע בענק, רעדן פון פוקסן, פון וועלף און פון בערן. און צו די ווענט מיט יאגד-בילדער באצירט זיי הויבן די פולע, שוימענדיקע גלעזער ביר. לבנה קייקלט זיך אויפן הימל-דאך. די שטיבלעך בוקן זיך צום וואלדיקן שליאך. בלויז דער יעגער דזשעראם מיט די לאנגע הענט און הויכן, דינעם געכייז, לויערט ביים שטראם פון די פעלדזגווענט און הערט פון ווייט דאס הינטישע געוויין. און אין איינער אזא נאכט געשעט: דזשעראם, וואס קלעטערט אויף שפיצן-ביימער דערזעט דעם זאמדן-ברעג רואיק, ריין. נאר אין וואלד צווישן די שאטנדיקע שטיינער צייכנט זיך א פריש שמעגל גרין און קליין.

דזשערעאם, וואָס ציט נאָך די אַנטפּלעקטע טריט,
 דערקענט הענריעטס קול וואָס פּליסטערט
 גלוסטיק אין שאַטן-טאַל.
 יעגער געדענקט נישט מער דעם דערשראָקענעם הירש,
 וואָס ברעכט די צווייגן מיט זיין שאַרפּן האַרן.
 ער לויפט אין שענק אויפצורייצן מסיו ראַלאַנס גאָוה און צאַרן.

דזשערעאָס דערשפּירט דעם ריח פון שווימיקן ביר,
 טרינקט ער שטייענדיקערהייט פון אַ פּולער, בלויער פּלאַש,
 און אויפן דיל טרייסלט ער פון ציגאַר דעם הייסן אַש.
 און מיט אַ שכורן מוט ער מוט אַ זאַג:
 „איך האָב אַ סוד וועגן איינער, וואָס טראַגט
 אַ גרויס-שמאַמישן הוט,

און וואָס וועגן איר וועט, ווי אין דער מיל דאָס ראָד,
 זיך דרייען די צונג ביי אַלט און יונג.“
 און אין דערפּל מיט די שטיבלעך פון רויטן שטיין
 גריזשעט אימלעך איינער זייער געביין.

עס פּליסן די לעצטע, זומערדיקע וואַכן.
 און באַנאַכט די בלענדנדיקע שמערן מיט די שמראַלן-ציינער,
 געפינען מערנישט קיין גאַרנדיקע טרערן
 אויף די מאַכן פון די פעלדזשטיינער.
 אין פרימאַרגן אַ פּורל רעדערט אין זאַמד.
 דער פאַרמער מיט אַ צעכוואַשמעטער ביימט
 מעסט יעדעס פּיצל גאַרטנלאַנד.
 אויפן שליאַך גייט אויף דער שטויב
 און פּאַלט אויף זון-צעבלענדמער שויב.
 און די שמראַלן גאַלדיק, דין
 פאַשען זיך אויפן טוויאיקן גראַזן-גריין.
 און מסיו ראַלאַן מיט די אַרבל פאַרקאַשערט
 שילט און סטראַשעט:
 אַז פּיער איז אַ שלאַנג און אין טורמע וועט ער אים
 פאַרועצן אויף יאָרן לאַנג.

און פיער שטייט פאר מסיו ראשאן אין קאנאדא.
 און מסיו ראשאן רעדט צו אים מיט א שטראפנדיקער שפראך:
 — ביסט שוין א יינגל פון אכצן יאר און דארפסט געדענקען,
 אז פון דורות, שמיל און פרום
 מיר לעבן דא אויפן דארפישן שלאך.
 דעריבער האסטו פריער געמעגט געבן א טראכט,
 אז קיינער אין דארף וועט דיר נישט שענקען
 די צרות, וואס האסטו אויף אונדז געבראכט.
 און דו גאר, אין וואלד בא די שטיינערנע טרעפ,
 צווישן גראזן-געוועכן, טראסקעסט ארום אין נייעם טראק
 און לוערסט אויף א מיידל אין א זיידן-קאלירטן זאק.

אין מסיו ראשאנס קאנאדא איז שאטנדיק און שטיל.
 די טריט זינקען אין מעפיד אויפן געפארבטן דיל.
 פיער שטייט א פארשעמטער און שטומער,
 און מסיו ראשאן דער אויסגעפאשעמטער און האריקער
 שטראפט און הוזקט מיט דער צונג דער פרומער:
 „ביסט שוין אכצן יאר, איז פארוואסזשע טאקע
 זאל דיר נישט געפעלן ווערן דאס מיידל מיט די גאלדענע האר?
 עס איז גארנישט קיין וואונדער, וואס דיין הארץ
 האט זיך געטאן א צענעם,
 ווען האסטו דערזען איר דינע, זיידענע ברעם.
 ביסט יונג און גיך און גרינג אויף דער צונג.
 אין הענריעמן רייך, געלערנט און איידל דו צערייצסט דאס בלוט.
 און דו מיינסט, אז עס איז רעכט און גוט,
 וואס דו באגערסט צו טאנצן
 דיין לאנגן לעבנס-וואלץ מיט א מיידל
 וואס אלץ איז בא איר צו דער מאס:
 דער קיילעכדיקער שמערן, די קליינע נאז.
 יא, שוין איז זי אין די דינע, קאלירטע זאק?
 און דו ווערסט באצויבערט פון איר שוין זינגען,
 און דו קושסט אירע לאקן וואס שפרינגען
 ווי פלאמיקע גאלדענע רינגען.

ביסט גארנישט קיין נאר,
 וואָס דו באַגערסט די מאַכטער
 פון דעם רייכן האַר.
 ביסט געהאָדעוועט אין אַן אַרעמער כאַטע,
 נאַר דיין קאַפּ איז דיר נישט
 אַנגעשטאַפּט מיט וואַטע.
 די טוסט פאַרשטיין, אַז ווען,
 דיין טאַטע וועט האַבן הענריעט פאַר אַ שנור,
 וועט איר אַלע נאַכגיין מסיו ראַלאַנס פולע פּור.

וואַר, פאַר איינעם פון אונדזער דאַרפישן טראַקט,
 ווייזטו אַרויס נאַר פיינעם געשמאַק;
 וואַרים דו ווייסט וואויל, אַז אַלין אויף איר
 איז אויסגעטאַקט: דאָס פנים, דאָס מויל
 און דער שלאַנקער, ווייסער פּוס אין דינעם זאַק.
 אין העלן, בלויען קלייד, אין לייכטן,
 זומערדיקן געציר איז זי אַ צויבערדיק בילד
 געמאַלן אויף פאַפּיר.

אַודאי קאַן דיר קיינער נישט פאַרווערן
 אַזאַ ווי הענריעט צו באַגערן!
 אַבער די גאַנצע וועלט ווייסט, אַז כאַטש מסיו ראַלאַן
 זידלט און שעלט מיט דער שכורער צונג,
 איז ער פאַרט גערעכט, וואָס ער וויל נישט
 אַז זיין שיינע הענריעט זאַל חתונה-האַבן
 מיט אַזאַ פרעכן יונג.

וואונדערלעך און וואויל!
 האַסט אַ שיינע שפּראַך אין מויל.
 רייכט זיך צו די שפיצן,
 און באַלד וועט זיך דיר גלוסטן
 אין מיין קאַנטאַר צו זיצן."

פיער שווייגט אין ווינקל-וואַנט.
 מסיו ראַשאַן שטרעקט אויס
 זיין לאַנגע האַריקע האַנט און זאָגט:

— האסט פארפלעקט איר נאמען ביי אלע פארמער,
 וואס וואוינען ביי די וואסער-שמראמען.
 אבער איך וועל גיין מיט דיר געלאסן.
 ווארים דער האר יעזוס לערנט אונדז
 צו האבן געדולד און נישט צו כעסן
 היות, שטייסט שוין ביי דער שוועל פון תהום,
 ווארן איך דיר, ווי דער אומגלויביקער מישעל
 צעברעך נישט דעם לעצטן צאם.

און עס רעדט מסיו ראשאן דער אויסגעפאשעמער און האריקער:
 — געדענק ביסט שוין אן אכצניארקער!

זיי נישט נאריש, זיי נישט בלינד,
 צו העכערס פון דיר טו מער נישט שמרעכן,
 וועלן אלע דיינע ערשמע יוגנט-זינד דיר ווערן פארגעבן.

פון דער ווייטער מיל דאס וואסער-געבריל,
 פארשמילט דעם פיין און שלעפערט איין.
 פיער א שטומער, א צעקלעמטער טריימלט די צעשוויבערמע האר.
 פיער, א בלייכער, א פארשעמטער פארלאזט
 מסיו ראשאנס פארדרימלטע קאנטאר . . .

און אזוי, מיט מסיו ראשאנס גנאד
 קריגט ער ווידער פון טראק דאס ראד.
 אויף מסיו ראשאנס הענגענדיקן באלקאן,
 דרייט דער ווינט די פליגל
 פון געפארבטן בלעכענעם האן.
 און אין דער אנגערויכערטער שענק
 אויף די אפגעבליאקעוועטע, האלצערנע בענק
 א גאנצע גאכט שכור געלעכטער, לוסטיק געזאנג
 קייקלט זיך און קראכט,
 ביז די פרימארגנזון — א פלאמיק קריגל
 גיסט פיער אויף מסיו ראשאנס מויער-ציגל.
 פיער דרייט שוין זיין טראק אויפן בארגיקן שליאך.
 און הענריעט אין איר טאטנס הויז
 בענקט נאך פיערן און נאך דער פרייד
 פון זיין פארליכטער שפראך.

און דזשערפאס דער יעגער, דער פלינקער שיסער
און פויסמן-שלענגער, וואס שמייט אויף גאנצפרי,
איידער עס קרייעט דער האץ, שרייבט
לידער, וואס ער זינגט מיט אן איינגענעם טאן.
איצטער צופט ער די סטרונעס פון זיין גיטאר,
און ער שילדערט הענריעטס ליבע, איר גרויס געגאר.
און ער דערציילט אין שיינע גראמען
וועגן פיערן, וואס קאן זיין גלוסט נישט צאמען:

„פיער אויפן גאנעק.

הענריעט כא דער בייט.

אונט ווארפט אויף ביידן

דאס בלויע שאטן-קלייד.

פיער פייפט א ניגון:

די ליבע איז א ליגן,

און אליין זעט ער זיך ליגן

אין הויכן קארנפעלד.

און איבער אים און הענריעט

צעשמערנטן הימל העלט.

הענריעט צאפלט אין פיערס הייסע הענט.

פרייד און ווילד באגערן בריוון

אונטער ביימערדיק געצעלט.

פלאמען גרין די גראזן.

פייגל שוועבן איבער רויזנבייט.

אונט בינדט ביידן

מיט בלויער שאטן-קייט”.

דאס דערפל לאכט.

נאר מישעל זאגט, אז דזשערפאס

האט א שיינע, פאעטישע שפראך,

און אז פארלוירן ווערט זיין טאלאנט

דאחי, אין ארעמען בארגלאנד.

און מסיו ראלאן פרעד און פארשייט,

מופעט מיט די פיס און שרייט:

— הענריעט, קלאפ זיך דעם פיערן פון קאפ ארויס!
זיין מאמע איז א שלעפער, וואָס האָט אַפילו קיין קראַן נישט אין הויז.
און פון ברונעס ציט ער וואַסער מיט אַ האַלצערנעם שעפער.

און פיערס האַרץ פאַרבענקט און אַליין
איז אַנגעטרערט מיט געוויין.
באַנאַכט אין געהיים דורכן גאַרטן
לוערט ער אויף איר שאַטן.
אין טייך די וואַסערן שווימען און בלאַסן.
לכנהדיקע פאַסן, ווי זעגן פון שטאַל,
גליטשן זיך אויף די וועגן, וואָס רוען אין טאַל.
און איינמאַל אין אַזאַ נאַכט:
אַ פּורל אויפן שליאַך לויפט אין רויך פון שטויבן.
כאַפט אים מסיו ראַלאַן קוקן אין די שויבן.
שילט ער און עס שווימען זיינע ליפן:
אַז ער וועט פיערן צעברעכן אַלע זיינע ריפן.

און אַט פליט אַן דער האַרבסט.
דאַרפישער טאַל מיט זון שוין זאַט.
דער האַרבסט גליט אין פלאַם פון גאַלדענעם בלאַט.
אין וואַלד די הירשן שטויען און שטוינען
צו די ביימער-שמאַמען, וואָס
טראַגן קרוינען פון גאַלדענע פלאַמען.
הענריעט פאַרט צוריק אין שמאַט שטודירן.
פיער פאַרבלייבט אַליין אין דערפּל, וואָס
קוקט אים נאָך דורך די קליינע שויבן-טירן.
די בינען האַניקן, די הייען שכורן און זיסן
און די וואַסערן דורך די בערג גייען און גיסן.
און פאַרן ווינטערדיקן געפּריר קריגט פיער אַ פאַרוויינט
בייגעלע פאַפּיר:

— מיין טייערער, פאַרגיב פאַר פיין און שפאַט
וואַרים איך בענק נאָך דיר אַפילו אין דער גרויסער שטאַט,
וואו קוימען-פאַבריק
פאַרציט דעם הימל מיט רויך פון גרויע שמריק.

איך ווייס דו טוסט צו הויכע זאכן שטרעכן,
 נאך איך בין געוואוינט רייך צו לעבן.
 וואר, די ליבע איז א שמעקעדיקע רוין,
 מ'דארף זי אבער אריינפירן אין א באקוועם און שיין הויז.
 דעריבער וואך-נאך-וואך די ליבע איך דערשטיק,
 ווייל איך האב מורא אנצומאן אויף זיך
 פון יאך די שמריק.
 ווינטער-טעג, ווען די גאסן וועלן פריירן
 וועל איך גארן נאך דיר הינטער מיינע
 פארשפארטע, געשניצטע מירן.
 סיי ווי, מיר מוזן זיך פארגעסן.
 מיר דארפן מער נישט וויסן
 איינער דעם צווייטנס אדרעסן.
 יא, איך האב דיך ליב,
 נאך איך קאן נישט לעבן
 בלויז מיט די זיסע קושן פון דיין ליפ.
 דאס שרייבט דיר אין נאכטיקער שפעט,
 דיין בענקענדיקע הענריעט.

דער לעצטער ווינטער (ד)

ווינטער פארמאגן.
 דער מארגנשמערן צאנקט.
 אין מסיו ראלאנס שענק
 כראפעט אן אנגעפעלצטער יעגער אויף א באנק.
 דער טראק אנגעלאדן מיט ברעט און שמאנן.
 אין דער מיל גרילצט שוין די זעג.
 פיער לאזט זיך אויפן פאראייזיקטן וועג,
 און פרי פארנאכט קערט ער קריק פון שמאט
 מיט א פולן טראק אייזן און דראט.
 און באנאכט, ווען אין די בערג מיט בלישמשענדיקע
 אייז-בלעכן באדעקט,
 וואיעט דער הונגעריקער הונט און שרעקט,
 לערנט מיט אים דער אלטער מישעל,
 און ער אנטפלעקט פאר אים א וועלט גרויס און העל.

דאס דערפל אין פראסט פארקלעמט,
בלענדט אין שניי און טרייסלט זיך אין וואלפישן געשריי.
עס פארען די גנאיען.

עס רויכערן די עמערס וואסער וואס
די פארמער טראגן אין די שטאלן
קי און פערד אַנצופאיען.
אין שריפט פון אלטע בלעטער
זוכט פיער דעם געדאנק, וואס
שליפט זיך אין צמצומדיקע ווערטער.
און ער זאפט אין זיך איין דאס וויסן,
אז מיט זיין ליכט זאל ער קאנען
פארהאקטע מירן אויפשליסן.

און אַט נעמט ווארעמען דער אַפּריל.
מיט צאָרן-גערויש פלייצט דאָס וואַסער
צו דער זעגמיל.

און אין איינעם אַ פאַרטאָג,
טוען די אייז-שטיקער זיך אַ יאָג.
ווינטן וואַיען אויף די וועגן,
עס שלאָגט אָן אייזיקער רעגן.
די וואַסערן וואַרפן זיך און פליקן
די ברעטער פון די האַלצערנע בריקן.
די פאַרמער מיט זאַמד-זעק,
צוימען די כוואַליעס ביים טייכן-ברעג.
און מישעל מיט אַ וואַקלדיקן שפּאַן,
טראָגט וואַסער אין דער בלעכענער קאַן.
דאָס אייז שפּאַלט זיך דין און גלאַזיק.
און ער קנעט אין וואַלד די בלאַטע
פאַרגעלט און גראַזיק.
אַ פאַרסאַפּעטער שטאַלפּערט ער צו דער שטוב,
און פאַלט מיטן פנים אין אַ וואַסער-גרוב.
וואַסער-געבריל.
די זעג אין דער מיל לאָזט אַרויס אַ לאַנגן גרילץ.

די כוואליעס טראגן אויף זייערע רוקנס
 דאס ברעמערדיקע געהילץ.
 מישעלס הענט גליווערן אין די הענטשקעס פון לעדער.
 עס קייקלט זיך די ליידיקע קאן.
 אין וואסער שווענקען זיך די רוישיקע רעדער
 פון דער שווינדנדיקער, וואַיעדיקער באַן.
 אין דערפל פרומען זיך און שיפן
 נקמהדיקע ליפן:
 אז פארן אלטן מישעל דעם אַנטי-קריסט
 איז גענוג אַ קבר אין דער וואַלדיקער וויסט.
 אַן צוים, אַן מצבה-שטיין,
 פאַרגעסן זאַל ווערן זיין געביין.
 די פאַרמער טומלען. די פרומע ווייבער מורמלען:
 ער איז געווען אַן אַנטי-קריסט אַ ווילדער.
 אין זיין שטיבל הענגען נישט קיין שום הייליקע בילדער.
 ער האָט קיינמאַל צו אונזער האַר יעזוס נישט געבעטן,
 איז אַ סכנה זיין שוועל איבערצוטערען.
 פיער פאַרטיקט אויס דעם אַרון.
 און מסיו ראלאָן נאָדלט מיט די האַר-שפיצן פון זיינע רויטע ברעמען
 און שרייט אין שכורן צאַרן: אַז אַזאַ מת איז אַ מצוה צו פאַרשעמען.
 דעריבער זאַל דער אַנטי-קריסט זיך וואַלגען
 אין אַ גרוב פאַרדעקט מיט פערדן-מיסט . . .
 דער הונט קנולט זיך און הוילט באַם פאַרזשאַווערטן צוים.
 און ביי מסיו ראלאָן פון מויל גיסט זיך דער שכורער שוים.
 אין שטאַל הירזשעט דאָס הונגערדיקע פערד.
 דער ווינט מעסערט און שאַכט פון די שמיינער
 די נאַסע, מאַכיקע בערד.
 קלויסטער-שפיץ הויך און שמאַל
 בליאַסקעט אין דאַרפישן מאַל.
 און פיערס שאַרפער רידל בליציק ווי אַ שווערד,
 גראַכט אַ פרישן קבר אין דער האַרטער ערד.
 אין ווינקל, ביים פאַרזשאַווערטן צאַם,
 מישעלס אַרון מיט אלע זיינע פאַרפייניקטע יאַרן
 זינקט אין קברדיקן תהום.

אויף א מצבה-ברעט צייכנט פיער מישעלס נאָמען.
און דורך די שויבן-טירן קוקן שווייגנדיק און טרויעריק
אַרעמע פאַרמער, וואָס וואוינען ביי די וואַסער-שמראָמען.

עס פּרילינגט.
דער הימל — בלויט.
די ערד פאַרציט זיך
מיט אַ נייער גראַזנהויט.
נאָר אַרום איז ליידיק, לער.
פול איז בלוז אין האַרץ די טרער.
און אין דאָרף דעם גלחם פרומע ליפן
שפּיען און שפּעטן:
אַז אויף די פאַרשטויבטע ווענט
פון מישעלס פאַרלאָזן שטיבל
אומעטיקן די אינגערעמטע שרייבערישע פאַרטרעטן,
און די הונגעריקע מיז פון די בערג
גריזשען זיינע פסולע ווערק.

דער טרויער פון זיין אַליין
פייניקט פיערס יונג-געביין.
איז וואַסזשע איז עס פאַר אַ ציל
כסדר צו פירן די ברעמער פון מיל?
פיער באַשליסט מיטן דאָרף זיך שיידן.
אין זיין האַרץ פול מיט שטרעבן
וועבן זיך די פריידן צו אַ ניי לעבן.
און ער פאַרלאָזט פון טראַק דאָס ראַד,
און זיינע אייליקע טריט שטויבן צו דער גרויסער שטאַט.
פיער שפּרייזט. איבער די פעלדזנבערג אַ רויב-פּויגל קרייזט.
עס פּרילינגט. ביים גאַרטן-צוים
שמעקט דאָס בלויע בעז פון בוים.
אויף דער לאַנקע פאַרצויגן מיט יונגע גראַזן,
קייקלט זיך אַ וואַסערל און שווענקט
מישעלס שטיבל מיט די אויסגעהאַקטע גלאָזן.

פיער רעדט וועגן זיך

די היי-פעלדער אפגעשארן.
פיער גייט מיט יאסלען
אין לאנד פון זיין געבארן.

פיער רעדט וועגן א פארמער-שטיבל
טיף אין וואלד פארבארגן,
וואו אין נויט האט זיך זיין יוגנט געווארגן

אבער, ווי שטענדיק פיינלעכע געפילן,
זיינען שטאפלען צו העכערע צילן.
ווארים צארגנוצט,
טרייבט אים אין שטאט,
וואו אין א שאפ ער לערנט א פאך,
און וויסן ער קריגט אויף קורסן באנאכט.
עס זשומעט די נאָדל,
עס שניידט די שער.
זוים פון זידן קלייד
מיט פעדימער פארצויגן,
און פון ליבע די טרער
גיסט אן חוהלעס פארטרויערמע אויגן.
פאר קיינעם איז נישט קיין סוד,
אז חוהלע שענקט מיר איר גנאָד.
און זי רוט נישט ביז מיין משפחה
צען אין צאל, באזעצט זיך אין שטאט,
צווישן דער אַרעמשאפט אין טאל.
ווערט מען געוואויר
ביי חוהלען אינדערהיים,
קאָן זי די גאס נישט דורכגיין . . .
די גראַכע בינע העצט:
די מויד איז געפאנגען אין דער תאוהדיקער בעץ.
און ווי א קאץ, וועט זי נאָכן טויט,
מיאָקען הינטערן פלויט.

און דער טאטע שרייט:
 א יידיש מיידל זאל זיין אזוי פארשייט.
 איך וועל רייסן פון דיר פאסן,
 אויב וועסט מיטן פראנצויזישן „באי“
 ארומשפאצירן איבער די גאסן.
 שפעטער ווערן פארזיכטיקער זיינע רייד.
 נאר אויף איינס ער באשטייט:
 זי זאל פון איר לעבן נישט מאכן קיין תל
 און פריער זאל פיער ווערן א ייד,
 איידער זיינע טריט בארירן
 פון זיין שטוב די שוועל.
 היות קיינער קאן נישט צעשמערן
 די ליבע גערייניקט אין קוואלן-טרערן,
 איז חוהלע גרייט צו קומען
 צו אים מיט שוך און קלייד.
 אבער עס רעדן צו מיר אירע פיינען:
 אז פאר איר וועט דאס גליק
 שוין קיינמאל נישט שיינען.
 און צעריסן וועט זיין איר געמיט
 כל זמן, איך ווער נישט קיין ייד . .

פארנאכטיק. רויט-געשמריפט דער הימל-זוים.
 פיער בלייבט שטיין ביים צוים,
 וואו אין באגראזמן קבר, ווי אין א וויגל,
 רוט מסיו מישעל, וואס האט ליב געהאט צו קוקן
 אין טאל פון שטיינערנעם היגל.
 נאך אים, מיין ערשטן לערער, וועל איך שמענדיק בענקען
 ווי יעדער מענטש האט ער געוואלט מען זאל אים געדענקען.

די היי-פעלדער אפגעשאַרן.
 פיער ווייזט יאסלען
 דאס לאנד פון זיין געבארן.

ביילעם בריוו

— ליינ טייערע שוועסטער פייגע!
וואס הערט זיך דארט בא דיר?

ביי מיר איז דאנקען גאט
אלץ לויטן אלטן לעבנס-פיר.

ביסט אויף „פלעזשער“ אין די „מאָנמענס“,
און דו שווימסט יעדן טאָג אין טייך.
פונקט, ווי זאלסט האבן א מאָן מיט א „פעקטאָרי“,
וואָס איז זייער רייך.

סיי ווי, דאָס וויכטיקסטע זאלסט
געזונט און גליקלעך זיין,
און קיינמאל נישט וויסן מער פון א לעבן אין פּיין.
יא, דער „לאַיער“ מיט וועמען איך האָב דיך
שיעור פארשלייערט, מאַכט א סך געלט,
און איז כימערע-קלוג,
אַבער מען האַלט אים פאַר א „קרוק“.
אין גאָס ציט טאַקע יעדער פאַר אים דעם הוט
נאָר זיין ווייב זאָגט: אַז צו איר איז ער א „ברוט“.
די גאַנצע גאָס רעדט,
אַז עס האַלט שוין ביי זיי ביי אַ גט.

מיין טייערע שוועסטער,
פון דיין וויימן בליק איך קוועל.
זע נאָר, ווי דו האַסט געוואוסט,
אַז דאָס גליק ליגט
ביי דער אייגענער אַרעמער שוועל.
און נאָך אַ נייעס: מאַטקע פראַנט,
וואָס נאָך דיר גייט אים נאָך אַליץ אויס דאָס חיות,
האַט שוין אין דער „פעקטאָרי“ אַ האַנט,
און די גראַבע בינע שליפּט שוין ווידער
וועגן דיר די לאַנגע, מעסערדיקע צונג:
אַז נישט שמענדיק וועסטו זיין יונג.

גיך פארן די יונגע יארן.
 ווערט מען עלטער, קוקט מען זיך ארום,
 אז מען איז געגאנגען קרום.
 דעמאלט וועט דער גרעסטער „רעיוז“
 נישט יינגער מאכן דיר דאס צערינצלטע „פעיס“.
 מאַטקע אַ באַרימטער „מאַנופּעקטשורער“ וועט
 אין איר זייט אפילו נישט וועלן קוקן.
 אַבער איצטער צו איר שיינ געשטאַלט
 איז ער גרייט זיך צו בוקן.
 איז וואָסזשע האָט זי דערזען אין דעם גרינעם?
 קיין בעסערן פון מאַטקען וועט זי
 אין ערגעץ נישט געפינען.
 סיי ווי, דינע חברטעס לויבן דיין יאַסלען,
 פאַר געלערנט און איידל.
 און זיי זאָגן, אַז דו ביסט אַ גליקלעך מיידל.
 כ'פּיל דינע חברטעס טוען דיר אַביסל נישט פאַרגינען,
 וואָס ער האָט אַ שם פאַר אַ גוטן שרייבער,
 און קאַן מיט דער נאַדל אַ שטיקל ברויט אויך פאַרדינען.
 און אַז יאַסל איז אַ גאַנץ־שיינער,
 זאָגט אין גאַס אפילו מעכעלע דער קליינער.
 ער איז ערנסט און נישט קיין ווערטער־גיסער,
 וועט דיין לעבן מיט אים זיין אַ זיסער.
 — מיין טייערע שוועסטער,
 אין די בערג זיינען קאַלט די נעכט,
 אזש אין אַלע ביינער שטעכט.
 געדענק דיין צימער אפילו פאַר יאַסלען פאַרשלים,
 טראַג אַ סוועטער און וואַלענע זאַקן אויף די פיס.
 אין שטאַט איז שוין האַרבסט־יק, קיל.
 געדענק די ליבע איז נישט סתם קיין שפּיל.
 די מומע זאָגט, אַז יאַסלס עלטערן וועלן קומען
 נאָך די ימים נוראים און זי
 וועט זען, אַז מען זאָל גלייך שרייבן תנאים.
 מיין בריוו איך שלים.
 זיי געקושט און געגריסט.

פארגעס נישט ענטפערן באלד צוריק,
פון מיר דיין שוועסטער ביילע, וואס
ווינטשט דיר גרויס גליק.

מסיו פיקארד

צווישן די פארמער ביי די וואסער-שטראמען
האט פיקארד א גוטן נאמען.

פיקארד, א קלוגער מאן
היט דאס ווארט, און מעסט דעם שפאן.

ער איז שטארק און שלאנק.
און פרום און גאטס-פארכטיק זיין געדאנק.
די שארף פון זיין האק,
דאס הארטסטע האלץ צעשפאלט.
נאר די פאסן ווייסע האר,
זיינען צייכנס, אז אלט
איז ער אין יאר.

א שמעטיק בערדל געשוירן קיילעכדיק, געדיכט,
זילבערט אראפ פון זיין לענגלעך, מילד געזיכט.
מען רופט אים פיקארד דער לאנגער,
פיקארד דער פארמער, פיקארד דער חיות-פאנגער.
פיקארד שמת פאר א מענטש מיט מוט,
וואס האט א הארץ מיטפילנדיק און גוט.

דורכגייער קלאפן אן אין זיין שטוב,
און קריגן דארט שמענדיק קארטאפל און ברויט,
און א טעלער זופ פון זיסן קרויט.
דעם יידישן פעדלער, וואס שטאלפערט
שמענדיק א באלאדענער אין די פארטאגן,
פארבעט ער צו זיך אויפן היי-וואגן.
ער ברענגט אים אין זיין עפל-סאד.

און די פלינקע, פולע מאדאם פיקארד,
 שמייכלט מיטן העלן קיילעכדיקן פנים,
 און דערלאנגט אים זויערמילך
 אין א בייכיק, ליימענער קווארט.
 אויך יאסל און פיער קילן זיך
 אין שאטן פון פיקארדס באביימערטן גארטן.
 די בערג מיט וואלד פארצויגן.
 די שטייגער שאטענען און שווייגן.
 און די זון מיט גילדערנע אויגן
 בלענדט דורך דער נעץ פון צווייגן.
 האלבער טאג. מאדאם פיקארד טוט קארטאפּל שיילן
 און האלט אין איין דערציילן וועגן מענער
 מיט האק, ביקס און זעג וואָס
 ברעכן דורך אַ וועג אין וואַלדיקן טאַל,
 וואו הונגעריקע וועלף וואַיען און בליצן
 מיט אויגן געשאַרפט ווי שטאַל.
 און מיין פיקארד אזא יונגער, אזא שיינער,
 לאַכט, און עס בלישמשען זיינע ווייסע ציינער.
 מיט פריידנגעזאנג
 ער לאַזט זיך אין וואַלד אויף פאַנג.
 אויף מיילן נישטאָ קיין שטוב, קיין דראַטן-צאַם.
 היימישער ווערט, ווען עס קייקלט זיך
 אַריין אין דער שטילקייט דאָס רעדער-גערויש
 פון דער ליאַרעמדיקער באַן.
 וואַלד און ווינט, שניי און שטיין.
 איך שטיי אויפן באַלקאָן,
 איך הער דאָס געיאַמער
 פון אַ היה צווישן וואַלפישע ציין.
 און מיין פיקארד מיט געזאָנג,
 גייט אין וואַלד אויף פאַנג.
 און איך שיק צו גאַט אַ לויב,
 ווען איך דערזע אַ בלאַנדע באַרד,
 און מיין פיקארד מיט ביקס, האַק און זעג
 קומט אַן מיטן וואַלדיקן וועג.

האלבער טאג.

שטיבלעך האלצערן און קליין,

רוען צווישן מאך און שטיין.

און מסיו פיקארד שמייכלט, און הערט זיך איין

צו אירע רייד פשוט און קלאר, וואס

דערציילן די פיין און די פרייד

פון יענע ווייטע, יונגע יאר.

שמראלנדראטן שניידן אין גארטן

דאס דינע געוועב פון גרינעם שאטן.

מסיו פיקארד שאקלט דעם קאפ,

און עס מרייסלען זיך זיינע לאנגע,

זילבערנע האר-פאסן.

ער קוקט אויף פיערן און יאסלען און זאגט:

— אין פרימארגן דעם בלאסן,

גוט איז געווען צו שווענקען די מרים

אין דעם גראז דעם טויאיקן און נאסן.

היינט צוליבן אויטא-רויש אויפן שליאך

קאן מען אפט נישט איינשלאפן באנאכט.

פיקארד, וואס איז שמענדיק מיט ארבעט פארנומען,

הויבט אן א יעגער-ליד אויסצוברומען.

עס איז מיטנאטאג. נישט ווייט פון האלצערנעם בריק,

פלעכט ער בענקלעך פון צווייגשטריק,

ווארים פארטאג נאך פארן האנען-געקריי,

שפאלט ער שוין קלעצלעך האלין,

און לייגט אויס די שייטלעך,

אין קופעס ריי-נאך-ריי.

בלוי בלייבן זיך די רוימען איבער

זיין שטוב מיטן דינעם גרויען רויכל,

וואס פעדימט זיך פון רויטן קוימען.

ער ווייסט מאמעלע פיקארד, וואס

מראגט שוין לעצטנס א ניי-מאדישן הוט

מיט א פארביקע פעדער פון א פאווע,

גיסט שוין אין די טעפלעך פרישע קאווע.

דער ווייסער „מאָוסט“ אָפּגעפּרישט אויף דער הייסער שטאַרץ,
דערקוויקט דאָס הונגעריקע האַרץ.

יא, זיין קלאָדעט איז אַ בריה — אַ מאַדאַם.
אַזוי פּרי פּאַרעט זי זיך שוין
ביים אויוונדיקן פּלאַם.

און כאַטש זי איז שטענדיק פּאַרטאַן
מיט דער שטוביקער מי,

אַרבעט זי אויך אין גאַרטן
אַרום דעם גרינס, און אַרום
דעם בלומען-בייט אין פּולן,
פּאַרביקן בלי.

יא, עס הייבט זיך אָן איר אינדערפּרי
מיט מעלקן אין שטאַל די קי.

דער וואַלד איז נאָך פּאַרוויקלט
אין בלייך-בלויען שאַטן,

און זי, מיט לאַנגער, שאַרפּער לאַפעמע
גראַבט און גלייכט אויס די גרינס-בייטן
אין גרויסן, געדיכטן גאַרטן.

אין זיין הויז זיצט קיינער נישט ליידיק.
טעם פון מי איז פּרידלעך און פּריידיק.
שיין זיינען די בערג אין מאַרגנבלוי,

און עס שמעקן די בלומען
מיט די רויטע בעכערס פול מיט טוי.

פיקאַרד דער קאַטויל ערלעך און פרום
זאַגט: וואויל דעם מענטשן

וואָס זיינע וועגן זיינען
נישט פּאַלש און קרום.

און ער דאַנקט גאָט:

פאַרן עפּל אין סאַד,

פאַרן בענטשן אים

מיט געהאַרכזאַמע זין,

וואָס ווילן ווי ער אויסלעבן זייערע טעג
אין די בערג, ביים וועג וואַלדיק, גריין.

און נאך טוט ער זאגן:
— זין מיינע זייט צו אלעמען גוט.
ווייל אלע מענטשן זיינען
פון פלייש און בלוט.

האלבער טאג. אויטא ברילט און יאגט.
מאדאם פיקארד, וואס דערלאנגט
זויער מילך א פולע קווארט,
זשאלעוועט נישט קיין ווייס ברויט,
קיין שיסעלע בארשטש פון קרויט.
מאדאם פיקארד קלעמערט
צום נעכטן פון אירע געדאנקען,
ביז די זון הויכט אן צו צאנקען.
אין שטילן גארטן
קילט דער שאטן.
די ביימער אין רויטלעכע בלעטער-מיצן
שטראלן אויף די בערג-שפיצן.

יאסלס בריוו צו חבר נארמאן

טייערער חבר נארמאן:

א בריוו איך שרייב דיר צוריק,
ביים טייך וואס קויקלט זיך
צו דער האלצערנער בריק.

עס איז הארבסט. נאר אין דער זון
בלישמשען נאך די זעמדער,
און עס גאלדיקן די ביימער
אין די רויט-געפארבטע, בלעטערדיקע העמדער.

איך קוק אין קלארן וואסער-גרונט,
איך שעפ זיך אן מיט לופט,
און איך פארפעסטיק דאס געזונט.

יא, און אהיים וועלן מיר זיך אומקערן,
ווען אין וואלד וועלן איינשלאפן די בערן.
איז שאנעווע זיך, און אויף ווינטער
קויף זיך א מאנטל מיט א פאר שייך.

אין שאפ צווישן מאשינען און שערן,
איז שווער וועגן לידער צו קלערן.
די נאלדען אויף די בלוזן פארן,
און מיט די שטעך ווערט די שטימונג פארלארן.
אבער דא, אין דער טיף פון שאטנדיקן וואלד,
שטראמט דאס וואסער פון פעלדזנשפאלט.
דורך די ביימער הויך און געדיכט,
זע איך, ווי די זון שליידערט
אויף די בערג דאס שארפע שטראלן-ליכט. הירשן חיפן.
די לאנגע צווייגן געמען זיך ארום,
און די פלאטערדיקע בלעמער
מיט זייערע פארגאלדיקטע ליפן
שעפטשען אריין אין דער שאטנדיקער שמדס.
יא, נאך א פאר וואכן,
וועלן די שנייען פארציען
די סאמעטענע מאכן,
וועלן מיר זיך אלע פיר אומקערן
צום שאפ מיט די נאלדען און שערן.
פון טרויער וועט נישט בלייבן קיין שפור,
וועט מען זיך מישן מיט די מאסן
און פארשפרייטן די יידישע קולטור.

יא, עם שלאגט א פייערדיקע זון.
און איך דארף נאך היינט ענמפערן
אויף א בריוו פון שרייבער פון רעכטן צד,
וואס באקלאגט זיך פאר מיר —
„אז ביי זיי האבן זיך אפילו פיינט
די שרייבער, מיטארבעטער פון זעלבן בלאט.
עס איז א קליקע.

און איינער דעם צווייטן טוט
 הינטער ארומעט א בריקע.
 א באנדע זשומענדיקע בינען.
 און לעבן בלויז מען זאל זיי רימען.
 הונדערטער מיליאָנען מענטשן הונגערן,
 גייען אַרום מיט אַ מאַגן אַ לערן;
 אַבער זיי, דק פון זיך אַליין קלערן.
 דאָס האַרץ קאָן טאַקע פּלאַצן
 ביז דער געקרוינטער קריטיקער וועט
 דעם ווערט פון אַ ווערק אַפּשאַצן.
 וואָרים, דער קריטיקער פון דער קליקע געקרוינט,
 האָט בלויז אַ פאַר שרייבער אויסדערוויילט,
 און עס איז שוין נמאָס צו הערן יעדן זונטיק,
 די זעלבע שבחים וואָס
 אויף דער ליטעראַרישער זייט ער טיילט.
 און דער זעלבער קריטיקער, כלומרשט
 ערנסט און שמרענג, רימט זיך,
 אַז אין דער ליטעראַטור מאַכט ער חלילה
 קיינעם נישט ענג; ער וואַכט בלויז
 איבערן גרויס-קינסטלערישן פאַרמעג.
 אַבער לאַכט אויס און דערנידעריקט,
 יענעם שרייבער וואָס גייט זיין אייגענעם וועג,
 און אין זיין הדרכה ער ווידערשפעניקט.
 און ברודיקער און בלאַטיקער
 ווערט דאַרפן דער זומפּ,
 ווי אין שמעטל, אַפילו פונעם ריינעם וואַסער,
 וואָס מען שלאַגט אַרויס פון פאַרזשאַווערטן פּלומפּ.
 הייסט עס, אויסער וואָס אַ שרייבער
 טרינקט זיך אין גוים,
 באַברעט ער זיך אין אַ טייך פון קויט.
 דער קריטיקער שענקט זיין לויב — אונטערמעניקע,
 און דרויב זיינען אַלע ווידערשפעניקע.

און עס וואלט דאך געדארפט זיין,
 אז יעדן טאלאנטפולן שרייבער זאל מען אנערקענען,
 נישט איינער זאל דעם צווייטן לעבעדיקערהייט
 וועלן פארברענען.

און איך קאן שוין נישט פארטרייבן
 דעם פייך-געפיל פון זיין שרייבן.
 איך וויל בלויז האַפן,
 אז באַ אונדז איז שאַפן
 אַ הייליק וואַפן.

וואַרים, מאַמער איז באַ אונדז אויך אזוי,
 וועט דער גלויבן זיך איבערברעכן,
 ווי אַ טרוקענע שטרוי."

איז זיי זשע מיר געזונט
 און הייליק היט פון חברשאַפט דעם בונד,

דיין יאַסל.

אין רעגן

נאַכט.

רעגן שטראַמיק, קאַלט
 שווענקט דעם האַרבסטיקן וואַלד.
 יאַסל גייט אויפן נאַסן גראַזן-שליאַך
 און טראַכט פון פייגען, וואַס
 ער בענקט נאָך איר, ווי נאָר
 דער פרימאַרגן-הימל
 צעבלויט זיך אויף זיין שויבן-טיר.

ביי דער מיל דאַס וואַסער ברילט.
 פייגע שפילט אויף דער גיטאַר,
 און די מעלאַדיען גיסן אין זיין האַרץ
 בענקשאַפט און גאַר.
 איר לייב גלוסטיקט און בלענדט.
 און זי טוליעט זיך צו זיינע הענט.
 דאַס האַרץ אין פרייד צוויקט.
 עס פייכטיקט דער הייסער בליק.

בלוי שפרייט זיך די פרימארגנדיקע שטיל.
 יאָסל רעדט מיט גרויס געפיל:
 דער טרויער ליגט און לויערט.
 איז זאל די ליבע וואָס
 אין דיין האַרץ קוועלט,
 ליכטיק מאַכן מיין זעל.
 עס איז פרימאָרגן.
 צעשטראַלמע שטיבלעך
 זיצן אויף די באַרג-שפיצן.
 פייגע פאַרשארט זיינע האַר
 און פליסטערט: אין פרייה, אין פיין
 דיין אַנשפאַר איך וויל מיין גאַנץ לעבן זיין.
 עס איז פרימאָרגן.
 אַ הירש אין שאַטן שטייט פאַרבאָרגן.
 פייגע פליסטערט:
 דו פון מיין לעבן דער שמידער,
 דינע בין איך, דינע, מיט מיין האַרץ
 און אלע מיינע גאַרנדיקע גלידער.
 איצט איז נאַכט.
 יאָסל האָט ליב צו גיין אין רעגן,
 וואָס שלאַגט און רוישט אויפן שלאַך.
 אין פינצטערניש שלאַפן די פאַרשלאַפענע שטיבער.
 יאָסל גייט און מורמלט פריידיקע רייד
 אין גלוסט פון פיבער.
 ברייטע ביימער-שטאַמען
 דעם טאָל פאַרצאַמען.
 דער רעגן געדיכט און קאַלט
 שפרינגט אין מויל פון פעלדונשפאַלם.

די וואַסערן אין געברום
 שמראַמען צו דער שטייניקער נידער
 און די ליבע גיסט די גלוסט
 אין די פיבערדיקע גלידער.

פלוצעם, עם פליט א שטיין:
 מודזשי זשוויף!
 ביסט א הונט און האסט
 אין שטאט א היים!
 עם האט דיך שוין גענוג גענערט
 אונדזער פרום-פראנצויזישע ערד.
 ייד, אפנארער געמיינער!
 מירן דיך ארויסטרייבן פון אונדזערע בערג
 מיט א האגל פון שטיינער.
 ווילדע געלעכטערס.
 ביזע געברומען.
 קללות פליען און זשומען.

יאסל אויפן וועג
 שרייט אין שרעק.
 דער הימל פון בליצן צעשניטן זילבערדיק, העל.
 פייגע א פארציטערטע, א בלייכע,
 לויפט ארויס אויף דער שוועל.
 און די פארמערקע מיט צוויי וואסער-טעפ
 שרייט א דערצארנטע פון די טרעפ:
 קראקעדיקע ראבן!
 וויסטע כוליגאנעס!
 קומט אהער וועט איר האבן
 צוויי הייסע וואנעס!
 אין וואלד קייקלט זיך דער רוישיקער רעגן
 מעסערדיקע בליצן זילבערן און זעגן.
 די ביימער-שפיצן אויף די בארגיקע וועגן.

פיער באַרואַיקט

וועג און וואַלד, שטוב און שמאַל
שווענקען זיך אין רעגן
ווינטיק, קאַלט.

איבערגעקערטע סלופעס, צעריסענע דראַטן.
דאָס דערפּל אין טאַל
כמורעט אין נאַכטיקן שאַטן.

ווייטיק וועקט דעם צאַרן.
יאָסל פון שרעק געיאַגט,
וויל מען זאַל אַהיימפאַרן
מאַרגן פאַרטאַג!

פיער זאַגט: ניין!

דער גלח און דער שענקער
דאַרפן פאַרשטיין,
אַז מיר שרעקן זיך נישט איבער
פאַר קיין שטיין.

דער גלח העצט: די יידן בונטעווען זיך אין די שעפער.
די יידן זיינען קרעץ אויף אונדזער קערפער.
אַלע יידן זיינען אייניק.
די גאַנצע וועלט איז פאַר זיי ווייניק.
אויך די שמאַט איז שוין פאַר זיי ענג און שמאַל,
כאַטש שענק זיי אַוועק די „לאַרענשאַן“ מיט באַרג און טאַל.

און מסיו לאַפלאַר וואַלט פאַרבּרענט אין פייער
דעם יידישן פעדלער, דעם דערפער-גייער.
וואַרים מסיו לאַפלאַר, וואָס וואוינט אויפן צווייטן
שמאַק פון זיין „דזשענעראַל סטאַר“ — אים
לוינט צוליב לייזעכץ פון אַן איבעריקן זאַק,
צוקאַרמענען דעם עולם מיט יידן-האַס,
כדי ער זאַל קאַנען פון די אַרעמע פאַרמערס רייסן אַ פאַס.

ער פארקויפט זעג און האק,
און אפילו פארב צו פאררויטלען די באק.
יעדער סארט האט זיך אין א ווינקל,
א באזונדער ארט, וואו מען קריגט
גרעט און שייך,
א טאפלבכעט און א בלוי געפינטלמע ציך.

ער האט וואקס פאר געפארבטע דילן,
מעסער, לעפל, גאפל, טאפ
און אפילו פילן, ווען
עס טוט וויי דער קאפ.

די פענצמער באצויגן מיט קאלירמע פאפירן,
און די שויבן מיט רויטע אותיות רעקלאמירן:

פארמער, זוך און וועסט געפינען,
א הימל פון בעסטן טוך,
און כלערליי נאדלען פאר ניי-מאשינען.
פארמער, דארפסט צום טיר א ריגל?
אלץ איז בא אונדז בול:
א געשליפענער שפיגל,
א שער פון שמאל.

פארמער הארך אונדזערע גומע רייד:
צו דער שמאט איז א ווייטער מהלך,
פאר אייערע ווענט האבן מיר גרייט
בארשט און קאלער.

מיר פארמאגן ראם און קאם,
און פאר ווינטער אן אייוועלע
וואס קאנטראלירט היץ און פלאם.
פארמער, אין אונדזער „דושענעראל סטאר“
ווארף דיין בליק.

און עס ליגן פאר דיר
 אין א סדר לייצן, ביימשן און שטריק.
 און קענסט אויך קריגן
 מאטראצאלעך פאר קינדערישע וויגן,
 שרויפן, רעדער, צוימען
 און א ציגל צו פארריכטן
 דעם צעבראכענעם קוימען;
 און פאר א העמד, וואס איז קויטיק
 אונדזער ווייסער זייף איז נויטיק.

מיסטער לאפלאר האט זיך זיין ציל:
 ער וויל פון זיין סמאר מאכן א מארק
 פאר אלע פארמערס ארום דעם דאזיקן בארג.
 און דער גלח איז דער געוועלמער,
 פון גאט אליין דער אנגעשמעלמער.
 און ער עצהט: גיט נישט דעם ייד
 פון קארן-ברויט קיין פעניץ.
 און פארטרייבט אים פון אונדזער גרעניץ!

יאסל טענהט: צוליב נאך א פאר מעג
 וויל איך נישט לעבן אין שרעק.
 גענוג, איינמאל מיט קללהדיק געשאל
 געיאגט צו ווערן ביז דער שמאל.

פיער ענטפערט רואיק, געלאסן:
 — מיר מוזן זיך אקעגנשמעלן
 די וואס העצן און האסן.
 אין דארף, ארום די פעלדונשטיינער
 וועט אונדז נישט משעפען קיינער.
 לאמיר בלייבן נאך א פאר מעג.
 קיינער וועט נישט צענעמען
 אונדזער ארים פארמעג . . .
 זונטיק וועט דער גלח
 זיין הייליקן צארן אויסגיסן.

וועלן מיר אין קלויסטער אריינגיין
און זיך דערוויסן, אז
עס איז נישט קיין צופאל
דער געווארפענער שטיין.

פייגע, בארואיקט פון פיערס רייד,
צעזינגט זיך פון גרויס פרייד.
און מיט די פינגער זי שארט
די סטרונעס פון איר גיטאר.
אין וואלד טרענקען זיך די בוימער.
די וואסערן שווענקען די פעלדזשטיינער.
און פון בלעכענעם דאך
דער רעגן קלינגט.
און אין שטיבל, ארום דעם נאפט-לאמפ,
אין רינג פון זיין רויטן שיין,
די נאכטיקע שאטנס דרימלען איין . . .

פיער רעדט ווידער צו יאסלען

פרימארגן.
זילבערנע טראפנס פון נאכטיקן רעגן זוניקן
און בלישמשען אויף די גרינ-מאכיקע וועגן.
יאסל און פיער זיצן און קוקן
אויפן וואסער וואס שטראמט
פון די הויכע, אומהיימלעכע פעלדזששפיצן.

פיער זאגט: חוהלע טרויעריק, שמיל
טראגט זיך ארום מיט א פיינלעך געפיל.
זי וויל, אז איך זאל ווערן
א ייד און דורכדעם וועלן אירע
עלמערן פון צער און בושה ווערן פארהיט.

זי ווארנט: אז טאמער וועל איך
 זיך נישט מגייר-זיין וועט אויף
 מיין קאפ פאלן איר פיין.
 ווייל זי וועט נישט לאזן איבערשניידן
 דעם קנאפ, וואס פארבינדט זי
 מיט טאמע-מאמעס שטוב.

זי טענהט און בעט מיט טרערן:
 פיער ווער א ייד!
 און איך בין שוין מיד פון
 רעדן און דערקלערן.

לויטער די ליבע
 אין הארצן רינט.
 און חוהלע רק זי וויינט
 ווי א געשטראפט קינד:
 אז איך וועל איר גליק צעשטערן
 אויב איך וועל אירע עלטערן צער פארמערן.

דער הארכסט בלענדט אין פייעריקע קאלירן.
 דאס וואסער פון די שטיינערנע הויכן שלאגט ווי דורך
 אויפגעבראכענע טירן.
 יאסל דאנקט אים פאר דעם צוטרוי
 און ער רעדט צו אים אזוי:
 חוהלע איז פארקלעמט,
 ווייל זי וויל נישט, אז אירע
 עלטערן זאלן ווערן פארשעמט.
 איר טאמע איז אנגעזאפט מיט
 האס, ווייל ער האט מורא,
 אז דורך דיר, קאן זי אוועק
 פון יידישן דת.
 עס איז נישט נאר וואס די עלטערן
 זיינען פרום. וואר, דורך דיר
 זי וועט ארויסגעריסן ווערן פון
 יידישן תחום.

זי פארשטייט אלע דיינע פארליכטע רייד
 נאָר זי וויל נישט איבערברעכן פון דורות די קייט.
 עם העלפט נישט נישטער און קיל,
 ווען אַנגעזאַפט מיט פיין
 איז דאָס געפיל.

אַלץ אַליין צו אַנטשיידן,
 ביסט דערוואַקסן און גרויס.
 און מוזסט אַליין פאַרשטיין
 ווי אַזוי צו בויען דיין
 אייגן פרידן-הויז.
 אין דיר איז אַ סך געווענדט,
 אַז די אמתע ליבע דורכגעלייטערט אין פינען זאַל
 ווי אַ מיר
 שמענדיק אַפן זיין פאַר איר.
 און הוהלע וואָס שלייכט,
 ווי אין דעם געפיל
 פון שרעקנס-טרוים,
 וועט דערווען —
 אַז די ליבע ווי אַ רויטער עפל
 רייצט פון בוים.
 פיער וואָס שווייגט און שפאַנט,
 קוקט אַ טרויעריקער
 צום רויטן הימל-ראַנד.
 ווינטן רוישן און קאַמען די ביימער-שפיצן
 וואָס בלעטערן זיך אין גאַלד פון זוניקע פלאַמען.

זונטיק

די פארמער פאָרן אין קלויסטער

א

זונטיק-פרימאָרגן.
די פערד גייען געלאָסן,
און די פורן לייגן אויס
זאמדיקע פאָסן.

רעדער און רינגען
קייקלען זיך און קלינגען.
זונטיק-רו לייב און וואויל.
די פורלעך ציען זיך
צווישן די בערג פון שמיין,
און די פערד מיט די אייזנס אין מויל
גריזשען מיט די גרויסע, שאַרפע ציין.

דער הימל דער בלויסטער
זוניקט איבערן קלויסטער.
און עס רעדלען זיך די פארמערישע פורן
פארוועבט אין שטראַלן, ווי אין העל-גאַלדענע שנורן.

אויף די בערג קלעטערט
אַ שטילער, שעפטשענדיקער מאָרגן-ווינט.
פיקאַרד פאָרט אין קלויסטער
מיט זיין גאַנצן הויזגעזינד.
מאָדאַם פיקאַרד אין אַ לאַנג-קאַלירטן קלייד,
שטראַלט מיט מאַמעדיקער פרייד.
און די פור אויסגעבעט מיט
פרישן היי, טרייסלט זיך
אויפן שמויבן-זאַמד, ווייס ווי שניי.
די פארמער אַנגעטאַן אין שוואַרצע רעק

הוידען זיך אויף די געזעסן
פון שטרויענע זעק.

פרימארגן זוניקט, בלויט.
 די פורן בלייבן שמיין
 ביים קלויסטער-פלוט.
 קלויסטער-גלאק ברומט.
 דורכן אפענעם טויער
 גייט א מענטשן-קייט
 פאמעלעך און פרום.

פיקארד מיט די זין
 אויף די קלויסטער-טרעפ
 שאקלען צו אלעמען
 מיט די קורץ-געשאַרענע קעפ.
 אויסגעפוצטע אין נייע היט,
 קלינגען פייערלעך און פרום
 זייערע געצוימטע טריט.
 און אין דער קלויסטערדיקער שטיל
 וויקלען זיך אין פרומען טרויער
 שאַטנס לאַנג און קיל.

יעזום פנים צעקרומט אין פיין
 שטאַרט אין רויטן לאַמפן-שיין.
 און אין דער טונקעלער הוילקייט טיף און געדיכט
 מאַפיען זיך די צעפלעמלטע ליכט.
 אַ גרויער, דאַרער גלח
 אין הייליקן טראַכט,
 איבער זיין געהאַרנזאָמער עדה וואַכט.
 און איבער די באַזעצטע ערטיער,
 גיסן זיך פון שנאָה די בייזע ווערטער.

דער גלח רעדט:
 — תשובה מאַן איז קיינמאַל נישט שפעט.
 גאַט האַט באַשאַפן די וועלט,
 און די זון, ווי אַ ליכטיק פענצמער
 אין דעם הימל אַריינגעשמעלט.

גאט, געאכפערט זאל זיין זיין גאמען,
האט געבענמשט דעם מענטש און זיין זאמען .
מיט גאט קיין מלחמה נישט פארפיר,
ווארים דער הימל איז פאר אים
אן אפענע טיר.

וואויל דעם מענטש, וואס
גייט צו דער ארבעט פארמאג.
ווארים גאט האט געזאגט:
מענטש פון מי, צו דיר און צו דינע קינדער
געהערט די גאנצע, גרויסע ערד.
יא, גאט מיט זיין גרויס גאט
האט צו אונדזערע אבות,
אין זייער האנט,

איבערגעגעבן דאס דאזיקע שפעדיקע לאנד.
איז געדענקט, גאט האט אונדז געשענקט
א וואונדערלעך ווערק — גאנץ קוויבעק מיט
די לארענשאַן-בערג.

איז ווער דרינגט אריין אין אונדזער גבול?
דער ייד זיצט שוין אויך ביי אונדז
אין א סאמעט-ווייכער שטול.

דער יידישער פעדלער שוונדלט און נארט,
און קויפט זיך פון אונדזער פראצע
א הויז און א „קאר“.

און ארום אונדזער בארג,
ארום אונדזער בוים,

ער שטעלט אויף א דראַטן-צוים.

אונטער אונדזערע הימלען וואס בלויען,
די שענצמע הייזער די יידן בויען.

און זיי דארפן גאר וואַגלען

אויפן שטורעם פון ים,

און דער הימל זאל אויף זיי האַגלען

מיט פייער און פלאם.

ווארים, וואו דער ייד זאל נישט זיין,

טאַרן מיר נישט פאַרגעסן פון יעזום קריסטוס פיין.

אונדזער האַר איז געקומען רייניקן
 זייערע זינד, האַבן זיי אים
 נאַכגעיאָגט, ווי צעיושעמע הינט.
 זיי האַבן אים פאַרמשפּט צום טויט
 און אויף אים געוואָרפּן שטיינער און קויט.
 איז גוט האַרציקע קריסטן,
 געדענקט — דער ייד דאַרף
 זיך וואַלגערן אויף מיסטן.
 אַבער דער ייד האַט גאָר
 זאַמע רייכע יאָר.
 איז דעריבער זאָל זיך אייער קריסטלעך
 רחמנות נישט דערוועקן,
 אַפילו נישט צום יידישן פעדלער מיט די שווערע געפעקן.
 ברידער קריסטן, גראַכט נישט פאַר זיך אַליין קיין גרוב.
 קויפט נישט ביי קיין ייד און פאַרדינגט
 אים נישט אויף זומער קיין שטוב.
 געדענקט, האַלט זיך פעסט!
 אַ נישט וועט זיך אויך אין אונדזער געגנט
 אַנפלאַדיען די יידישע פעסט.
 דער גלח שוויצט ביים שמענדער
 ביווערט זיך און שרייט:
 — דער ייד איז אַ פרעמדער
 און לויפט אַהער פון ווייט.
 לאַמיר לויבן גאָטס נאַמען,
 וואָס מיר האַבן דאָ קראַמען
 פול מיט די בעסטע בגדים.
 און איר קריגט דאָרט אַלצדינג
 ראַיעל, פון אַ נאָדל ביז אַ קלעצל פאַדים.
 און דער יידישער פעדלער וועט טאָן אַ פאַרשווינד,
 ווי נאָר אונדזערע געטרייע הינט,
 וועלן בעסער באַוואַכן אונדזערע גרינע שליאַבן.

אין דער קלויסטערדיקער הייך
 יעזום צום צלם צוגענאגלט
 בלוטיקט און בלייבט.
 אין גאלד פון זון-שטויבן
 שטראלן די באמאלענע שויבן;
 א פאסטער שאלט אויף א הארן.
 יעזום גייט צווישן ווענט פון קארן.
 ארום שאף און רינד.
 א פרוי שטרעקט אויס צו אים
 א בלאנד-צעשמיכלט קינד.
 ער שפרייט אויס זיינע בלייכע הענט
 און שטראלט אין ווייסן בלענד.
 א גראבער, לאנגער פאסטער-שמעקן אין האנט.
 און זון-פלעקן גליען אויפן גראזנלאנד.
 און נאך אים, אין ווייסע כאלאטן פון ווייסע וואלן
 שפאנען די אפאסטאלן
 מיט פלאטערדיקע, גרויענדיקע, בערד,
 און זייערע טריט קושן דעם הייסן שטויב
 פון דער דארשטיקער ערד.
 אין געשמאלט זעען זיי אלע אויס,
 ווי משה-דוד פעדלער, וואס שפאנט
 ביים וואלד מיטן געפעק אויף אקסל און האנט.
 אים האבן ליב אלע פראנצויזן,
 ווייל מיט קליין-פארדינסט ער פארקויפט
 זיי מאנטעלער, שפילקעס, דזשעקעמלער, שייך און הויזן.
 יאסלם בליק שוועבט צו די אפאסטאלן
 אויף די בילדער, וואס בלענדן מיט גארטל-שטריק
 אויף זייערע לענדן.
 עס קומען צו זיי קראנקע און קרומע,
 און די פארכטיקע און פרומע זינגען און לויבן
 גאט אין הימל, וואס שיקט זיי גוטע מלאכים
 וואס שוועבן ווי ווייסע טויבן . . .
 און די זון אין איר גאלדענעם גאנג
 גאלדיקט פון הימל-ראנד.

דער דערלייזער גייט, און אין זיין האנט
 צימערט א גאלדענע קארנוואנג.
 יאסל טראכט: פארבלאנדזשעטע יידן
 אויף די שויבן, אויפן
 שמילן שליאך וועלן זיי אייביק אזוי שמויבן.
 ער זיצט אין דער לעצטער ריי,
 ער שוויינט, און עס שרעקט אים
 מער נישט דעם גלחם צארן-געשריי . . .

ז ו נ ט י ק

מען פארט פון קלויסטער

ב

אָנגעטאָן אין שוואַרצע רעק
 פאַרן פאַרמער אויפן וועג.

צווישן וואַלד און פעלדזנשטיין
 יאָגן פּורלעך זיך אַהיים.

באַרג-לאַנד — הויך און נידער.
 די פאַרמער פאַרן באַנאַנד
 און זינגען אַלמע, פראַנצויזישע לידער.

די זון פלאַמט
 אויפן רויט-גאלדענעם זאַמד.
 אין רו פון וואַלד
 שאַלט געזאַנג,
 און דערשרעקט דעם שלאַנג,
 וואָס קנוילט זיך
 ביים פעלדזנשפּאַלם.

יאסל און פיער שטויבן אויפן גראַזנוועג,
און ווינטשן די פארמערס
אַ געבענטשטן האַרכסט מיט זוניקע טעג.

מיט מיילער ציין וואָס בלאַנקען
די פארמערס שמייכלען און דאַנקען.

זיי בעטן-מיט עסן,
און זיי האַבן שוין פאַרגעסן דעם גלח
וואָס הייסט דעם ייד ביזן טויט פרעסן.

מען איז זיי מכבד מיט ברויט און טאַמאַטן,
און מען ווינטשעוועט זיך אַ ווינטער אַ זאַטן.

זונטיק. עס שטויבט זיך דער וועג.
עס שטילט אין מיל די זעג.

זונטיק-רו אומעטום.
אַנגעפראַפטע פּורלעך פּריילעך און פּרום,
ציען אַהיים דורך טאַלן, וואָס
אומעטיקן ביים פעלדזנשמייך.

זונטיק

ג

אין רעפּאָרטן

ערשמער ווייסער פּראָסט אויף שויבן-גלאַז
פאַרבט און זילבערט דאָס געלע גראַז.

אויף וועגלעך זאַמדיק, קרום,
רויש פון רעדער וועקט די באַרגיקע-שמום.

וואסער זעצט פון פעלדזן-בוך
און עס נעפלט די וואלדיקע הויך.

יאסל און פיער זיצן אויפן מאך
פון פעלדזנקני, און בענקען
נאך דער ווייטער, שמאמישער מי.

פלוצעם — א פריילעך קול
רופט פון ווייסן מאל.

דער לאמער טרודעל
אין אפגעריבענעם ראק,
טרובעט פון זיין אלט-צעפארענעם טראק.

אין שניי פון זיינע ווייסע, לאנגע האַר,
לויטערט זיך דער וויי פון זיינע אלטע, דורכגעלימענע יאַר.

יאסעל האַט ליב דעם לאַמען טרודעל, וואָס
אַנגעשפּאַרט אויפן דינעם שמעקל,
איז ער זיי שמענדיק מכבד
מיט אייגן-געוויקלמע פּאַפּיראַסן
פון זיין קליינעם, לעדערנעם זעקל.

פרומע, יידישע פעדלער
בראַטן ביי אים קאַרטאַפּל,
נעכטיקן אין זיין הויז,
דערפאַר טראַגט זיין ווייב
באַפּוטערטע פּאַנטאַפּל
ברייט און גרויס.

טרודעל, ווי תמיד גריסט זיי
מיט אַ שמייכל און זאַגט:
געלויבט איז נאַט, וואָס
ער האַט אויך מיר אַפּגעטיילט
אַ פּיצל פון זיין ליכטיקן שכל.

לאמיר צופארן צום נייעם רעסטאראן,
 וואו מען קריגט א ביר און געבראטנס
 פון דער הייסער פאן.
 היינט טרעפט מען דארטן גוטע פריינט,
 וואס האבן א גלעזל ביר נישט פיינט.
 טרודעל מיט זיין קליין-ביינערדיקן גוף
 אָנגעשפארט אויפן שטעקל, שלעפט
 דאס מאַכאַק-זעקל און טרובעט און רופט.
 זיי שפרינגען אריין אין טראַק
 און ווי שאַרף-ווייניקן סאַק,
 זיי זופן פון מאַרגן-לופט
 דעם קאלטן דופט.

און אַט זיצן זיי שוין אין נייעם רעסטאראן.
 עס פאַרעט די הייסע זופ פון קעסל-קאַן.
 דער עולם פריילעך, פאַרפלאַמט
 לאַכט אַרום טישלעך, וואָס זיינען
 מיט דינע האַלצערנע ווענטלעך אָפּגעצאַמט.
 אויף דער וואַנט אַ געמעל פון אַ פּאַיאָן, וואָס
 טראַגט אין האַנט ביר-גלעזער אַ פּולע טאַץ.
 אַט דער קאַמישער פאַרשוין
 טראַגט אַ הויכע, געגילדערטע פאַפּיר-קרוין.
 זיין פנים מיט זילבער-פאַרב פאַרטריפט,
 לאַכט צו דער בלויער שריפט:
 „מענטש, ביסט אונדזער ליבער גאַסט,
 פאַלסט דאָ קיינעם נישט צו לאַסט.
 מירן דיך באַדינען און זאַל דיך נישט אַרן,
 אויב פון דיין טיש וועט דאָס ברוינע ביר אַראַפּרינען.
 איינער וויל אַ רעטעך, דער צווייטער אַ ריב.
 און מיר דאָ האַבן ליב דאָס פריילעכע געלעכטער
 פון אונדזערע זין און טעכטער.
 מענטש, עס איז נישט קיין שפּאַט און קיין שפּיל,
 אימלעך איינער קאַן זיך דאָ פירן, ווי ער וויל.

אויב ביי דיר אין הויז זיצסטו
 ביזן מאַרגן-גרוי, טו דאָ אויך אזוי.
 די ערשמע טאָט:
 טרינק און עם און ווער זאָט!
 אויב ביי דיר אין הויז זיצסטו שטיל,
 רויכערסט און שפייסט אויפן דיל,
 איז צינד אָן דיין סיגאר מיט אַ שטרוי
 טו דאָ אויך אזוי.
 אויב ביי דיר אין הויז
 האַלטסטו דיין ווייב אויף דער שוים
 און קוקסט אין אירע אויגן,
 וואָס זיינען בלוי,
 טו דאָ אויך אזוי.
 דאָס איבעריקע איז אַ זאָך פון געפיל
 און איטלעך איינער קאָן זיך דאָ פירן, ווי ער וויל".

יאָסל און פיער לייענען און קייכן:
 „דאָס דאָזיקע געשריפט גילט
 פאַרן אַרעמען און רייכן,
 דעריבער פירן זאָל דיך דיין שפּאַן
 צו אונדז, אין נייעם רעסטאָראַן.
 איז ליבער מענטש, אויב דו שוויצסט,
 דאָס פנים מיטן האַנטעך וויש!
 טרינק קאַלט ביר און עם
 אונדזערע געפרעגלטע פיש.
 ברודער לאָז זיך וואוילגיין!
 און פאַרגעס דעם טרויער פון פעלדונשמיין".

די זון אויף דער שויבן-טיר
 שלינגט דאָס דיין-ווייסע מאַרגן-געפּרייך.

אויף די קליינע ווייסע טישלעך
 קלינגט און בלאַנקט דאָס קאַלירמע געשיר.

א הויכער קעלנער מיט א שווארץ-גלייכן שרינט,
קוקט אויף זיי מיט אויגן פריילעך-צעגרינט.
ער דערלאנגט געבראָממענע פליישן און ביר-פלאַשן,
און בעט אלעמען צו זיין אזוי גוט און וואַרפן
אין די טעצעלעך די אַשן.

דער קעלנער אין א געפרעסט העמד מיט בלויע פאַסן,
שמייכלט און זאָגט: דאָס געשריפט
אונטערן בילד איז בלוז צום שפאַסן,
וואָרים אויב אַ פאַרשכורטן פאַרשוין גלוסט
זיך אויף די ווענט שפּייען, וואַרפן מיר
אים אַרויס, און מיר הייסן אים לויפן איבערן
דערפל און שרייען . . .

טרודעל לאַכט און גיט גוטמוטיק אַ באַפעל:
— קעלנער ברענג נאָך ביר-פלאַשן
און גלעזער ריין-געוואַשן.

אין רעסטאָראַן שפּריצט דאָס קאַלטע קלאַרע וואַסער
פון אַ לאַנגן, קופּערנעם קראַן.
ווי תמיד פיקאַרדס זין
רויט, צעהיצט,
זיצן אין די ברויטע פאַרמער-היט,
און עסן גיך מיט גרויס אַפעטיט.
דער ברוינער ביר קוויקט.
און ווייסע ברויטן ווערן גיך צעפליקט.
מאַדאַם פיקאַרד האָט פאַרגעניגן
פון אירע זין, וואָס פילן אין דער אַכילה
דעם ריכטיקן טעם.

נאָר מסיו פיקאַרד זיצט
און טראַכט פון משה-דוד פעדלער,
וואָס אויפן זאַמדיקן שליאַך פאַמעלעך און מיד,
שטאַלפערן אַפט זיינע קליינע טריט.

יאסל איז גערעכט: משה-דוד מיטן אנגעפאקטן זאק,
 זעט אויס, ווי אויף דער קלויסמער-שויב,
 אן אפאסטאל וואָס שמויבט אויפן שליאַך.
 מסיו פיקאַרד — אַ שווייגנדיקער, אַ פאַרקלערטער
 זיצט אן אנגעגאסענער אין טרויער,
 און זיין בליק דער פאַרטערטער,
 בויערט זיך אין די פענצמער
 פון מסיו לאַפלאַרס רויטן, פאַרריסענעם מויער.

עס טוט אים שמאַרק אַרן,
 וואָס אַט-די שיינע לאַרענשאַן-בערג
 מען וויל פאַרן אַרעמען משה-דודן פאַרשפאַרן.

און פיקאַרד אין צוואַנגען פון
 טרויער קאָן איצט נישט פאַרטראַגן פון
 דעם שכורלעכען עולם די
 פריילעכע געוואַנגען.
 פאַרלאַזט ער זיין טישל מיט עסן
 און געטראַנקען פול,
 און רוקט צו צו טרודעלס ווינקל זיין שטול.

פיער, אַ דערפרייטער כאַפּט זיך מיט אים אַרום.
 נאָר פיקאַרד אַ צעצאַרנטער רעדט און ברומט:
 מסיו לאַפלאַר אין דאַרף דער קלענצמער,
 האַט אַ מויער פון רויטע ציגל-ווענט
 וואָס האַבן גרויסע פענצמער אויף וועלכע
 די זון שמענדיק בלענדט.
 אַבער דער גלח שוין וואַכן ווי ער שיפעט
 קעגן משה-דודן —
 מיד און צעבראַכן.
 אים אַרט אַ יידישער אימיגראַנט
 זשיפעט אין אונדזער באַרגלאַנד.

ער טראכט נישט פון דעם, אז מיר
 פארמער האבן ווינציקער זארג,
 ווייל מיר קריגן אלצדינג ביים
 יידישן פעדלער ביליק און אויף בארג.
 מסיו לאפלאר דער פאסטמיסטער
 וואס קעגן אלע יידן העצט, כאפט אויך
 דעם גלח אין זיין נעץ.
 סחורה ער האט א פולע קראם.
 און שטויסן ברעטער
 נישט ווייט פון וואסער-שמראם.
 זונטיק שלאפט ער אויף קישעלעך פון פאד
 און א גאנצע וואך מיט פינגער
 פארויכערט און געל, פארקויפט ער
 הונדערטער פונטן קאשע און מעל.
 ער האט אין זיין קראם:
 פון א לאפעטע ביז א געטריקנטע פלאם.
 אלע זיינע פאליצעס מיט סחורות פול.
 איר קריגט ביי אים א פאר הויז,
 און א געפלאכטענע שטול.
 און אט-דער פארשוין פארגינט
 קיינעם נישט א שטיקל פון היגן גרינעס פלוין,
 מאמער דערזעט ער אויפן טראקט
 דעם יידישן פעדלער געהויקערט
 אונטערן זאק, אזוי ווערט ער
 צארנדיק, ווילד און אלע יידן
 רק ער שילט.
 עס ברענט אין אים דער גאר,
 ער האט חשק צו ווערן
 אין דערפל — א האר.
 סך הכל איז ער דאך א טרוקענער בייז,
 אויסגעמאגערט און קליין.
 וואס טויג אים דער מויער
 אז ער איז תמיד בייז און זויער.

ער שמיט אויף פארטאָגן,
 וויל עס גריזשעט אַ ווייטיק זיין מאַגן.
 וואָס טויגן אים די ברעטער
 מיטן הויכן שטיינערנעם פלויט,
 אַז עס טריקנט זיין געביין,
 און ער קאַן נישט קייען דאָס ברויט
 מיט זיינע קרומלעכע ציין.
 דער מסיו לאַפלאַר ווייסט נישט פון קיין מאַס.
 ער קאַן בלויז בלאַזן מיט דער רויטער, פאַרקאַטערטער נאַז.
 וואָס האָט ער פונעם געלט אויף פראַצענט,
 ווען עס טרייסלען זיך ביי אים די הענט.
 מסיו פיקאַרד קרעכצט: עס שמעקט דאָס געקעכין!
 — קיינער וועט אייך טאַקע נישט טאַן קיין שלעכטס.
 אַבער מאַרגן אין פאַרטאָגן,
 וועל איך צו דער באַן
 אייך אַפּפירן אין מיין וואַגן.
 וואַרים איר דאַרפט פונדאַנען זיך רירן,
 איידער דער טייך הויבט אַן פּרירן.

פיקאַרד ווינטשעוועט מיט פרומע רייד:
 — איר זאָלט גרינג פאַרדינען
 אויף ברויט און קלייד.
 גאַט זאָל איבער אייך וואַכן.
 גענוג אַרבעט זאָלט איר שטענדיק
 געפינען אין אייערע פאַכן.

פון זין און מעכטער,
 ליאַרעמט דאָס געלעכטער
 אין דער רעסטאַראַן-שטוב,
 וואו בלעכענע לעפל
 קלינגען און שעפן
 הייסע זופ
 פון אַ הילצערנעם שעפל.

פיקארד זאגט:

אנהויב פריילינג פארלאזט די שטאט.
 עס ווארט אויף אייך ביים דראַטן-צאם
 א שטיבל באהאלטן אין שאַטן פון סאָד.
 אין פיקארדס אויגן בלישמשען טרערן.
 און ער מורמלט: גאָט זאל אייער גליק מערן.
 זיינע זין אין די צעקנעפּלמע, סאַמעטענע סאַקן
 עסן מיט גרויס אַפעטיט דעם מאַלצייט דעם געשמאַקן.
 פאַרע זעצט פון קאַכעדיקן קעסל.
 ביר גיסט זיך פון האַלצערנעם פעסל.

פיקארד אַ פאַרשטוממער, וואָס
 וואַרט אויף עמעצנס אַ מילד וואַרט,
 זיצט אַ פאַרקלערטער און טרינקט
 ביר פון אַ פולער, קופערנער קוואַרט.
 פאַרמער אַמפּערן זיך אַרום טישלעך
 אַנגעשפּאַרט אויף ברעטלדיקע צאַמען.
 און פאַרען זיך מיט די זופּן
 פון קאַרטאָפּל און שוואַמען.

פיקארדס האַרץ מיט טרערן אַנגעטרונקען,
 זיצט אין טיפּן טרויער פאַרזונקען.

צוריק אין שטאט

צו דער באן

כינא מענטשן אין א וואגן,
צו דער באן זיך טראגן.

שנייאיקער ווינט בלאזט אין די בערג.
יאסל בענקט נאך דער שטאט,
און נאך אירע רושיקע מערק.

מסיו פיקארד, וואס זיצט אויף א פארלייגטן ברעט,
קירעוועט די פערד און רעדט:

— די האס-פארשפרייטער וועלן אנטרינען
פון אונדזער בארגלאנד דעם גרינעם.
ווארים דער פארמער איז נישט קיין תם,
אין שטאט פארט ער אפט מיט דער באן.
און ער פארשטייט, ווי די פאליטיק
פלעכט פון ליגנס די שטריק.
און יא, ליבשאפט די פרייד אנטפלעקט.
און שנאה דאס הארץ פארפלעקט.

סיי ווי, עס איז גוט וואס אין שטאט
איר פארט שוין קריק, וואו
אזוי פיל יונגע פארמער געפינען
אין שעפער דאס גליק.

שטיבלעך ארומגעארטלט מיט כינטלעך היי.
דער וואגן קייקלט זיך און קנעט
דעם פרישן, זילבערנעם שניי.

פיקארד בעט: — פארגעסט נישט פון דארט
שיקן א געשריבן ווארט.

פיקארד רעדט דורך טרערן:
— זאל אין שטאט אייך גרינג גיין
דאס נאדלען און שערן.

עס נאָגט דער וויי.
 דער ווינט גליטשט זיך
 אויפן וועג באַצויגן מיט מילך-ווייסן שניי.
 טרויעריק, פאַרטראַגן
 זיצן פינף אין וואַגן.

פיער זאָגט: שרייבן מיר וועלן אייך גערן,
 מיר האָבן אייך ליב, ווייל ווי מיר
 איר טוט פון אַרבעט זיך דערנערן.

פיקאַרד מורמלט פרום:
 — גאַט איז אומעטום.
 און צוליב דעם גומן מענטש,
 די וועלט ער בענטש,
 און ער שיקט זיין גנאָד
 אויף די איינוואוינער פון דער שטאַט.

פרימאַרגן-שעה.
 אויף אַ פאַרשנייטן בוים
 קראַקעט אַ קראַ.

רויך פון קוימען.
 שפאַרט זיך צו די רוימען.

אַ שילד הוידעט זיך אויף אַ שטאַנג.
 פיקאַרד האַמעוועט דעם פערדן-גאַנג.
 ער געזעגנט זיך מיט האַרציקע רייד:
 — געבענטשט זאָל זיין די האַנט וואָס נייט.
 און אַט-דאָ ביים סלופ פאַרצויגן מיט דראַט,
 וועט איר נעמען די באַן און פאַרן אין שטאַט.

שנייאיקער ווינט בלאַזט אין די בערג.
 יאָסל בענקט נאָך די רוישיקע מערק.

ביי דער מומען אין הויז

די מומע קוועלט:
 עס האט אייך מסתמא אהיימגעטריבן די קעלט.
 איז וואס מאכן עפעס די פארליבטע צוויי?
 איר האט זיך געוויס דערשראקן
 פארן ערשטן שניי.
 עס האבן ווייזט אויס אייך שוין נאכגעשריגן די קראען,
 זענט איר געקומען צולויפן שרייבן תנאים.
 גו, קינדערלעך דערכאפט דאס חיות,
 וועל איך שוין דערציילן די פריילעכע נייעס:
 איר זעט דאס נייע גרעט און דאס שיינע טאפאלבעט?
 דאס האבן שלמה און גימל א חתונה-טאג שוין אפגעקעמט.
 שלמה'ס אויפרופן וועט זיין ביי ר' הענעכן אין קלויז,
 און די חתונה וועט מען פראווען בא אונדו אין הויז.
 ליכט וועלן ברענען אין מעשענע רערן.
 און איר, געבולבעטע לייט
 וועט טאנצן קאדריילן און שערן.
 איז וואסזשע הערט זיך ביי אייך נייעס?
 האט אויך חתונה און זאל שמענדיק הערשן
 בא אייך שלום-בית.
 יא, מיט אייך זיך פארזעסן,
 און שיעור אינגאנצן פארגעסן
 אז שוין עטלעכע טעג, ווי מיסטער מערסאן
 דורכן טעלעפאן בעט:
 אז צום ווינטער-סעזאן זאלט איר נישט זיין שפעט.
 ווארים דער מיסטער בוקמאן שרייט
 איבערן שאפ אויפן קול, אז די יוניאן האט
 איבער „עקספיריענס“ ארבעטער נישט קיין קאנטראל.
 און צו מאכן א „סעמפל“ עס זאל זיין „סאמטהינג גרענד“,
 דאס קאן נאר איין פייגע מיט אירע גאלדענע הענט.
 „באט“ ביידע גרינע פארליבט און „פאני“,
 ווילן נישט וויסן, אז „טאים“ איז בא מיר „מאני“.
 די מומע לאכט: מיר האבן א גרויסן גאט
 און אפילו איבער די היינטוועלטיקע ער וואכט.

נו יא, דערקוויקט זיך דאס הארץ
 מיט דער געוואלענער מילך
 פון דער הייסער שטארץ.
 או דו, יאסל זיי א גומער,
 באשמיד דיר א פלעצל מיט פומער.
 יא, מ'זאגט אין די „מאונטענס“
 זיינען די ביימער שוין אנגעטאן אין שניי.
 פייגע, אט איז „קרים“ און ברויט,
 פרעגל דיר אפ אן איי.

און יאסל — צו דיר זיינען דא בריוו
 פון פארשיידענע ערטער;
 פון ווארשע פון א „פעיער“
 „ליטערארישע בלעטער“.

אין א קינדערישער שריפט פון עפעס
 אן אברהם ליעסין, און פון „האמער“
 שרייבט דיר קלמן מרמר.

פייגע זאגט: מומע, דאס מיינט, אז אויף יאסלס א געדיכט
 לייגן גרויסע שרייבער גרויס געוויכט.
 און ער שרייבט שוין נישט בלויז וועגן בארג און טייך.
 זיינע לעצטע לידער זיינען מיט סאציאלע מאטיוון רייך.
 די מומע חזקט: — וואס מאכט מען עס
 פון די דאזיקע מאטיוון?

מען פרעגלט פון זיי שמאלץ און גרוון?
 נו, טויזנטער שמעפער קאנען נאך אלץ
 נישט געפינען קיין ארבעט אין די שעפער.
 פרימארגן. דער פראסט צופט.
 און ארבעטלאזע אין שנייען,
 ציען זיך אין לאנגע רייען,
 און ווארטן אויף טעלער זופ.
 און דיין יאסל שרייבט גאר
 וועגן שטיין און מאך
 און וועגן דעם שבת-קודש, וואס
 פארטרייבט פון שטוב די וואך.

און בכלל וואָס איז די גדולה מיט אַ ליד?
 געלט פאַרדינט מען פון נייען הויזן און היט.
 פון נאַדלען, פון וועבן,
 מאַכן מענטשן אַ לעבן.
 אַבער פון שרייבן לידער
 איז מען שמענדיק
 אין אַרעמקייט דערנידערט.
 פייגע לאַכט:

— מומע, מירן אויך האָבן
 איבערן קאַפּ אַ דאָך.
 און תנאים האָבן מיר געשריבן
 אין וואַלד אויפן מאַך . . .
 און דאַרמין איז בעסער,
 ווי אויף קישנס פון פּאָך . . .
 און די פרייד רומ דאַרט אין יענער שטוב,
 וואו די ליבע פירט צו אַ מיט
 מיט ברויט און זופּ.

פייגע רעדט, און די מומע דערכאַפּט,
 אַז פייגע אין אירע ווערטער,
 באַהאַלט אַ טייערן סוד וועגן אַ וואַלד
 מיט ברייטע, שאַטנדיקע בלעטער.
 און יאַסל דערפילט דעם גלי פון גאַרונג
 אין איר קול. און אין בענקשאַפּט
 ער קערט זיך צו דער נאַכט אין גרינעס טאַל,
 וואו אונטערן הימל בלוי און רונד,
 הייליקט די ליבע פון לייב דעם בונד . . .
 אַ שמערן — אַ זילבערנער קנאַפּ
 פאַלט אויפן שטילן פעלד אַראָפּ.
 ביידע זיינען אַרומגענומען.
 און די נאַכט שמעקט
 מיט בלעטער און כלומען.
 יאַסלס אויגן — צוויי בעכערלעך מיט הייס ליכט,
 ברענען אויף פייגעס פאַרסודעט געזיכט.

די מומע קוועלט, די מומע שטוינט:
— פייגע, דיין יאָסל טוט דיר אָן פֿון ליבע
אַ גאַלדענע קרוין.

איך קוק און איך קלער:
אזויגע ווי איר דאַרפט מסתם נישט מער,
ווי דעם דרויסן דעם לערן
און דעם הימל אויסגעזעצט מיט שמערן.
פייגע לאַכט:

— אין אַ ראַמאַן וואָלטן מיר געווען שיינע העלדן . . .
אַבער אין שאַפּ מוז מען זיך נאָך היינט מעלדן . . .

די מומע שאַקלט מיטן קאַפּ:
— קומט פאַר „סאַפּער“, עס איז דאָ
גענוג פלייש אין טאַפּ.

אודאַזי איצטער איז דער סיזאַן
און די נאָרלען קלאַפּן,
איז וויפיל מ'קאַן

דאַרף מען אַריינכאַפּן.

פייגע און יאָסל מיט פרייד אָנגעשעפט
לאָזן זיך אַראָפּ פֿון די טרעפּ.

יאָסל זאַגט: די מומע האָט רעכט.
אין נעכט פֿון טרוים,

איך טו דיר אָן אַ גאַלדענע קרוין.

פייגע הייסט זי — די שענצטע פֿון די טעכטער.

און גליקלעך בין איך וואָס איך הער

יעדן אינדערפרי איר פריידיק געלעכטער.

יא, וואָרט צו וואָרט איך קלייב,

און שפעט באַנאַכט איך פאַרשרייב:

זי איז מיין געליבטע, זי איז מיין ווייב.

און שטענדיק זאל איך זיין באַגערט,

פֿון דער וואָס קושט מיין מויל,

און פרייד, ווי טוי אויף מיין פנים טרערט.

פייגע פֿון זיינע רייד אַנטציקט,

גלעט אים מיט איר פאַרליכטן בליק.

דער זעלבער שאפ

ר' הענעך שטרעקט אויס די האנט:
 שלום עליכם יאסל!
 מ'זאגט, גיסט ארויס א בוך
 אין א פראסטן, לייוונטן באנד.
 נו, יא, טאטע-מאמע קומען
 און זיי פירן די היימלעכקייט
 פון דעם אלטן שטייגער דעם פרומען.
 און איר רויטע אנשי-שאפ-און-מאשין
 וועט נעבעך מוזן חתונה האבן כדת וכדין,
 וואָרים גאָט איז אַ וועכטער
 און ער פאַרהיט די ריינקייט
 פון פאַרליבטע יידישע טעכטער.
 אַבער פייגע האָט שכל
 און זי וועט אַליץ טאָן מיט אַ ליבן, ליכטיקן שמייכל . . .
 יאָסל רופט זיך אָפּ:
 אַ שטערן פאַלט פון הימל אַראָפּ,
 און די ליבע אויפן גראַזנפעלד
 הייליקט זיך און העלט.
 סיי ווי די ליבע ריין
 בענקט נאָך אַ היים,
 און דאָס האַרץ וואָס זינגט,
 וועט נישט וויי טאָן טאטע-מאמע
 צוליב אַ קידושין-רינג.
 ר' הענעך דערפרייט,
 רעדט און ניט:
 אי פרום, אי פּיין,
 וועלן חופה-קידושין זיין.
 אַבער מאַטקע איז שלעכט,
 ער ליגט גאַנצע נעכט
 און קלערט וואָס צו טאָן,
 אַז פייגעס האַרץ זאל זיך
 צו אים טאָן אַ קער.

מ'זאגט, אז ער איז אויף זיך אליין אין כעס,
 וואס דעמאלט אויף דער גאס,
 ביים פארשנייעטן פלוים,
 ער האט דיר נישט אפגעשאבן די הויט.
 יאסל קוקט אויף מאסקען און מיינט
 אז מאסקע פון טרויער וויינט.
 נאר מאסקע דרייט אויס צום „דעזיינער“ דעם קאפ,
 און לאכט מיט געשפאט:
 האסט געהערט דער גרינער
 דיכטער-גיגאנט
 גרייט שוין א לידער-באנד.
 וואר, כאטש פייגע צו אים זיך שארט,
 וויל זי נישט דאס גאנצע לעבן
 זיין אין ארעמקייט אריינגעשפארט.
 דעריבער אונטער דער חופה מיט איר „באס“
 וועט זי טרינקען פון איין כוס.
 דאס קאמוניסטקעלע פייגע נאך דער חתונה
 ביי א רב א פרומען,
 וועט ביי מיר שמעקן
 מיט פערפיום און בלומען.
 דער „דעזיינער“ לאזט ארויס א געלעכטער:
 מאסקע, איך בין זיכער וועסט נישט זיין
 צו איר קיין מאן קיין שלעכטער.
 דעם „דעזיינערס“ שפאט — א שמעכיקער דארן.
 יאסל שערט די צוימן,
 און זיין פנים אין צארן,
 שטומט אין זון-פייער דעם רוימן.
 יאסל האט א געפיל אויפצושטיין
 און דערלאנגען מאסקען גלייך אין די ציין.
 די זון בלענדט.
 פייגע ווארנט מיט א פינגער:
 אז יאסל זאל האמעווען די הענט;
 אויך ר' הענעך צוימט יאסלס צארן:
 מייד אים אויס ווי אין פעלד א דארן.

אין געבייזער ער ברומט,
 ווייל מיט פייגען ביסט א גאנצן זומער
 געזוען אין די בערג אויף דער זון.
 דער רבונג של עולם ווייסט ביי וועמען
 די ליבע איז נישט בלויז פון גלוסטונג א שפיל.
 דעריבער שענקט ער זי נישט יענעם וואס
 בלויז צו זעטיקן זיין גראכע תאוה
 איז פון זיין ליבע דער גאנצער ציל.
 און דער „הרי את מקודשת לי בטבעת זו“
 הייליקט די ליבע וואס ברענגט
 אין הארצן פרייד און רו.
 און גאט נעמט נקמה
 פון די וואס פייניקן
 זיינע ערלעכע און פרומע.
 אומווירדיק איז דער מאַטקע פראַנט
 ער מיינט נאך אלץ, אז ער קאָן
 פייגען קריגן פאר אַ ווייב מיטן בלישטש פון אַ בריליאַנט.
 מיסטער בוקמאַן נידערט אַראָפּ
 פון די „אַפּים“־טראַפּ,
 און זיין שניידיקער בליק
 לויפט אויף די הענט וואָס
 שלעפּן זיך מידע נאָכן געשמעפּ.
 נאָדל האַפּעט.
 און מיסטער בוקמאַן, ווי תמיד שרייט און סאַפּעט:
 אַ שאַפּ מיט גאַלע גרין,
 און איטלעך איינער צעברעכט
 יעדן טאָג אַ ניי-מאַשין.
 גרינע געדענקט, איר קומט פון „יוראַפּ“,
 וואו מ'קאָכט קרענק
 אין אַ גרויסן טאַפּ.
 מע ראַטעוועט אייך אַרויס פון שמעטל
 פאַרוזנקען אין הונגער, אין קוים,
 און דאָ ווערט איר אלע
 צעלאָזן און רויט.

איר ווילט וואָס מער „מאַניע“
 און איר פאַרגינט נישט דעם „באַס“
 וואָס פאַרט ווינטער קיין קאַליפּאָרניע.
 און „וועגט מאַר“?
 יעדער גרינער איז א „פּעיקער“,
 „ביקאָוז“ אימלעך איינער שטעלט זיך פאַר
 פאַר א „סאַמפּלמעיקער“.

און דער ר' הענעך זיצט זיך גאר ווי א קייזער,
 און גוגערט מיטן פּאַעט און קוקט אויפן ווייזער.
 אָבער צו אים מוז איך רעדן אידל, שטיל,
 „ביקאָוז“ הייליק איז באַ מיר מיין מאַמעס „וויל“.
 מאַך איך אַמאַל אין דער יוניאָן א „קאַמפלעיַד“,
 הער איך אַ קוויטש:
 מיסטער איר זענט פון די גרינע געוואָרן „רימש“.
 אויך פאַרן שאַפּטשערמאַן מוז איך טויגן,
 אַנישט שטעלט פייגע אַן אויף מיר
 אַ פאַר ברענענדיקע אויגן.
 „באַס“ אין מיין שאַפּ בין איך נאָך אַלץ דער „באַס“.
 די יוניאָן וועט פאַלן, ווען אַלע „מאַנופּעקטשורערס“
 וועלן אויף איר טאָן איין שטאַרקן בלאַז.

דער עולם נאָדלט, דער עולם נייט.
 און קיינער שרעקט זיך נישט מער
 פאַר זיינע בייזע רייד.
 נאָדל-שטעך קלאַפּן אויף קליידער און בלוזן,
 און קלינגען ווי אַ דינער רעגן
 אויף אַ דאָך פון בלעך.
 מיסטער בוקמאַן קערט זיך אין „אַפּיס“ אום
 און דער שאַפּ וויגט זיך אין אַ מאַשינען-נעכרום.

די זון שווימט אין בלויען הימל-תהום.

און דאָס ליכט שטראַמט
אויף יאַסלם הענט,
וואָס שלעפּן זיך מידע
אויפן ווייסן בלוזע-העמד.

מאַטקע אין הויז ביי פייגעס שוועסטער

דער שאַפּ זעט מאַטקע ליידט,
כאַטש ווי תמיד רוישט זיין נאָדל אויפן זייד.
דער עולם שפּאַסט.
מאַטקע איז טאַקע דער דריטער פּאַרטנער אין שאַפּ,
אַבער יאַסל האָט אַ פּאַר לידער פּאַרפּאַסט
און פייגען, פון אונטער זיינע הענט אויסגעכאַפּט.
מאַטקע פרייט זיך ניט,
וואָס ער, מיט דער פלינקייט
פון זיינע נאָדל-טריט,
האַט דערגרייכט צו ווערן דער דריטער „באַס“,
און זיין נאַמען
בלישטשעט אין עלעקטריש-קאָלירמן
רעקלאַמע-גלאַז.
עס נאַגט אין האַרצן דער פיין,
און עס גייט אים נישט איין
דאָס טישל וואָס וואַרט אויף אים
הינטערן אַפּים ווענטל,
און די סעקרעטאַרשע וואָס הנדלט זיך
צו אים און טראַגט אים אַקעגן אַ ווייס און שמאַל הענטל.
ער וויל גאַרנישט פאַרלאָזן די מאַשין, וואו
ער קאָן כאַטש, אין געהיים, כאַפּן אַ בליק
אויף פייגעס פנים, און אויף איר שמערן
איינגערעמט אין אַ סטענגעלע פון סאַמעט-גריין.

מאַטקע ווייסט, אז דער שאַפּ מיט אַ שפּאַטיק אויג,
 חזקט פון זיין יעדע מינע און בויג.
 דער איינציקער וואָס האָט צו אים מיטלייד
 איז דער „לאָרד“ וועלכער וואָרנט:
 מאַטקע, ליבע איז אַ בלינדע קאַרט
 און וועסט זיכער פאַרשפּילן
 אויב וועסט באַצייטנס נישט קלאַר מאַכן
 פאַר פייגען דיינע הייסע געפילן.
 דער עיקר, דערקלער איר שוועסטער,
 אז דו, דער פאַרדינער דער גרעסטער
 ביסט שוין אַ פאַרטנער אין שאַפּ,
 און אז ביים גרינעס פּאַעט
 וועט זי אינגיכן ווערן אַן אַלטער, אַפּגעריבענער שקראַב . . .
 איז מאַטקע ברודער אייל זיך צו
 און גיב דעם גרינעס נישט קיין רו.
 וואָרים דער „מאַרקעט“ רעדט,
 אז ביסט שוין סיי ווי צו שפּעט.
 „ביקאַוו“ ביידע אַזוי לאַנג אין די „מאונטענס“
 צווישן בוים און זאַנג, זיינען נישט געזעסן
 גאַנצע טעג און בלויז געקוקט אויף די שטיבלעך,
 ביים וואַלדיקן וועג.
 מאַטקע צעווייטיקט און אויפּערזיכטיק
 גיסט זיך אַן מיט צאַרן, ווען ער
 זעט, ווי צו יאַסלען זי
 שמייכלט פאַרליבט און ליכטיק.
 די רייד אין „מאַרקעט“ פאַלן אויף אים,
 ווי קלאַפּנדיקע דרענגער.
 און ער באַשליסט, אז ער
 טאַר נישט וואָרטן לענגער.
 ער וועט גיין אין הויז פון פייגעס שוועסטער
 און איר וואַרענען, אז ער איז שוין אַ „באַס“,
 און אז פייגע מיט יאַסלען וועלן ביי אים
 פליען מיט איין שאַס.

מיטן פלאץ פארטיק אין זיין קאפ,
 פארפוצט אין געשמרייפטן שניפס
 מיטן גילדערנעם שפילקע-קנאפ,
 קלינגט ער אין פייגעס מיר
 אין א פרי-נאכטיקער שעה,
 ווען פייגע איז אין הויז נישטא.
 אין קארידאר מיט גרעט
 פארצויגן אויף שטריק און דראטן,
 פינצטערט פאר זיינע אויגן
 א שווארצער נאכטיקער שאטן.
 אין קיד, וואו עס שמעקט פון פלייש און יוד
 דער באטעמטער גערוד, בלייבט מאַטקע
 שטיין אין געל-געפוצטן שוד.

ביילקע רופט אויס אין דערשטויין:
 — אַט אַן אַנגעלייגטער גאַסט
 גוט מאַטקע וואָס פאַרגעסט נישט
 וואו איך וואוין.

מאַטקע קוויקט זיך מיט דער
 לויטער-שפיגליקער טיי,
 און קוקט אויפן פענצטער
 באַשלאָגן מיט שניי.
 מאַטקע זופט און זיפצט:
 מיסעס סילווער, איך שאַץ
 אייער גאַסטפריינטלעכקייט און כבוד.
 אַבער פאַר וועמען בליצט די קאַרפינקע מיט וויין
 אויף דער זילבערנער טאַץ?
 איך שמעל זיך פאַר,
 אַז דאָס אַלץ איז פאַרן
 גרינעם פאַעט מיט די צעשוּיכערטע האַר.
 יא, אייער פייגע קאַן איינברעכן אַ ריז.
 און גוט וואַלט געווען ווען איך, און נישט יאַסל,
 קאַן דאָ קומען אויסרוען יעדע גאַכט די פיס.

ביילקע, וואָס מאַכט זיך אַז זי פאַרשטייט
 נישט זיינע שמעכיקע רייד,
 שמייכלט צו אים ליבלעך און פרעגט:
 איז עס וואָר, אַז ביסט
 געוואָרן אַ „באַס“ און דיין נאַמען
 זילבערט אַראָפּ פון שוויבך-גלאַז?
 מע זאָגט, אַז איר גייט פאַרגרעסערן
 די „פעקטאָרי“ און אַז דעם גרויסן
 ליידיקן „לאַט“ צווישן די קליידער-קראַמען,
 האַט מען אַרומגענומען מיט דראַטיקע צאַמען.
 איז פאַרוואַסזשע איז אומעט אויף דיין
 פנים אויסגעגאַסן?

רעד זיך אויס, אין האַרץ האַלט די דאַגה
 נישט פאַרשלאָסן.

מאַסקע זיפצט: פייגע אין מיין האַרץ
 האַט זיך איינגעקריצט.

איך האָב לעצטנס מוראַ פאַר דער נאַדל,
 פאַר איר גיכן געניי, ווייל פייגע
 מיט איר פירונג טוט מיר שטאַרק וויי.

ביילקע ענטפערט ליבלעך, געלאַסן:

— פייגע וועט זיך קיינמאַל

אין דיין לעבן נישט אַריינפאַסן.

און מיידלעך, הער איך, קלעפן צו דיר,
 און קלאַפן אָפּ די שוועל פון דיין טיר.

מאַסקע זיפצט אָפּ און זופט די טיי:

אַפילו די שענצטע מיידלעך זאַלן וואַרטן אויף מיר אין אַ ריי,

וועל איך אַלץ נאָך פייגען בענקען,

און גליקלעך וואַלט איך געווען, ווען

מיר די ליכטיקייט פון אירס אַ ליבן שמייכל

זי וואַלט מיר אַוועקשענקען.

וואָס טויג מיר דאָס געלט וואָס איך שפאַר,

אַז נישט פאַר מיר בריוון אירע יונגע יאָר.

און דער „מאַרקעט“ רעדט:

פייגע א בליענדיקע רויו,
 און זי וויל פונדעסוועגן בעסער וואוינען
 מיט דעם פאעט אין א „שעד“
 איידער ארומגיין אויסגעצירט,
 און האבן ביי מאַטקען א הויז
 מיטן פיינסטן און איידלסטן געשיר.
 און דער „מאָרקעט“ רעדט:
 מאַטקע, עס איז שוין צו שפעט,
 אין די „מאָנטענס“, אויף דער זון
 האָבן זיי געפראָוועט זייער „האַנימון“ . . .
 איך בין פון דעם אַזוי פאַרקלעמט,
 אַז באַנאַכט פון ווייטיק פאַלן
 מיינע טרערן אין שאַטן פון מיינע פיר ווענט.
 איך וויין און פון פייגען איך קלער:
 אַז אַן פייגען איז קיין גליק
 מיר נישט באַשערט.
 און איך וועל ליידן,
 כל זמן זי וועט מיך אויסמיידן.
 דערצו דאַרפט איר פאַרשטיין
 אַז זי, אַזוי קלוג און שיין,
 וועט זיך יונגערהייט באַגראַבן,
 אויב זי וועט מיט דעם יאַסלען
 חתונה-האַבן.
 און איך האָב אַנגעגרייט אַ הויז
 מיט אַלעם גוטן,
 צו פאַרויסן דעם ברויז פון אירע יונגע בלוטן.
 איך וויל איר גליק זען,
 אַן מיך וועט נישט אַרן
 וואָס צווישן איר און יאַסלען
 אין די „מאָנטענס“ איז געשען . . .
 מאַטקע זופט די הייסע טיי,
 און קוקט אויף די שויבן
 אַנגעטאַן אין זילבערנע ציכלעך
 פון שניי.

א טרער בלישמשעט
 אין זיין בליק
 ביילקע זאגט צו אים
 מיט גרויס געפיל:
 — מאַטקע, זוך זיך ערגעץ אנדערש
 דיין גליק און וועסט
 מיט מול דערגרייכן דיין ציל.
 וואַרים אויף פייגען האַסטו נישט וואָס צו האַפן
 דאָס טירל פון איר האַרץ
 בלויז פאַר יאַסלען איז אַפן.

מאַטקע פון אירע רייד אַפגעברייט,
 טוט אין ווייטיקדיקן צאַרן אַ שניט:
 — איר ווילט מיר זאָגן, אז כ'האַב פייגעס ליבע פאַרלאָרן,
 כאַטש פאַר אירטוועגן האַב איך געטאַן האַרעווען און שפאַרן.
 ביז איצט בין איך געגאַנגען מיט גומן,
 אַבער פייז און צאַרן קאַכן מיינע בלוטן.
 איצטער בין איך אַ „באַס“
 און זיי וועלן ביידע ביי מיר פליען מיט איין שאַס.

ביילקע, ווי פון אַ הונט געביסן
 שפּרינגט צו אים צו מיט אַ געשריי:
 — דער הייליקער בונד פון זייער ליבע וועט קיינמאַל
 נישט ווערן צעריסן.
 אזוי וועסט גאָר וואַרפן פון „דזשאַב“?
 מיינסט שוין נישטאַ אין שטאַט
 קיין צווייטער שאַפּ?
 ביסט שוין גרייט צוצונעמען פון מויל דאָס ברויט?
 מיינסט פייגען ציט מען אַרויס ווי
 אַ גרין אַרבעטל פון דער שוויט?
 דיין אייפערזיכט טשאַדעט
 ווי אַ נאַסער רויכערדיקער שפּון,
 און פלאַפּלסט פון אַ „האַנימון“.

שוין זאלסטו גיין, דו וואָס ביסט ערשט נעכטן
געווען הונגעריק און הויל. וואָרים איך וועל דיר ווייזן,
אז איך וועל מיטן פייער-אייז?
דיר אויסקלאַפן אלע ציין פון מויל.
איז גיי זיך מאַסקע אַ היים!
און מער וויל איך נישט ביי מיר
אין הויז זען דיין טריפהגעס געביין.
מאַסקע צעצאַרנט און רויט
שטייט אינמיטן קיך און
סטראַשעט אויף אַ קול:
אויב אזוי, נישט בלויז וועל איך צונעמען איר פרנסה-ברויט,
איבער דער גאַנצער גאַס וועל איך דערציילן
אז פייגע איז אַן אויסגעלאַסענע מויד.
מאַסקע פראַלט אויף די טיר,
דער צאַרן אין אים ברויזט:
דעם גרינעם קנאַקער כ'וועל
דערלאַנגען קלעפּ באַ דער שוועל
פון אייער דלפניש הויז.

ד י ט ע ל ע נ ר א מ ע

איבער דער שטאַט פון דראַטן און רערן
פליען זילבערנע שטערן.
פון דער גאַס דער קאַלטער,
לויפט אַריין דער עלטערער ברודער אַ צעשמראַלמער.
ער פאַכעט מיט אַ מעלעגראַמע און זאָגט:
— מאַרנן פאַרטאַג, מיט דער גאַנצער אַרעמקייט
איינגענייט אין זעק, קומען טאַטע-מאַמע
קיין קוויבעק.
מומע, גרייט צו אַ געבראַטנעם
אין דער קופערנער ירושה-פאַן,
ווייל מאַרגן אזויגער צוועלף בייטאַג, שטעלט
זיך אַפּ אין מאַנטרעאל די אימיגראַנטן-באַן.

די מומע דערלאנגט א פלאש רויטן וויין געדיכט און רויט
 און לויכט דעם אויבערשטן, וואָס די גאַנצע משפּחה
 וועט ביי איין טיש שוין קאַנען עסן ברויט.
 דער פעטער שמייכלט צו פייגען און זאָגט:
 וויין מיט נים איז גוט פאַר אַ כלה-מיידל,
 וואָס וויל אַריין אין דער משפּחה מיט ביידע פּיס.
 און דער ברודער אַ צעשמראַלמער
 פּרייט זיך און לאַכט:
 יאַסל איז גאַר פּון דער וועלט דער אַלמער,
 און צו דיר פייגע ער דערקלערט זיך
 אין ליבע מיט פּסוקים פּון תנ"ך.
 דעריבער פייגע, וויין אין גלאַז גים,
 וועסט אינגיכן חתונה-האַבן מיט יאַסלען
 און צום יאָר וועט איר פּראַווען אַ ברית.
 און היות שייך און שטאַלץ
 טראַגסט פּון צניעות דעם צוים,
 וועסטו זוכה-זיין צו זיין אַ פּרוכטיקע צווייג
 אויף אונדזער אַלטי-יחוסדיקן משפּחה-כוים.
 פייגע פּון פּרייד פאַרפּלייצט,
 רעדט און רייצט:
 יונג איז די ליבע, ליכטיק איר פּלאַם,
 און עס העלפט נישט קיין שום צאַם.
 דער ברודער לאַכט:
 אויב אַזוי טאַר מען אייך שוין נישט לאַזן אַליין ביינאַכט
 און היות „אין סומכין על הנם“,
 דאַרף מען אייך חתונה-מאַכן
 פאַר פּסה, איידער עס הויכן אַן שפּראַצן
 די ביימלעך פּון בעז.
 וויין רויט און געדיכט,
 פייגע קושט דעם ברודערס געזיכט.
 אין אירע אויגן רירנדיק און ריין
 פינקלען טויאיקע טראַפּנס
 פּון איר שטיל און פּריידיק געוויין.

דער ברודער לאכט
הארציק אויף א קול:
יאסל, אזוי קושט זי אויך
אין וואלד, אין שאטנדיקן טאל?
יא, גוט איז די ליבע, לויטער איר פלאם,
ווען אין פרייד מען טרינקט איר זיסן סם.
דעריבער האף איך, אז דו פייגע וועסט
ווערן אויס רויט, ווי נאָר וועסט
פארלאזן דעם שאַפּ, און אַפּקאָכן פאַר דיין מאַן
דעם ערשטן, געשמאַקן באַרשמיש פון קרויט.
און פייגע ענטפערט און אין אירע אויגן צימערן.
די טראַפּנס-טרערן:
מענטשן אין ליבע
שענער ווערן.
און וואָס שייך יאַסלען, באַגערט
ער די האַנט וואָס נאָדלט און שערט.
די ליבשאַפט צום מענטש רוט.
און זיין ניי גלויביק געזאַנג
שטאַרקט אונדזער מוט,
און דערהויבט אונדזער געדאַנק.

נאכט. שפעט.
יאסל אין שמויגען זעט:
שטערן פון די הימל-רוימען
שפרינגען אין מויל
פון ציגלענעם קוימען.

יאסל אַ צעשמראַלטער
קוקט צו דער גאַס,
דער שנייאיק-קאַלטער.

ב א נ ע נ י ש

אין דער באַרד דער גרויער,
טראַגט דער טאַמע דעם טרויער.

ווערטער אין בענקשאפט געגליט,
עפענען דעם טרערן-קוואל אין טאטנס געמיט:
מיין זון, גרויסע נסים זיינען מיט מיר געשען,
אז איך קאן נאך דיין פנים זען.

אין געלייטערטן פיין דעם טאטנס בליק ברענט.
און עס בענטשט דער שייך פון זיינע אויסגעשפרייטע הענט.

און די מאמע אויפן ברודערס אַקסל אַנגעשפּאַרט,
רעדט און וויינט: דאָס איז די שעה,
וואָס איך האָב אויף איר געוואַרט.
מיטן קופּערטל אין האַנט,
מיטן ביסל ירושה-זאָכן פאַרבונדן אין זעק
דאָס איז אונדזער גאַנץ אַרעם פאַרמעג
מיט וועלכן מיר זיינען אַרויס
פון אונדזער געבוירנלאַנד.
אַ מענטש איז נישט קיין שטיין,
און שווער איז צו פאַרלאָזן
משפּחה און היים.

וואָכן — אַ שיף פאַרט.
און איבערן תּהילים
ציטערט דעם טאטנס
גרויע באַרד.
וואָרים כדי מיר זאלן גיצול ווערן
פון עשיו הרשעם הענט,
האַט גאַט אונדז פאַרוואַרפן
אין דער פרעמד.

די מאמע וויינט:
צו אברהמען איז געווען גאָטס וואָרט,
גיי און געפין אַ ניי וואוינאָרט.

די מאמע רעדט, די מאמע וויינט
ווי זי וואָלט די ווערטער פון טייטש-חומש אַרויסגעלייענט.

דער טאטע פון בוזעס-קעשענע נעמט ארויס
 א בריוו האלצערן שיידל און פרעגט:
 יאסל, וואו איז דיין מיידל? וואס וועגן איר
 האסטו מיר געטאן שרייבן:
 די ליבע צו איר איך
 קאן מערנישט פון מיין הארץ ארויסטרייבן.
 יא, אין אונדזער משפחה איז דא אן אלט פירונג,
 פאר די תנאים, צו שענקען דער כלה א שטיקל צירונג.

פייגע אין א געהאפטן טיכל ביזן האלדו פארצויגן
 טראגט אים אקעגן
 די פרייד פון אירע צעשטראלמע אויגן.
 די מוטערפערלנע קנעפלעך בלישמשען
 פון דער קלייד דער בלויער.
 און דער טאטע שמייכלט
 אין דער בארד דער גרויער:
 טובת מראה היא.
 עם רוט אויף איר דער חן פון יונגן בלי.
 און מיט גרויס איידלקייט צו פייגען
 ער זאגט: מיין קינד,
 א מתנה פאר דיר איך טראג.
 דער באבע שרה'ס ע"ה — צוויי אוירינגלעך פון פערל,
 און פאר יאסלען דעם זיידן ישכרם ע"ה
 זילבערן בשמים-רערל.
 און די מאמע — אייך ביידן צו לאנגע יאר,
 פאר גליק פון יונגן פאר,
 פירט א געשאנק:
 גאפל, מעסער און לעפל —
 פון ריינעם שטאל דער קלאנג.
 אצינד, אויב אין דיינע אויגן איז רעכט,
 וועט מען שרייבן תנאים, א חופה-שמעלן,
 און לכבוד שבת, ווי א כשרע יידישע מאכטער,
 ביי אן אייגענעם מיש וועסט אינגיכן בענטשן ליכט.

פייגע ענטפערט אָפּ שעמעוודיק, באַשיידן:
 מיר האָבן געוואַרט אויף אייך ביידן.
 איצטער איז אַלץ אין יאָסלען געווענדט.
 שוין טאַקע צייט מיר זאָלן האָבן
 אונדזערע אייגענע פיר ווענט.

פייגע שטראַלט
 אין דער קלייד דער בלויער.
 און דער טאַטע שמייכלט און רעדט אַריין
 אין דער באַרד דער גרויער:
 מזל טוב, די כלה געפעלט,
 זאָל דאָס גליק רוען ביי אייער שוועל.
 פייגע קושט דער מאַמעס האַנט.
 און די מאַמע ווינטשעוועט און וויינט:
 ביז 120 יאָר זאָלט איר זיין באַנאַנד.

דער טאַטע באַרירט די קליאַמקע
 פון דער וואַקזאַל-טיר.
 ווערטער אין ליבשאַפט געגליט,
 עפענען דעם קוואַל פון פרייד.
 תפילהדיק, פרום
 ער מורמלט: געלויבט איז גאָט
 וואָס היט מיך אומעטום.
 „ברוך אתה א"ד' אלהינו מלך העולם
 שהחיינו, וקימנו, והגיענו לזמן הזה."
 אָמן — ניגונט נאָך די מאַמע,
 און איר געכיינ איינגעשרומפן און קליין
 ציטערט אין פריידיקן געוויין.

ב י י ר' ה ע נ ע כ נ א י נ ה ו י ז

ר' הענעך איז קראַנק,
 ליגט ער אין בעט
 און שווערע מחשבות
 פייניקן זיין געדאַנק.

פארנאכט-צו, קומען יאסל און דער טאטע
אים מבקר-חולה זיין.

ווי תמיד, הויבט זיך אן א שמועס
וועגן צדיקים, וואס דער דור לעבט
אין זכות פון זייער הייליקן שיין.

באלד ווערט א געשפרעך
וועגן יידן יראי-שמים,
וואס זיינען זיך מפרנס
פון נאדל-שמערך.

אוונט-צאנק.

יאסל באקוקט די שטוב,
שטייענדיק אָנגעשפארט
ביי דער ספרים-שראנק.
קליינע צימערלעך פיר.

אין דער שויבנשאפע שטייט
דאס היימישע גלאַזוואַרג
מיטן פסחדיקן געשיר.

די מעשענע לייכטער
בלישמשען פון דער קאמאד.
משפחה-כילד הענגט

אויף א דין-אָפּגעזילבערטן דראַט.

א מיידל פון א יאָר צוועלף,

די האָר אַרומגענומען מיט

א קיילעכדיק רייפל פון ברוינעם בייץ,

צייכנט א וואַלד מיט וועלף,

און שמייכלט צו יאָסלען

מיט א פול מויל ווייסע ציין.

דער גאַלדענער שיין פון זון-פאַרגאַנג

פאלט אויף דער ספרים שראַנק,

און שלאַנט זיך אָפּ אויף איר

קליין-געטאַקטער האַנט,

וואָס פירט אַ קאַלירטן בלייער

אויפן פאַפיר בויגן רויט פון זניקן פייער.

און אַט צעשמראַלן זיך אירע פולע שוואַרצע אויגן,
און זי האַלט אין איין שטויגען אויפן „מורח“.
מיט די שפּרינגענדיקע הירשן, וואָס
טראַגן אויף זייערע הערנער זילבערנע קרוינען.
איר פנים קיילעכדיק, העל,
מיט פּרישער, פּריידיקער יונגשאַפט אַנגעקוועלט.

ר' הענעכס ווייב — דבורה לאַה —
הויך, איידל און בלאַס,
אומעטיקט אין דער זיידענער טוך
מיטן בלויען בלומענפאַס.
די עלטער האַט איבערגעלאָזט אַ שפור
דעם שטאַלץ פון איר גלייך-געפורעמטער פיגור.
דבורה-לאַה — אַ נגידישע מאַכטער
טראַגט נאָך אַלץ אויפן קאַפּ
אַ דין-געקאַרבט שייטל,
און איר ווייס-גלאַטער האַלדז איז אַרומגעצויגן
מיט אַ גאַלדן קייטל.
זי פאַרגעסט קיינמאַל נישט איר גרויסן יחוס
און דעם אַמאָליקן, רייכן מעמד
פון אירע עלטערן אין שטעטל, אין דער היים
ווען זי, אויסגעפּוצט אין סאַמעט,
פלעגט אין דער זויבערישער שול,
ביי די סאַמע גראַמעס שטיין,
און פרום דאַונען אויפן קול
פון געליישטן קרבן-מנחה-סידור
מיט די טאַוולען פון העלפּאַנט-ביין.
זי קלאַגט זיך כּסדר:
אַז די מאַשין ציט אַרויס
פון איר הענעכן דעם מאַרד
פון די נאַגנדיקע ביינער,
און פון די רייכע לאַנדסלייט
וויל נישט העלפּן קיינער.

דא איז גאר א בושה,
 לומדות, יהוס, רוחניות,
 און פון טאטנס הויז
 פון פרום-יידישקייט — די ירושה.
 דבורה-לאה איז א מלומדת,
 און ר' הענעד רימט זיך
 מיט דעם וואס איר פאטער ע"ה,
 כאטש א גרויסער חסיד
 האט מיט איר אליין געלערנט תנ"ך
 און געהאלטן צו איר א לערער
 ביי וועמען זי האט געלערנט
 די רוסישע שפראך.
 און דאך איז זי געבליבן פרום.
 און אן אפיקורס איז ביי איר געגליבן
 צו א בלינדן, צו איינעם וואס איז
 פון קינדווייז אן א בעל-מום.
 זעלטן מיסט זי זיך אין א שמועס אריין,
 זי זיצט און הערט זיך איין,
 גאר איינס זי בעט:
 נו, איך האב הנאה וואס איר רעדט,
 אבער נעמט אין איינזעענס,
 א ביסל בראָנפן, פארזוכט פון כבוד,
 פון היימישן געבעקס און ווינטשט
 מיין הענעכן ער זאל פטור ווערן פון שאפ און שעבוד
 „יידן, ווינטשט אים א רפואה שלימה,
 און אז ער זאל אינגיכן פריי ווערן
 פון מיסטער בוקמאן וואס ווארפט
 אויף יעדן איינעם אן אימה".

ר' הענעד, שמענדיק אין זיך א פארמאכטער
 ענטפערט א טיף-פארטראכטער:
 דבורה-לאה, עס איז א גרעסערער „האנער"
 צו ארבעטן אין א שאפ, ווי צו האבן
 א „סטאר" ערגעץ אויף א „קארנער".

מיסטער בוקמאן ווערט טאקע א ליאדע-וואס
מלא חימה, אבער די „יוניע“ איז אונדזער שיצונג,
און נישטא פאר אים מער קיין אימה.
מיך פארדריסט נאך אויף א פאר „אפערעיטאָרס“
וואָס האָבן די ערשטע צייט געליטן דאָ אין לאַנד,
איצט הנפהנען זיי שוין מאַסקען
כדי צו קאָנען קריגן אַן „עקסטראַ
באַנדל“ אין האַנט.

און דו, יאַסל, גרעסער וועט זיין דיין שכר
ווי פאַרן ליד דעם בעסטן און שענצטן,
אויב וועסט מאַרגן גאַנצפרי גיין אין שולעכל
פון די אַנשי אוסטילע, אז די פאַר
קדיש-זאָגער זאָלן נישט האָבן קיין צער
פון זוכן צום מנין אַ צענטן.

ר' הענער קרעכצט: אינדערהיים
מיט דאוונער און לערנער פול זיינען געווען
חסידישע שטיבלעך און בתי מדרשים,
און דאָהי וואָלט שוין צייט געווען
רעדן דברים קשים קעגן דער פירונג
פון יונגן דור, וואָס בויט שיינע שולן
און אַ גאַנץ קיילעכדיק יאָר זיינען
דאַרטן ליידיק בענק און שטולן.

דער טאַטע שמייכלט ליכטיק, מילד:
ר' הענער, אייער צאָרן קעגן יעדן היגן ייד איז געצילט.
נישט-רעכט פון אייך אַרויסצוברענגען
ווערטער וואָס זיינען נישט גלייך!
וואָרים וואו איז גלות, וואו?
בענקען נאָך שבת, נאָך היימישער רו.
אַרבעטן אין שאַפּ עבודת-פרך
און נישט קאָנען זיך פירן לויטן יידישן דרך.
מעקט אים פון אייער האַרץ יעדן סימן פון פאַרדרום
און זאָל אויף אונדז אַלעמען מנין-זיין
פון יידישער בענקשאַפט, דער הייליקער זכות.

סיי ווי, יידן האָרעווען אַ גאַנצע וואָך
 און קאַנען אַפילו שבת פון זיך
 נישט אַרעפּוואַרפן דעם יאָך.
 פונדעסטוועגן היימישט דער שבת אין אונדזער גאַס,
 און באַטעמט איז דער קידוש-וויין
 פון פעטער לייבס האַלצערנער פאַס.
 דערצו זיינען היגע יידן גרויסע בני-רחמנים
 און מיט זייער צדקה-געבן,
 הונדערטער טויזנטער יידישע גפשות
 אין די שטעטלעך זיי דערהאַלטן ביים לעבן.
 אַחינו בני ישראל וועלן זיך קיינמאַל נישט אויסמישן.
 אַט פראַוועט מען דאָך שוין דאַהי חסידישע מישן.
 מיר ווייסן, אַז יידן האַבן גראַד אין בבל
 געבויט בת-כנסת, כאַטש זיי
 האַבן געקראָגן רשות צו אויפשטעלן
 דעם בית-המקדש פון מלך כורש.
 דעריבער, איז יעדער דור
 פון יידישקייט דער געטרייער יורש.
 תקופות ביים זיך און קרייזן.
 און פאַר צדיקים טוט מען באַווייזן
 דעם סוד פון יידן וואָס טוען
 אויף פאַרשיידענע אופנים זיך
 אומקערן צו גאַט.

יאַסלס בליק גייט אויף די רוקנס פון די ספרים
 אין דער פולער שראַנק.
 אין דעם טאַטנס רייד ער פאַרנעמט פון בטחון
 דאַס לויטערע געזאַנג.
 ר' הענעכס פנים גאַפט און העלט.
 אין זיינע אויגן דער גלויבן אין אייביקע יידישע דורות,
 ווי אַ הייליק ליכט קוועלט.
 ר' הענעך טוט מיטן גלעזעלע כראַנפן
 די ליפן אַ באַנעץ. ער ווינטשעוועט לחיים און זאַגט:

די נושאי הצלב האבן פארוויסט די קהלות פון ווארמיישא, שפייער און מעץ,

האבן געלאקערט אויף די יידישע טריט, אומעטום זיי האבן געוואלט פארטיליקן דעם ייד. שטארק איז די אמונה געווען. נאר די יידן האבן די טריט פון משיחן אין דעם אומגליק געזען. און דאס שארית פון דעם אנטריין האט אזוי צו ליידן געזוכט דעם זין. פון פוילן, פון אונדזער לאנד פון נעכטן רייסט אויס דער ייד זיינע דערשראקן-געווארענע טריט. צו דער היגער ערד זיינען מיר אנטלאפן פון שונא, וואס גייט אויף אונז ווידער מיט הונגער און שווערד. דאס ווערימל פון יאוש נאגט דאס געביין: ווי לאנג וועט דאזי דויערן פאר יידן די נייע, רואיקע היים? פיל יידן זיינען רייך און זאמ, און איך שרעק זיך פארן פרייוויליקן גייסטיקן שמד. גלייכצייטיק מוזן מיר יידן האבן טענות און תרעומות, צו די גרויס-מאכטן: פארוואס זיי פארשקלאפן גאנצע אומות, פארוואס זיי פייניקן, פארוואס זיי שלאכטן? ווארים עס קאן נישט הערשן קיין צדק, ווען מער ווי א האלבע וועלט איז ארעם, מענטשן הונגערן און האבן אויפן לייב נישט קיין גאנצן, ווארעמען כגד. דעריבער זאג איך, אז יענע יידן זיינען אמת'ע יראי-שמים — די וואס האלטן מיט די יגיע-כפים. די גרעסטע צרה איז: מענטשן דאזי דינען צום געלט, ווי צו אן עבודה זרה.

אַבער דעם טרויער וואָס אין האַרצן מען טראַגט
 מוז דורך בטחון ווערן פאַריאַגט.
 יאַסל טראַכט:
 יידן צוויי, ליכטיק, דערהויבן
 טראַגן אין גלויבן פון וועלטן
 דעם וויי.
 זיי זוכן בטחון און געפינען אַנשפאַר און טרייסט
 אין יידיש-דורותדיקן גייסט.
 יאַסלס אַקערדיקער געדאַנק
 ליכטיקט אין פרייד פון געזאַנג.
 ער קוקט צום מאַרק צעבלענדט אין שניי
 וואָס פאַרטויבט זיך אין אייגענעם ברומענדיקן געשריי.
 אַ בעטלער מיט אַפגעשניטענע פיס
 אויפן וועגעלע צוגעשפאַרט צום וואַנט,
 קלינגט מיטן בעטל-מעלערל אין האַנט.
 אין פייער-גאַלד פון זון-פאַרגיין
 ציט זיך דער עלנט פון זיין בעטנדיקן געוויין.
 אויסגעליידיקטע גאַסן פאַרנאַכטיק, שטום
 כאַפן אַריין אין זייערע שאַטנס פון מאַרק דעם געכרום.
 אַקעגן, איבער דער גרינער טיר
 צינדט זיך און לעשט דער עלעקטרישער שטראַם
 וואָס רעקלאַמירט: „גאַרדן פרעש“
 איז די פרוכט פון אונדזער קראַם.
 מענטש נישט לויף, שמעל זיך אַפ און קויף!
 שנייאיקער ווינט קלאַפט
 אויף דער פייערדיקער שילד.
 עס נאַכטיקט.
 איבער מיניענדיקע רערן
 שווימען פאַרטונקלטע רוימען, וואָס
 וואַרפן אַריין דעם ערשטן שמערן
 אין מויל פון פאַרריסענעם פאַבריק-קוימען.

פּרילינג

ערב חתונה

קאלט און לאנג
 איז דער ווינטער אין זיין גאנג.
 דער שניי אין געבריל
 יאגט זיך איבער שטאט
 ביון סוף פון חודש אפריל.
 אבער אין די ערשטע טעג פון מאי
 קיל און העל,
 ווערן בייער מיט זאפט אנגעקוועלט.
 אין פארק וויקלט זיך דאס גראזענע גרין,
 און די צווייגן ווערן באצויגן
 מיט בלעמלעך קליין און דין.
 אין טאל פענצטער און מויער פארציען זיך
 מיט פארנאכטיקן טרויער.
 דער בארג גאלדיקט און בלענדט,
 און עס פלאצמיקן די גראז-פעדים
 אויף די הויכע, שטיינערנע ווענט.

פייגע קומט פון שאפ נישט פארמאטערט.
 א פריילעכע זי פלאטערט אום אין שטוב
 און גיסט אין די מעלער די הייסע זופ.
 צו דער חתונה איז בלויז א פאר וואכן.
 און יעדע נאכט זי פירט יאסלען
 אין פארק צום געשטיין אנגעטאן
 אין קליידער פון גרין-גרויע מאכן.
 זי טוליעט זיך צו אים און פליסטערט:
 איך וויל האבן א קינד און א היים.
 עס שאטנט דער באכיימערטער וועג.
 און זי שעפטשעט:
 אין אונדזער שטוב וועלן מיר
 ברענגען די ליבע —
 אונדזער גרויס און הייליק פארמעג.

זי צאפלט פון גלוסט,
 און זי מיידט אויס
 צו זיצן מיט יאסלען הינטער א קוסט.
 ווארים זי וויל נאך דער חופה
 פון יאסלען ווערן געגארט,
 און דעם גלי פון איר יונג לייב
 טיף אין הארצן זי פארשפארט.
 צום שפיץ פון בארג זיי שטייגן.
 און ביידע פרייען זיך מיטן פרילינג,
 וואס שפרייזט אויפן רוקן פון בארג
 און שפילעט אן גרינע בלעמלעך
 אויף די דינע, לאנגע צווייגן.

יאסל שמעלט זיך פאר די חתונה-נאכט:
 די גאנצע גאס וועט זיין וואך.
 עס וועלן שמעקן די בעז-ביימלעך,
 און די לאנדסלייט אויפגעלייגט און היימלעך,
 וועלן קומען מיט מתנות אָנגעגרייט,
 און ברענגען מיט זיך פון משפחהדיקייט די פרייד.
 און יאסל בענטשט דעם ערשטן טאג אין שאפ,
 ווען פייגעס הארץ האט צו אים זיך געטאן א קער.
 און ער ווארט אויף דער חתונה מיט ליבשאפט און באגער.
 זיי גייען אין פארק, אויפן באביימערטן וועג.
 און די ליבע גאלדיקט מיט פריידיקע טעג.

די חתונה

אָרום טישן פון אלעם גומן זיצן רעכט און לינק
 און קריגן זיך מיט הייסע בלוטן.
 די פ. צ. זאָגן ארץ-ישראל איז א גרויסער נס.

און די לינקע טענהן: הלמאי האבן די פ. צ.
 בלויז אין פאלעסטינע אן אינטערעס.
 וואָרים מען דאַרף מיטן אַרבעטער אומעטום מיטגיין,
 נישט בלויז אין פאלעסטינע וואו מען וויל
 בויען אַ נאַציאָנאַלע היים.
 היים, היציק דאָס גערייד, ווי מען וואַלט פאַרגעסן,
 אַז מען איז צו אַ חתונה געקומען,
 און חתן-כלה דאַרפן ווערן דערפרייט.
 אין קאַפּ מיט זיך דער וויין.
 געפעכט פון לינק און רעכט,
 ברענגט חתן-כלה פאַרדרום און פיין.
 דער ברודער וויל פאַרשטילן
 דעם צאָרן וואָס זידט,
 און אַ חסידישן ניגון ער פאַרציט.
 עולם כאַפּט אונטער דאָס געזאַנג.
 דער טאַמע שטייט אויף פון דער באַנק.

אויפגעמונטערטע געמיטער.
 ר' הענעך דערפילט פון שמהה
 דעם הייליקן ציטער.
 האַנט קלאַמערט זיך אין האַנט.
 דער גאַנצער עולם זינגט באַנאַנד.
 די מומע און די מאַמע טאַנצן זיך אַקעגן,
 ווי קינדער וואָס שפּרינגען און שלינגען
 קילע טראַפּנס פון אַ דין שפּריצנדיקן, זומערדיקן רעגן.
 און דער ניגון וואָס נאָך פּריידן גאַרט,
 פון צעזונגענעם האַרץ גלוסטיק זיך שפּאַרט.
 פון הענט אַ קייט דרייט זיך און שווינדט,
 און אין אַלע גלידער דאָס בלוט זיך צינדט,
 צו דער ליבע, צו איר אויפגאַנג
 אַ ליכטיק געזאַנג.
 צו דער ליבע הייליק און גאַנץ
 אַ גאַרנדיקער טאַנץ.

פון פריילעכן געברויז
 קלינגען די כלים אין הויז.
 עם צאפלען די טאפיענדיקע ליכט,
 וואס זייערע קנויטן צאנקען
 אין חלבדיקע טייכלעך און פארשפריצן
 מיט טראפנס פעטס די היימיש געשטריקטע טישטעכער
 מיט די געבלומטע טראלדן
 און רויט-געפלאכטענע צויטן.
 פייגע איינגעצויגן אין ווייסן קלייד
 שטראלעט פון פרייד.

זי גלעט יאסלס פינגער און מיט פייכטע אויגן
 הארציק, שמיל זי רעדט צו אים מיט גרויס געפיל:
 איך בין דיין געליבטע, איך בין דיין פרוי,
 איך וועל דיך שטענדיק ליב האבן און באגערן,
 ווי אין שיפל צווישן די בערג אין יענעם מארגננרוי.
 אין שטוב אן עדה יידן, אין א טאנצנדיקן רינג
 טראגט זיך גיך און גרינג.

עם לויכטן אויגן,
 און מען זינגט דעם ניגון
 אויף אלע טענער אָנגעצויגן.
 גוף פלאטערט. דער עולם אויסגעשעפט פארמאטערט,
 זעצט זיך ווידער אויס אויף די לאנגע בענק
 מיט א ליבער היימישקייט, וואס
 דער פריילעך-חסידישער ניגון
 האָט פון ווייטן שטעטל צוריקגעברענגט.
 עולם שמילט.

בלויז דער טאטע אין בענקשאפט
 פארגייט זיך אין אַ שלוש-סעודהדיק געזאנג,
 וואס פרישט אָפּ אין יאָסלען די דערמאָנונג
 אינעם פינצטערן שבת-פארנאכטיקן שטיבל,
 וואו אלע חסידים ביים טיש
 זיצן פארדבקעטע, צונויפגעדריקטע
 אויף דער לאנגער, אָפגעריבענער באַנק.

פלוצלעם, און דער טאטע א פארטראכטער
 טוט א קרעכץ און זאגט:
 דער רבנו של עולם וואס איבער זיין פאלק ישראל
 וואכט ער, זאל אויך חתן-כלה
 שענקען זרע של קימא און פירן זאל
 ער אייך אויפן וועג פון אלע ערלעכע און פרומע;
 און גאט זאל אייך בענטשן מיטן חסד
 פון זיינע ליכטיקע גאבן, אז דער זיווג
 זאל עולה יפה-זיין און איר זאלט זיך שמענדיק ליב האבן.
 פייגע פון די בענטשנדיקע רייד אדורכגענומען,
 קוקט יאסלען אין די אויגן אריין און מורמלט:
 דאס הארץ פון בענקשאפט נאגט פון טאטנס
 ניגונדיקן ברומען. און די דאזיקע ליכשאפט
 וועט מיט אונדז זיין אויך אין טעג פון פוין.
 און אט א געקלאפעריי און געטומל,
 מיסטער בלאק שטייט אויף דער באנק
 און רופט אויס: פארן נייעס פארל
 פארליבט און שיין האט געשיקט דרשה-געשאנק
 די אוסטילער קלויז, א שבתדיקן טישטעך
 מיט א רויט-געהאפטענער רויז.
 און די סאסייעטע טראגט צו א „פרעזענט“
 פארטרעטן פון יידישע שרייבער וואס זאל הענגען
 אין „פארלאר“ אויף אלע פיר ווענט.
 און בעני קאמעדיאנט, וואס קען קוים אויף די פיס שטיין,
 וויגט און וואקלט זיך אריין אינמיטן שטוב
 און הויבט אן לייענען א ליד מיט א חוזקדיק געוויין:
 יאסל טייערער, ווארף אוועק דאס גענוצטע גרעט,
 נאר פארגעס נישט פון היימישן באנקבעטל
 דאס הארטע ברעט.
 איך בין דער נייער סעקרעטאר פון אנשי אוסטילע,
 איך בין נישט קיין ברחן, קיין דיכטער,
 איך וויל בלויז מיט גראמען שטילע
 ווינטשן חתן-כלה מזל-טוב און אז מעשים-טובים
 און קינדער זאלן זיי האבן לרוב.

אודאי איז יאָסל אַן איידעלער מענטש.
 ער האָט נישט געוואָלט ווערן קיין מאַן פון געשעפט
 און בעסער אויסגעקליבן דאָס פּאָך פון אַ נאָדל,
 וואָס נייט און העפט.
 דעריבער זאָל ער זיין געבענטשט
 און די שלוח זאָל תמיד הערשן אונטער זיין דאָך.
 און אונדזער אומה זאָל ער מיט שיינע לידער באַצירן,
 און דער בורא עולם זאָל עפענען פאַר אים
 פון רחמים די טירן.
 היות, גאָך אַ גערעכטער וועלט איז זיין שטרעבן,
 זאָל ער אַט דעם חלום שמענדיק ליכטיק וועבן.
 און זיין אשה צנועה מרת פייגע שתחיה,
 זאָל אים שמענדיק ליבן. וועט די שיינקייט
 פון זייער לעבן אין פּנקס פון אונדזער סאַסייעטע
 לדור-דורות ווערן פאַרשריבן.
 און היות אויסצורמען דער כּלחם שיינ-געשמאַלט
 האָב איך נישט קיין ווערטער, איז זאָל זי
 שמענדיק יונג און פּריש זיין, ווי אין פּרילינגדיקן וואָלד,
 די טויאיק-פייכטע, שמעקעדיקע בלעטער.
 און אזוי ווי די סאַציאַלע רעוואָלוציע
 איז איר שטאַרקער אינטערעס, זאָל גאָט געבן,
 אַז זי זאָל זיך מיט יאָסלען עלטערן
 און ביידע זאָלן דערלעבן דעם דאָזיקן
 גרויסן ליכטיקן נס.
 דערווייל זיבן-מאַל-זיבן זייט מיר געבענטשט,
 איר וואָס קעמפט און טרוימט פאַר אַ נייעם, שיינעם מענטש.
 לעבט ווי טייבעלעך צוויי, און זאָל אייער ליבע
 לויטער-ווייס זיין, ווי תחילת ווינטער דער ערשמער שניי.
 ליבע לאַנדסלייט, איר לאַכט און קוועלמ;
 דאָס איז דערפאַר ווייל גאַנצע שורות
 פון יאָסלס לידער אין מיין פאַרפאַסונג
 איך האָב אַריינגעשמעלט.
 נו , יא , גאָט וואָס פּורעמט און שניידט,
 האָט אויסגעשמאַלטיקט פייגען פון יאָסלס זייט.

האָב איך טאָג-און-נאַכט געטראַכט,
און לכבוד דעם געראַטענעם זיווג דאָס דאָזיקע ליד געמאַכט.
איז הערן און דאַמען פון אַ שטעטל מיט
שטיבלעך אין בלאַטעס פאַרקלעמט,
דעם קלאַנג פון מיינע גראַמען פאַרנעמט.
וואַרים פון ווערטער מיט אַ טיפן מיינ,
אַ געזאַנג האַרציק און שיין האָב איך פאַרפאַסט
פאַר שיינע חתן-כלה פון דער אַרבעטער-גאַס.
היות איך זע, די כלה פון ליבע בלענדט,
וועל איך עס מאַכן בקיצור און קומען צו אַן ענד.
אין נעכטן, אין שטעטל איך געדענק,
דעריבער האָב איך פאַרן יונגן פאַעט געברענגט
פּרצם ווערק;
אַז טראַגן זאָלן זיי פון אונדזער גרויסן עבר דעם שיין,
און שטענדיק זאָל אַ מוסטער פאַר זיי זיין:
דער ביאַלער רבי פון „צווישן צוויי בערג“.

דער עולם קלינגט מיטן געשיר.
און איבערן ראַנד פון די גלעזער
לויפט דער שוים פון קילן, ברוינעם ביר.
און מען שמחהט ביו שפּעט
אין דער נאַכטיקער בלוי,
ביו שלמה שמייט אויף און זאַגט אַזוי:
שוין צייט צו לאַזן חתן-כלה אַליין,
פאַרגעסט נישט, מ'וועט שוין באַלד
אין שאַפּ דאַרפן גיין,
און ווידער אויף קליידער און בלוזן פירן
די בליצנדיקע, גאַדליקע ציין.
איך וויל אַבער צום לעצט
פון דער חתונה צום געדענקען,
דעם פאַרפאַלק נאָך איין ברכה שענקען:

זאל אייך נישט בלענדן דער פינקל
פון גאלד-שטויבן.
קעמפט שמענדיק קעגן די, וואס
פארשמעלן דעם שיין פון די הימל-שויבן.

פון התן-כלה מיט קושן און הארציקע רייד
נעמט דער עולם אפשייד.
די שטוב פארשמילט און ליידיק.
דאס הארץ פארליבט און פריידיק.
פייגע פארציט די שנור פון איר בלוזע העמד
און פליסטערט: יאסל געדענקסט, ווען
האסט מיך אין וואלד געטראגן
געקלאמערט אין דיינע הענט.
איצטער, איידער דער מארגן נעמט בלייבן,
לאמיר די הויך פון בארג גרייבן.

שווייגנדיקע זיי שפרייזן דורך דער שלאפנדיקער גאס
און איבער די מויערן ציט זיך א זילבערנער שמערן-פאס.
א שמעגל גראזיק, פייכט און שמאל,
פירט זי צום בארג-שפיץ וואו עס אנטפלעקט זיך
די שמאט, וואס זיצט אין טאל
אין פייערן צעבליצט.
פייגע שעפטשעט: מייך ליבער,
און ביידע גאפן אויף די שלאפנדיקע שטיבער,
וואס קניען ביים טייכנברעג, וואו מעווען
אין די ווייסע נעפלען רוישן און פליען
איבערן בלויען וואסער-וועג.
פייגע גלעט זיינע האר און פליסטערט:
דער חלום פון אונדזער לעבן איז געווארן לויטערע וואר,
זאל די ליבע, וואס מיר טוען
אזוי טיף און שמארק באגערן די ליכטיקייט פון פרייד
שמענדיק אין אונדזער הארץ פארמערן.

איבערן וואלד שטיל און הויל
 קייקלט זיך א שטערן — א זילבערנע קויל.
 יאסלס ליפן אין גארונג גליען
 אויף פייגעס הייס מויל.

פייגע זינקט אין דער טיף פון קילן, ווייכן גראז,
 און אירע אויגן פייכט און פול
 גאפן צום בלוי פון הימל-גלאז.
 יאסל שווימט אין די פייערן פון איר צעפיבערט לייב
 און מורמלט: מיין געליבטע, צו מיר געהייליקט ווייב.
 זיינע ליפן גליטשן זיך אויף איר געזיכט,
 און טרינקען פון אירע אויגן פייער און ליכט.
 און אט דער פרימארגן צווישן ביימער בלוזט.
 א שטיבל העלט. א טירל סקרופעט אויפן פלוזט.
 עס איז פרימארגן. עס איז אינדערפרי.
 ווייסע מעווען אין דער זון
 רוישן אין געפלי.

אין די זויטן

די משפחה געזעננט זיך מיט יאָסלען

לויער און בריק
 פארקלאַמערט אין אייזיקע שטריק.
 הינטער צווייגן אָפגעגלאַנצט מיט דינעם, גלאַזענעם אייז
 טאַטע און זון שפּרייזן אין שנייאיקן רייז.
 דער פּראַסטיקער פּאַרנאַכט שטעכט.
 יאַסל טראַכט פון פייגען און פון די גלוסטיקע נעכט:
 לבנה-ליכט אויף שויבן.
 אין מאַרק די הינט בילן
 און שלעפּן פון די מיסטיקאַנען
 די עיפּושידיקע דרויבן.
 און אין שטוב נידערט די נאַכטיקע שטיל.
 ווייסער שאַטן דרימלט אויפן דיל.
 אין פייגעס אויגן די גאַרונג בלענדט.
 יאַסל וויגט איר פיבערדיקן גוף
 אין זיינע הייסע הענט.
 און יאַסל וואונדערט זיך: פאַרוואָס איז זי
 לעצטנס אזוי שטיל און מילד.
 ער טרעפט זי טיילמאַל זיצן אַ פאַרוויינטע
 און קוקן אויף זיין בילד.
 טוט ער זי וועגן דעם פרעגן,
 האַמעוועט זי איין די טרערן און זאַגט:
 איך טו רק קלערן פון דיין ליד
 וועגן דעם פרימאַרגן אין וואַלדיקן געשטום,
 ווען די שטראַלנדיקע זעגן פון דער זון
 שטעכן אַריין די גילדערנע ציין
 אין באַרגיקן געביין.
 און מיר ביידע הינטערן שאַטן פון די ברייטע בלעטער
 עפּנען דעם סוד פון דער ליבע
 אין אונדזערע גאַרנדיקע ווערטער . . .
 איצטער שפּרייזט ער און שמומט.
 דער טאַטע פאַרבענקט און שטיל
 אַ חסידישן ניגון ברומט.

יאָסל דרינגט דערפון:
 אז וועגן עפעס וויכטיקס וויל דער טאטע
 רעדן מיט אים, זיין זון.
 און ער מאַכט זיך גרייט
 צו הערן פון טאטן האַרציק-כענטשנדיקע רייד.
 אבער דער טאטע פאַרגיכערט פלוצלעם זיין גאַנג,
 און יאָסל דערהערט אין טאטנס קול
 אַ שאַרף-בייזן קלאַנג:
 אַ העזה פון דיר אין דער פרעמד זיך אַוועקצואַנג,
 ווען דיין פייגע איז פאַרגאַנגען אין טראַגן!
 די מאַמע זאָגט: אַז ביסט אַ מאַן
 אַן דערבאַרעמונג אין דיין האַרץ,
 ווען אין אַזעלכע אומשמענדן לאַזסטו איבער
 דאָס ווייב אייך-אַליין אין אַ הויז,
 און קיינער וועט נישט זיין אַרויפצושמעלן
 אַ לעפל געקעכץ אויף דער הייסקער שטאַרץ.
 יאָסל אַ דערשטוינטער שטאַמלמ:
 טאטע איך שווער,
 אַז צום ערשטן מאל וועגן דעם איך הער.
 זי רעדט מיט מיר וועגן יעדער זאַך,
 נאָר וועגן דעם האָט זי גאַרנישט געדאַכט.
 דער טאטע ענטפערט פאַרגאַפּט:
 אויב אַזוי האָט דאָך מיין טענהן
 קיין שום ווערט און האַפּט.
 מסתמאָ האָט זי אַ טיפּערן מיין,
 ווען אין אַזאַ צייט זי שמעלט זיך איין
 צו בלייבן אין הויז אַליין.
 דעריבער זאָל פייגע אין איר אייגענע רייד
 אויף איר שווייגן דיר געבן אַ באַשייד.
 אין יאָסלען די פרייד ליכטיקט און ברויזט,
 ער קירעוועט זיך צו פייגען אויס
 און פרעגט:
 זיצסט פאַרקלערט מיט אויגן
 פאַרטערט, וויל דו בענקסט

נאָכן דאַרפֿישן וועג?
 וואָס טוסטו מיינען?
 דיר איז, ווייזט אויס, ליב צו ליגן
 איין-אַליין גאַנצע נעכט און וויינען?
 די גאַסן גליטשיק מיט שניי פאַרבלאַזן
 איך קאָן אין אזא צייט אַליין דיר נישט איבערלאָזן.
 אין דער ווייט, דאָס האַרץ מיט טרויער
 וועט ווערן אַנגעטרערט.
 און די בענקשאַפט וועט שניידן מיט
 דער שאַרף פון איר דינער שווערד.
 יאָסל רעדט הויך.
 און דער שניי ווינטיקט
 ווי ווייסער רויך.
 הינט קייקלען איבערגעקערטע מיסט-קאַנען
 און בילן אויף די וואַיענדיקע באַנען.
 פייגע, וואָס שפּרייזט איבער די אייז-רערן,
 שמייכלט צו יאָסלען
 און האַמעוועט די טרערן:
 האָסט דאָך ליב דעם שאַטן פון פאַרנאַכט,
 פאַרוואָס-זשע שרייסטו און שרעקסט
 די קראַצען, וואָס רוען אויפן שנייאַיקן שליאַך?
 יא, חבר גאַרמאַן האָט מיר באַפוילן
 די זאַך פון דיר צו פאַרהוילן.
 וואָרים וואָלסט שוין אין דער „וועסט“ נישט געפאַרן,
 וואָלסט יעדער פאַר שעה געקומען
 צום פענצטער, אז איך זאַל
 צו דיר אַראַפּקוקן פון גאַרן.
 איצטער ווייס איך, אז ער איז גערעכט.
 וועסט געוויס בעסער שרייבן, ווען וועסט
 בענקען נאָך מיר דורך די נעכט.
 סיי ווי, דעם סוד אין האַרצן האָב איך געטראָגן
 ווי אַ ברענענדיקע קויל.
 און ביי דער באַן
 איך וואָלט געטאַן דיר זאַגן:

מיין טייערער מאן, ליב און וואויל,
 איך דיין ווייב פייגע
 בין פארגאנגען אין טראגן.
 איצטער, אז דו טוסט שוין וויסן,
 וועסטו אַנדערש נישט באַשליסן.
 מיט גלויבן אַנגעזאַפט וועסטו פאַרן,
 און פון היגן באַדן
 רייסן ווילד גראַז און דאַרן.
 קענסט רעדן און שרייבן.
 וועסטו מיט דיין טאַלאַנט
 עס האַרצות און שנאַה פאַרטרייבן.
 איך בין נאָך אין די ערשטע מאַנאַטן.
 פאַר, און צום אַרבעטער און פאַלקס-מענטש
 טראַג די פרייד פון דעם מאַרגנדיקן טאַג.
 דעם ליכטיקן און זאַטן.
 יעדע נאַכט וועט דאָס לויטערע שמערנליכט
 קושן דיין בענקענדיק געזיכט.
 און אין אַט-דער שטילער שפעט,
 וועל איך דיר שרייבן
 פון דער ליבע, וואָס
 טריפט, ווי אַ היים געבעט.

די מומע זיפצט: אַט האַט איר אַ פאַר-פאַלק
 אַן טעם, אַן טאַלק, וואָס פלאַפלט
 אז די גומע וועלט מוז דורך זיי
 ווערן אויפגעשמעלט.

צום הימל שמערנדיק און בלוי
 טוט די באַן אַ וואַי.

די באַן טוט זיך אַ ריס,
 און קייקלט זיך אַוועק
 אויף אירע שטאַלענע פיס.

יאָסל אויפן באַן-שטאַפּל
זעט פייגע צאָפּלמ
אין דער נאַכט דער שנייאיקער און בלויער,
און אין אירע אויגן מיט טרערן פאַרשפּריצט
בליצט דאָס ליכט פון טרויער.

מויערן גליווערן און גרויען.
ביימער וואַרפן זיך אין ווינט
און בלישמען
מיט די אייזיקע שמרויען.

א י ן ב א ן

יאָסל אויף דער ווייכער באַנק
קייקלט די נעכטיקייט אין זיין געדאַנק.
דורכגענומען מיט דער פרייד פון לויטערן קלערן,
קוקט ער דורך דער שויב פאַרפרוירן און שמאַל,
און עס בלענדט אין מאָל די פייערדיקע שטאַט
באַהאַנגען מיט לאַמפן און אייזיק-גלאַזענע רערן.
דאָס האַרץ טראַגט פרייד צו מאַרגנס
מיט ליכט אַנגעלאַדן,
צו ראַנגלענישן און צו בענקשאַפטן
וואָס באַלוינען מיט לויטערע גענאַדן.
יאָסל אין ליכטיקן קלערן,
זעט פייגען אַ צעשמראַלטע אין טרערן.
זיין קינד וועט זיך אין היגן לאַנד פאַרפלאַנצן,
און זיין וועט עס אין פייגען געראַטן אינגאַנצן.
אַ זון וועט אים געבוירן-ווערן.
אין זומער, אין דער פרימאַרגן-שעה
דער שטוינענדיקער און פרומער,
זיין וועט פון גרינס און אויבסט דער סעזאָן,
וועט די מאַמע שבת אַרויסנעמען דאָס
טייטש-חומש אויפן באַלקאָן.

די זון אין בלויע רוימען
 וועט לויטערן און לאכן
 צום רויטן פאבריק-קוימען.
 דער מאמעס נחתדיקע טרערן
 וועלן פאלן אויף די אלטע טייטש-חומשדיקע בלעטער
 ווען זי וועט לייענען וועגן די יידן אין מדבר,
 וואס ווערט זיי פארבאטן צו דינען פרעמדע געטער.
 די שכנים וועלן ווינטשן מזל-טוב,
 און אז עס זאל צום פינצטערן גלות נעמען א סוף.
 און די מומע וועט די ווייבער מכבד-זיין
 מיט געבעקס, אויבסט און רויטן וויין.
 יאסל פארוונקען אין קלערן
 לויכט פון פרייד, וואס
 אין ליבע, מיט א לויטער הארץ
 ער טוט פייגען שטענדיק באגערן.
 און ער דערמאנט זיך פיקארדן,
 אין ברייטן פארמער-הוט, ווי ער שפאנט
 אין דארף ארומגענומען מיט לאנקעס און סעדער,
 וואו אויפן פארנאכטיקן שליאך
 קייקלען זיך פון אויטאמאבילן די רעדער.
 יאסל טראגט זיך אין בענקשאפט,
 אים ארט נישט אין אַנגערויכערטן וואגאן
 דער שווייסיקער ריח און די ענגשאפט.
 עס שימערט דער שניי.
 און דער לאַקאמאטיוו מיט זיין יאמער-געשריי,
 שניידט די ווייסע נאכטיקע טיף.
 א יידיש גערעדעריי פון יידישע אימיגראנטן,
 וואס פארן צו קרובים אין דער „וועסט“
 מיטן עלנט און שמעטלדיקער אַרימקייט
 פארפאקט אין קופערטן, פארבונדן אין זעק,
 פון באלעבאטישקייט א צייכן
 פאר דער פרעמדער נעסט.
 די אימיגראנטן דערציילן זיך
 פון לעבן אין שמעטל שווער און הארב.

און לבנה פון איר ווייסער קאן
 טריפט זילבערנע פארב
 אויף די פארגלאזמע שויבן
 פון דער טרייסלדיקער באן.
 ארום ענג און געדיכט.
 א נידעריקע יידענע מיט אן אויסגעבלאסט געזיכט,
 קאן נישט פארגעסן די אלטע שול אינדערהיים,
 זי זיפט און מורמלט תחינות אין געוויין:
 „רבוננו של עולם, דאס הארץ פון דיין דינסט
 איז אנגעגאסן ביז די ברעגן מיט פיין,
 דערבארעם זיך, קייקל אראפ פון מיין געמיט
 דעם שווערן שטיין“.
 די יידענע קוקט אויף יאסלען פארזונקען אין קלערן.
 און אירע ברוינע, פרומע אויגן
 זיינען אנגעקוואלן מיט טרערן.
 אזוי ציען זיך מעת-לעתן.
 און די בענקשאפט קאן נישט פארגעסן
 שטעטל, שטוב און שטאם,
 און אפילו נישט דעם בית-הקברות
 מיטן האלצערנעם צאם.

א געלער ייד לאנג און קנאכיק,
 וואס איז שוין יארן אין לאנד,
 קלאמערט דאס געל-געשוירענע בערדל אין האנט
 און קרעכצט: יידן לעבן דאזי
 נישט פרום, וואכיק
 אבער מען טאר אויף יידן נישט רעדן
 קיין שלעכטס, ווארים ציען פרנסה
 פון נאדל און שער
 איז הארב און שווער.

נאכט שלינגט איין דעם טאג.
 און די באן מיט שווארצע רויבן שלאגט.

די מידקייט אין לייב פארשטאָבן,
 נאָר אין שרעקנדיקן געדאַנק
 ווערט דער שלאָף צעבראַכן.
 און אַט איז פאַרטאַג.
 די באַן
 אין דער ווייסער שטומקייט זיך יאָגט.
 און די זון מיט אירע זילבערנע זעגן
 שניידט די פאַרשנייעטע בוימער אויף די דאַרפישע וועגן.
 עס האַמערן די רעדער אין געגיי.
 אין שטאַט לויפט אַריין די באַן
 מיט רויש און יאָמער-געשריי.

ש ל ו ם - ע ל י כ ם - ח ב ר ד י כ ט ע ר

גאַסן פאַרזונקען אין שניי.
 יאָסל טראָגט אין זיך
 פון אימיגראַנטן די בענקשאַפט און דעם וויי.
 און אין פרימאַרגן, וואָס וואַרפט זילבערנע פאַסן
 אַ טראַסקנדיק „טראַקל“ — וואַרט אויפן גאַסט
 מיד און אויסגעבלאַסט.
 — שלום עליכם, חבר דיכטער!
 עס שמייכלען יונגע, צעשמייכלטע געזיכטער.
 דאָס „טראַקל“ כריפעט.
 דער ווינט ווירבלט און שיפעט.
 די שטאַט שטראַלט אין שנייאיקן טאַל.
 די זון אויף ביימער צינדט די רערן
 פון אייזיקן קרישמאַל.
 אַ לוסטיקער יונגערמאַן
 מיט אַ לענגלעך, אָפן געזיכט,
 מיט האַר שוואַרץ און געדיכט,
 רעדט היימלעך: אַ רעוואָלוציאַנערע טראַדיציע
 האַט אונדזער אימיגראַנטן-דור, וואָס
 שרעקט זיך נישט, ווען דער שטורעם רייסט אויס
 פון דער ערד אַ פאַר יונגע, גרינע ביימלעך . . .

יא, אן עולם וועט קומען הערן אונדזער דיכטער,
 וואָס וועט שלידערן אין די שונאים ווערטער
 ווי שווערע, אייזערנע געוויכטער.
 יאָסל ענטפערט ערנסט און געלאָסן:
 איך בין געקומען רעדן צו יידישע מאַסן
 און נישט שאַרפן פון שנאָה די שווערדן.
 מיין באַגער, איז נישט זיך צו קריגן,
 נאָר מיטן שעפּערישן, יידישן וואָרט צו זינגען
 וועגן קאַמפּן און ליכטיקע זיגן.
 אין פּרימאַרגן וואָס בלענדט
 מיט זילבערנע זון-פּאַסן,
 שמייכלען געזיכטער
 צום פאַרקלערטן חבר-דיכטער.

באַנען רייטן צו די פאַרוואַרפּנסטע ווייטן,
 און וואו נאָר אַ מנין יידן טוליעט זיך
 אין אַ שטעטל אין דער וועסט,
 דאַרטן באַגערט מען דאָס וואָרט
 פון יידישע שרייבער-געסט.
 יידן באַגעגענען אים ביי דער באַן,
 און מען אַמפּערט זיך וועגן ארץ-ישראל און ביראַ-בידושאַן.
 איינער פּאַלט אַריין אין התפעלות
 און רימט דאָס לאַנד אומבאַוואוינט, ווייט און קאַלט,
 וואָס פון ראַנד-צו-ראַנד
 געהערן וועט צו יידן מיט פעלד און וואַלד.
 און ער רעכנט אויס די מעלות פון יענעם קאַנט,
 ווי ער וואַלט דאַרט אַליין געווען,
 ווי ער וואַלט איר לענג-און-ברייט דורכגעשפּאַנט,
 און דאָס אַליין מיט די אויגן געזען.

און א צווייטער רעדט מיט גרויס געפיל,
 אז ארץ-ישראל איז פארן יידישן פאלק
 דער איינציקער ציל.
 צו זיין א פאלק איז דער עיקר.
 ארץ-ישראל וועט צונויפנעמען
 אלע אפגעריסענע שטיקער.
 און יאסל זאגט: יידן צו וואס זיך קריגן?
 ביידע לענדער וועלן זיין פאר אונדזער פאלק
 גרויסע, ליכטיקע זיגן.
 דער וועג צו גאולה איז פארשידן און לאנג,
 דעריבער פאראייניקט לאמיר גיין
 דעם דאזיקן שווערן גאנג.
 און דאס יידישע ליד
 אומעטום זאל בענטשן פון די יידישע בויער
 די טריט.

יידן שמייכלען און זאגן:
 דער יאסל דעם שווערן עול
 פון פאלק ער מוט טאקע טראגן,
 אבער אין פאליטיק איז ער א קנאפער ווייסער,
 אזוי א שרייבער איז ער א מוטיקער און הייסער,
 וועט ער אין אונדזערע רייען
 גיין אפילו אין שמורעם-שנייען.
 יאסל האלט רעפערעס און וועגן דער יידישער ליטעראטור,
 און ער מעסט דאס יידישע לעבן
 מיט דער סאציאלער שטור.
 יידן זאגן: אים איז באקאנט
 פון דער נויט די פלאגן,
 דעריבער העלפט ער פארזייען
 די סאציאליסטישע אידייען.
 אין יעדער שטאט און שטעטל,
 פארן אפרייזן,
 עס מאכן פאר אים באנקעטן
 די פראגרעסיווע קולטור-קרייזן.

און דאך, נישט איינמאל
 קומט צו א ביזן ווערטער-געפעכט
 וועגן רייד און מעשים ריין און גערעכט.
 יאסל שמורעמט:
 פאליטיק טאר נישט זיין קיין ליגן-פאכריק.
 מאראל — דאס מוז זיין
 אונדזער העכסטער, מענטשלעכער אידעאל!
 און חברים פון אקטיוו
 אמפערן און מענהן:
 אז ער, א פאעט
 דארף נישט זיין נאאיוו
 און מיינען, אז מען
 קאן דעם שונא אייננעמען
 מיט אן איידל ווארט, מיט א צארטן גלעם.
 מען באגלייט אים שפעטער מיט פאראיבל,
 למאי ער האט אין דעם ענין זיך געטאן א גריבל.
 אבער נאך יעדן אזא איבעררייד,
 דעם שווערן געראנגל מיט זיך אליין
 טיפער און קלארער ער פארשטייט.
 בענקט ער נאך פייגען, נאך דער היימעלעכקייט
 פון אייגענעם הויז, וואו ער וועט זיך
 אפרוען פון קריג און בריוו.
 אים ווילט זיך שמועסן מיטן טאטן
 ביי פייגעס שייך-געדעקטן טיש דעם זאטן.
 אבער אין דער בענקשאפט אנטרינען דערווייל
 דער ווינטער און די פרילינג-מאנאטן,
 און ער מוז נאך פארן האלטן רעפעראטן.
 ער מוז נאך גרייכן דעם ים-ברעג,
 איידער ער וועט קאנען זיך אומקערן פון וועג.
 פארט ער טיפער אין זומערדיקן לאנד,
 און עס זוניקט פון קארן די זאנגען-וואנט.
 אונטער הויכע הימלען וואס קלארן,
 ביזן ים-ברעג ער דארף נאך דערפארן.

פֿאַרט מען טעג,
 און היימלעכער ווערט, אז מען טרעפט
 אן איינזאמע שטוב אויפן וועג.
 מען פֿאַרט און עס זשומעט
 פון טעלעגראף דאָס דראָט.
 און די רעדער איילן
 צווישן שטח
 פון אַנצאָליקע, באַקאַרנטע מיילן.

די „וועסט“ פרוכטיק און פרעמד,
 זינגט אין זיין געמיט
 מיט דער זון, וואָס בלענדט
 אויף די הויכע, געדיכטע זאַנגען-ווענט.
 ער פרייט זיך מיט דער שפע און זעט,
 און ער פֿאַרשטייט נישט פֿאַרוואָס
 איז דאָ הונגער, און פֿאַרוואָס
 דעם אַרעמאָן אויך דאָ מען צעטרעט.
 זיינע שטימונגען מיט פייגען ער טוט זיך טיילן.
 און לאַנגע בויגנס פון זיינע איבערלעבונגען
 טוען איר דערציילן:
 „פייגע, מײן טײער ווייב,
 מיט גרויס ליבע מיין בריוו
 צו דיר איך שרייב.
 אַרום מיר רוישט ווי אין אַ מיל.
 און אין מיין האַרץ שלאָגט
 פון הייסער בענקשאַפט דאָס געפיל.
 די צייט שווינדט. איך זע אָפּט דיין פנים אין טרערן.
 איך ווייס, איידער דו האָסט דאָס קינד,
 איך וואָלט געדאַרפט צו דיר זיך אומקערן.
 נישט איינמאָל, אין האַרץ די בענקשאַפט טוט אַזוי אַ ברי
 אַז איך וואָלט דאָס פֿאַרן איבערגעריסן אינמיטן,
 ווייס איך, אַז וועסט זאָגן:
 אַז איך גלויב נישט, אַז פון מיין מי
 וועלן אַרויסשפּראַצן נייע, יונגע בליטן.

אַבער סיי ווי גליט פון פיין די וואָר.
 און איך זאָג אָפן און קלאַר:
 צווישן דעם נייעם דור דעם היגן,
 פריש-ערשט אויסגעטרייסלט פון די וויגן,
 איז דערווייל נישטאָ ווער,
 וואָס וועגן אונדזער נעכטן זאָל טאָן אַ קלער,
 און אין דערמאָנונג לאַזן וועגן די געפאַלענע אַ טרער.
 אונדזער דור מיט דער פיין און פרייד
 פון קאַמף אָנגעטרונקען, ווערט אין פאַרגעסנקייט פאַרזונקען.
 עס וועט שוין באַלד נישט בלייבן ווער,
 וואָס זאָל אין ליכטיקייט דערמאָנען
 די קעמפער פון נאָדל און שער.
 דאָך, אין די ווייטסטע ערטער
 שטאַרקן און מוטיקן מיך
 דיינע געפילפולע, גלויביקע ווערטער.
 איך טו פון דיר רק קלערן.
 און איך פיל די ליבשאַפט
 אין מײן האַרץ טוט זיך מערן.
 איך האָב איין טרייסט, ביסט נישט אַליין.
 די מומע מיט דער מאַמען
 וועלן ביי דיין צוקאַפנס שטיין.
 יא, איך ווייס דעם צער פון דיין בענקען,
 דעריבער וויל איך זאָלסט געדענקען,
 אַז ווען דו וועסט דאָס קינד געבוירן,
 וועט דיין אָנגסט-געשריי
 נישט ווערן פאַרלוירן;
 וואָרים, כאַטש איך וועל נישט שטיין
 ביי דיין צוקאַפנס, וועל איך אין געדאַנק ווישן
 פון דיין פנים די טרערן-טראַפנס.
 פייגע, מײן טייער ווייב,
 מיט גרויס בענקשאַפט
 צו דיר איך שרייב.
 מיט יעדן טאָג מער און מערער,
 ווערסט מיר נאָענטער און ליבער.

און ווען איך וואַלט באַדאַרפֿט,
 וואַלט איך נישט בלויו, ווי יעקב אַבינו
 געפאַשעט פאַר דיר לבנם שאַף,
 נאַר עס וואַלט פאַר מיר נישט געווען קיין שטראַף,
 זיבן יאָר צו גראַבן גריבער.
 ביסט מיין ווייב,
 און איך באַגער דיין לייב.
 נאָך מערער נאָך איך בענק
 נאָך דעם שטערן-ליכט אין פעלד,
 ווען געזונגען האָבן די פאַרמער אין דער שענק.
 דאָס גראַז האָט געטויאיקט,
 און דיין פנים האָט געטרערט
 ביים פעלדזנשטיין הינטער צווייגן-געצעלט.
 און געדענקסטו יענעם אינדערפרי,
 מיינע פים זינקען אין טוי
 ביז די קני.
 איך טראַג דיך צום שיפל פאַרקייטלט
 צו דער האַלצערנער בריק,
 און די זון רייסט אַראָפּ פון די בערג
 די נאַכטיקע שאַטן-שטריק.
 עס מיניעט זיך דיין שייך-געשטאַלט.
 דאָס שיפל גרייכט דאָס שמילע אינדזל
 באַוואַקסן מיט יונג וואַלד.
 איבערן טייך הויערט רויטער הימל-רוים.
 און צווישן די שאַרפע ציין
 פון אַ בליצנדיקער זעג
 וויינט דאָס לעבעדיקע לייב
 פון אַ הויכן, צעצווייגטן בוים.
 הינטער שאַטן פון בלעטער
 באַהאַלט זיך דער וועג
 אין וואַלד. דער מאַרגן שמעקט.
 דאָס וואַסער שווימט און לעקט
 דאָס געלע זאַמד ביים טייכן-ברעג .

די זון מיט שמראלן-שמריק
 שלעפט די האלצערנע בריק.
 עס פארהוילן אונדז די גראזן
 פון דער ווייכער ערד.
 דו ביסט מיין ווייב,
 און דאס מאַרגן-ליכט
 טרערט אויף דיין טוויאיק געזיכט.
 פון דעם וועסטו דרינגען,
 אז אין בענקשאפט
 אלע מיינע לידער
 צו דיר זינגען.
 איך ווייס, איינער איז אונדזער גאנג.
 דאך שטימסטו נישט שטענדיק
 מיט מיין מיינונג און געדאַנק.
 אָבער דו ווייסט, אז אין מוט
 איז מיר נישט קיין מאַנגל,
 כאַטש מיט זיך אליין
 איך בין אין שטענדיקן געראַנגל:
 וואָר, נישט תמיד קאַנען די הימלען העלן,
 זאָל זשע דיין ליכשאַפט צו מיר
 שטענדיק קוועלן.
 די באַן רייסט אין דער ווייט.
 די זון — ווי אַ גאַלדענע זעג
 שניידט די ביימער אויפן וואַלדיקן וועג.
 בריק און דראַטנאַס.
 דאָס וואַסער שרייט
 פון טייכיקן תהום.
 מיט הייס ליכט פאַרגאַסן זיינען פעלדער פון קאַרן,
 וואָס ווינטלען זיך אין דער שטומער ווייטקייט
 און וואַרטן צו ווערן אַפגעשאַרן.
 נו, זיי מיר געזונט
 און פאַרפעסטיק
 מיט די ווייטסטע דורות
 דעם בונד.

און שמענדיק זאלסטו געדענקען.
 אז אין געדאנק, אין זעל,
 דאס בענקען לייטערט
 די ליבשאפט און קוועלט.

דיין יאָסל

פֿינעם בריוו

יאָסל קריגט פון פייגען אַפּטע בריוו,
 און אַ ליכט איז אים
 איר דינע, שיינע שריפט.
 אירע שורות אין אַ גלייכער ריי
 טראָגן צו אים פון בענקשאַפט
 דעם ליכטיקן וויי:
 יאָסל מיין טייערער מאַן.
 וואו דו זאלסט נישט זיין,
 אין אַ שטאַט, צי אויף דער באַן,
 זאל מיין ליבשאַפט דיר
 פאַרגרינגערן דעם פּיין.
 איך פריי זיך מיט דיין אַרומפאַרן,
 און איך האָף, אז דו וועסט אַהיימקומען.
 איידער דאָס קינד וועט ווערן געבאַרן.
 איך הער דינע רעפּעראַטן אַלעמען געפּעלן.
 איך וואוינן ביי דיין טאַטן.
 און מיין האַרץ אין פרייד טוט קוועלן.
 דיין מאַמע האָט מוראַ-געהאַט מיך צו לאָזן אַליין.
 נו איז זייער הויז איצט מיין וואַרעמע היים.
 אַודאַי קלאַר, איך וויל קיין צער דיר נישט מערן.
 עס איז אַבער אויך וואַר, אז זען דיר
 איך טו שוין שטאַרק באַגערן.
 יא, מיין טייערער מאַן,
 איך קוק אַפּט דורכן פענצער פון אונדזער גאַרן,
 און וואַרט, אז מיט דער נאַענטסטער באַן
 זאלסטו קומען צופאַרן.

נאך טאמער קענסטו אזוי גיך זיך נישט אומקערן,
 וועל איך בענקען נאך דיר
 און לייטערן די ליבשאפט
 אין טוי פון מיינע טרערן.
 פרידיקע ליכטיקייט
 אין מיר זיך צינדט,
 ווייל די מומע מיט דער מאמען
 וועלן זיין מיט מיר, ווען איך וועל
 גיין צוקינד.
 איך דערווארט צו ווערן א מאמע אין די נאענטסטע טעג.
 זאל אונדזער קינד זיין צו באפרייטע דורות
 די ליכטיקע בריק און די ליבשאפט אויפן נייעם וועג,
 זאל אַנגיין אונדזער הארץ מיט נאך מער גליק.
 אודאי פארשטיי איך
 דעם טרויער פון דיינע געדאנקען
 ווען דו זעסט, ווי דיין לעבנס-שטייגער
 פון שמעטל האלט אין צאנקען.
 געפין זשע טרייסט אין דיין ווארט
 גערייניקט אין פיין פון פייער.
 וואָרים שיין איז דער גורל
 פון די וואָס זינגען דאָס
 הייליקע קאמפס-געזאנג
 פאַר ליכטיקע באַפרייער.
 סיי ווי, ווילסט געוויס
 נאכמער וויסן, וואָס
 איך טו איין-אַליין אין
 דער שטאַט מיט שטיבער
 פון שטייניקע געביינען.
 איך בענק נאך דעם ליכט
 פון אונדזער לעבן דעם ריינעם.
 און נאך דיר בענקט
 אפילו די שוועל פון דער טיר.

און דיין מאמע רעדט צו גאט און בעט:

— מיין שנור איז אויף דער צייט.

רבנו של עולם, פארגעס זי נישט

אין אַט דער כבל-שטאַט

און דיין טאַטע טרייסט מיך:

אַז זיין תהלים-זאַנג,

וועט צו די ווייטסטע זכות-אַכות זיך דערגראַכן

און גרינג וועל איך דאָס קינד האַכן.

פון זייער געטריישאַפט, איך גיי אַרום

באַרוישט און שטום.

איך בין גערירט פון

זייער גוטסקייט וואָס

זיי טראַגן מיר אַקעגן

אַזוי תמימות'דיק און פרום.

און די מומע וואָס קומט יעדן טאַג

מיט איר ברוך-השם, ווינטשט

מיר, אַז איך זאל האַכן בנים צען.

אויך דיין עלטערער ברודער

איז אַן אַפּטער גאַסט.

און גוטמוטיק ער שפּאַסט:

„פייגע, האַסט אַ גוט האַרץ,

און אַן איידעלע הויט.

איז וואָס זשע דאַרפסטו זיין

לינק און רויט?“

מיין טייערער, אַזוי ווי דיר געפעלט,

טראַג איך מיינע האַר

אין בלויען סטענגעלע

מיט שטערנדלעך זיבעצן צעהעלט.

דעריבער צענמאַל צענטוויזנט מער

זאַלסטו מיך ליבן, ווען איך וועל

דיר געבוירן אַ קינד.

יא, איך מיינ, דיין ברודער איז גערעכט:

אַז מיר זאַלן שמענדיק וואוינען

מיט די עלטערן צוזאַמען, וועט מען

פעסטער האלטן די היימישע שמאמען.
 דעם בריוו קושט אין בענקשאפט
 מין טרער. מיר איז גוט,
 וואס שטענדיק מין הארץ
 פון דיר קלערט.
 זיי געזונט
 זאל פרייד
 שטארקן פון ליבע אונזער בונד.

דיין פייגע.

דער חלום פון גרויל

לאטיבער פארשפארט מיט נאכט
 שטומען און בלאסן אין די לבנהדיקע גאסן
 פארבונדן מיט זילבערנע שאטן-פאסן.

אין צימער פון האַמעל
 די שטילקייט פארוויגט
 טיש און שטול,
 פענצטער און שוועל.
 יאָסל פאַרשטייט נישט דעם צאָרן פון רעכטן צד,
 ווען זיינע אויגן לויפן אויפן יידישן בלאַס.
 וואו עס איז געדרוקט אַ באַריכט
 וועגן זיין רעדע און געדיכט
 אויף אַ פאַראייניקטער-פראַנט פאַרזאַמלונג.
 מען זידלט אים און מען זאָגט:
 זיין ליד איז הוצפהדיקע שטאַמלונג,
 זיין רעדע איז פראַזעאַלאַגיש און פּוסט,
 און אַזאַ דיכטער איז פאַר דער יידישער ליטעראַטור
 קיין שום פאַרלוסט.
 אמת, דער יאָסל קופער איז אַפילו אַ דיכטער מיט טאַלאַנט,
 נאָר ווייל ער האָט אין קאַמוניסטישן וואָגן
 זיך איינגעשפּאַנט, וועט זיין דיכטונג
 נישט האַבן קיין שום באַדייטונג.

— אזוי פסקנט די טאג-צייטונג.
 יאסל טראכט: דאס זיינען צבועקישע לימערצמור-היטער,
 וואס ציען לייכט די ווערטער און ווילן שלאגן
 א קעגנער מיטן פייער פון ברענענדיקע ריטער.
 נו, וואס ווייסט א פלאכער זשורנאליסט?
 ער כאפט א בינמל ליידיקע ווערטער
 און ווארפט אין פנים א הויפן מיסט.
 יאסל שטארקט זיך דעם טרויער צו פארטרייבן.
 ער נעמט די פעדער פייגען א בריוו צו שרייבן.
 גאר פאר אים שטייט גאר דאס שמעטל
 אין ערשטן וועלט-קריג, און ווידער הערט ער
 דעם געהילך פון הארמאטן-דעדער,
 וואס קייקלען זיך אויף דער בריק.
 און פון זיינע איבערלעבונגען וויטיקדיק און רוי,
 ער שרייבט צו איר ביון מארגנרוי:
 פייגע טייערע:
 מיר איז ליב יענער טאג
 וואס טרייסט און האפן טראגט.
 און פריילעך מאכט מיך דיין בריוו,
 וואס איך טרעה יעדן פארנאכט.
 איך רעד אפט אויף אַנטי-פאַשיסטישע פאַרוואַלונגען,
 אויף וועלכע איך זאג: אז צוליב די איצטיקע וואַקלדיקע
 האַנדלונגען פון די גרויסמאַכטן, וועלן די נאַצי-מעַרדער
 אונדז באַפאַלן און מירן דאַרפן פירן
 מיט זיי בלוטיקע שלאַכטן.
 און וואַלטן די דעמאָקראַטיעס באַצייטנס זיך אַפגעקערט
 פון די וועגן די קרומע,
 וואַלט מען געקענט אויסמיידן אַ מלחמה.
 וואַרים מען טאָר הימלערן
 מער נישט לאַזן אומגעשטערט שפּרייזן.
 ער וועט הרוב-מאַכן פיל לענדער,
 און זיינע מאַרד-אַרמייען
 ווי אין שטייגן פון אייזן.

קומט ארויס דאָס באַלעבאַטישע, יידישע בלאַט
 און זאָגט: אז די לינקע זיינען בכלל אַ פּסולער צד.
 און אז זיי טרייבן אומישנע איבער די מלחמה-געפאַר,
 און שרעקן מיט חרובע שמעט און הונגעריקע שטיבער,
 כדי צו מאַכן פּראָפּאָגאַנדע און קאַנען פירן
 צווישן יידישן עולם די גרענדע.
 און דאָס פאַרשאַפט מיר פיל צער.
 ווייל מיט אַזאַ העצע, דער וועג
 צו אייניקייט ווערט פאַרשאַרט.
 ווער-זשע וועט היטלערס מאַרש פאַרהאַלטן,
 אז די וועלט פון שנאָה איז צעשפאַלטן?
 און מיר חלומט זיך אַפּט, אז היטלער
 וואַרפט שוין באַמבעס מעבר-לים;
 און מענטשן שרייען פון שטיבער
 וואָס קראַכן אין פלאַם.
 די נאַציס אַטאַקירן אונדזער שטאַט.
 מיר לויפן. אַבער אונדזערע פיס זיינען פאַרפלאַנטערט
 אין נעצן פון צעריסענעם דראַט.
 איז טייערע, ווי אַזוי מאַכט מען מענטשן גלייבן,
 אַ נישט מיר איבערטרייבן,
 נאָר אז היטלער גליט
 זיין פייער-שפּיז,
 און פון דעם הילך פון זיינע נאַציסטישע טרוט
 וועט אַ האַלבע וועלט ווערן פאַרוויסט.
 און פאַר יידן וועט נישט זיין קיין אַנטרינען.
 מיר וועלן פאַלן אין זייערע רוצחישע הענט,
 ווי פליגן אין דער נעץ פון שפינען.
 מיין איינציקער אַנשפאַר,
 וואָס אין פיל לענדער
 קעמפט מען קעגן דער געפאַר.
 און כאַטש די מלחמה הויערט שוין ביי די שוועלן;
 קאָן מען פאַראייניקטערהייט דאָס אומגליק נאָך אַפּשמעלן.
 יא, איך בין גליקלעך וואָס דו ביסט מיין ווייב.

שטארקונג און פרייד ברענגט מיר דאס קינד
 וואס צאפלט שוין אין דיין לייב.
 זיי זשע מיר געזונט
 און לאמיר טייער און הייליק האלטן
 פון ליבע אונדזער שטארקן בונד.
 דיין בענקענדיקער יאסל.

דער מארגן צערריסט דעם נאכטיקן שלייער.
 די זון בלענדט. יאסל זעט הימל-ווענט
 פארגאסן מיט פייער.

ד א ס ל י ד צ ו מ ט א ט ון

יאסלען פירט די באן אוועק פון א שטאט,
 וואס בלענדט פון ווייט מיט עלעקטרישע לאמפן
 פארצויגן אויף גראבע בייטשן פון דראט.
 אים דאכט, פון א בעט אין שפיטאל
 טראגט זיך צו אים דער ווייטיק
 פון פייגעס רופנדיק קול.
 די טרויערן אין אים נאגן.
 און ער דערזעט דעם טאטנס געשטאלט,
 וואס מיט זיין פרומען תהילים-זאגן
 ער וויל אויפברעכן פון רחמים דעם קוואל.
 און מיט ווארט געלייטערט אין ליד
 צום טאטן אין בענקשאפט ער פליט:

א

„ביסט דער זעלבער, גוטער טאטע
 פון דער אלטער היים.
 עלטער, גרויער נאר,
 פון יסורים לויטער דיינע יאר.“

מילדקייט פון דיין אויג,
 פאלט אויף דיין געפייניקטן זון.
 שטרעק אויס די האנט,
 רוען לאָז זי אויף מיין קאפּ,
 איידער מיין צעבראַכענער גוף,
 זינקט אין גרוב אַראָפּ.
 יונג בין איך, די יאָר אין טויאיקן בלי.
 נאָר מיין גאַנג, שטרויכלענדיק, לאַנג.
 דאָס וואַלד-געצוווינג האָט מיין לייב פאַרוואַנדיקט,
 אין וויסער איינזאַמקייט וואַרעמט מאַכיקער שטיין.
 אין זאַמד-שטורעם:
 אַ נאַקעמער בוים — אַ לויכטנדיקער פאַקל.
 אַ ווייטע שיין — אַ פלאַקערדיקער אַרעם.
 הויערנדיקער פעלדז — אַ שוץ-וואַנט
 אין וויסטן לאַנד.

זאַמד-שטורעם פאַרויניקט לעצטן פאַקל.
 מיין טראַט האַקט פאַראַויס,
 דאָס האַרץ פול מיט ברויז,
 נישט שרעק און נישט וואַקל.
 ווייל יונג בין איך, די יאָר אין טויאיקן בלי.
 אין מוט, אין בענקענדיקן בלוט,
 לויכט דער איינציק-ערשטער מאַרגנפרי.

טאַטע,

מיין גאַנג, שטרויכלענדיק, לאַנג.
 דער טאַל — אַ תּהום. אין דאַרן דאָס באַרגלאַנד.
 ליכטיקע שמערך-אויגן,
 פירן נישט ביי סכּנה-ברעגן.
 און נאָך-אַלץ איך זוך
 אין הימל — אין בלוי זיידענעם טוך,
 אַ שיין פאַרן טראַט,
 צו שפּרייזן צווישן דערנער-דראַט —

וועלן פארקלאמערן הונדערטער מיליאָנען מענטשן
ליכטיק־זשע אויף מיר, טאָמע.

דיין נאַענט־זיין

מאַכט מיר זעעוודיק, מילד.

און ווי אַ קינד,

לויטער, ריין,

קלאַרט די פרייד

אין מיין געביין.

דו ביסט שטאַם.

דיין עבר — טיפער ים.

דיין ליבשאַפט אין לויטערקייט רינט.

דיין וואָרט גומסקייט שפינט.

דער גלויבן פון דורות

אין דיר קוואַלט.

דיין לעבן וואונדער באַהאַלט:

אין פינצטערסטן שפאַלט,

ליכטיקייט פאַלט.

און כאַטש אונדזער פייגען־זועג

איז באַזונדער —

איז בלוט און ליבשאַפט — אַ בינדנדיקע שמריק.

דיין גרונט — דער ווייטער צוריק.

איך ריים זיך פאַראַוים,

איך וויל צו ליכטיקייט אַרויס.

דיין קול רואיקט מיך איין.

ביי דיין האַנט, איך בין יינגעלע קליין.

דאָס פינגערל אין מויל און איך זינג מיר, זינגל,

ווידער גרויסע אותיות פון סדור.

דער מלמד וועט דיך נישט שלאָגן.

מיר אליין וועסטו נאַכזאָגן:

אַ ייד דאַרף זיין מיטן האַרץ ריין.

דאָס איבעריקע קומען וועט אליין.

אין זכות פון מיינע הייליקע זיידעס,

זיי גרייט צו טראָגן דאָס לעבן אויף פלאַקערדיקע עקדות —

ב

די פייער-שמראמען
 אויפן טייך באגינען,
 בין איך מיטגעשוואומען:
 אין טוי דאס גרין,
 גלעטנדיק און דין.
 דער שאַטן ציט זיך גלייך.
 דאס וואַסער ציטערט אין טייך.

דאס בלעטער-קרױט שאַרכט.
 שמאַלער שמעג האַרכט.

פערד — הירושענדיקער לאַך
 אויף גראַזן-בערג.

אויף זאַמדיקן שליאַך
 די שמילקױט שליכט.

די פייער-שמראַמען בלענדן.
 באַגינען ברענט ביי די ראַנדן.

און מיין האַרץ פלאַטערט:
 דיין ניגון טוט זיך וויגן.
 די גראַזן בייגן זיך און בייגן.

און אַט — איך דערזע חנה וועשערין פאַרמאַטערט,
 שלעפט מיט בלויע הענט אַן אויפגעבלאַזענע ציך.
 די אויגן — ברענענדיקע לייך.
 דאָס פנים — ווייסער קרייך.
 און איך פאַרשעס זיך פאַר מיין קינדערישער פרייד,
 אַ טרויעריקער לויף איך גיך, גיך,
 און בלייב שטיין אין סאַזשע-קיך.
 ווידער ביסטו געווען.

איך האב דיך דערוען:
 דיין אומעטיק תהלים-זאגן
 האט טיף גערירט,
 און מיך צו אייגן
 ארעם, בלאטע-געסל געפירט.

פון דעמאלט — אין צער מיין גאנג.
 פון באעולהטער ארעם גאס מיין קלאנג —

אודאי — נישט אזוי האסטו געמיינט.
 איך קעמף אויפגעצארנט-גערעכט אין ראנגלענדיקן היינט.
 ליכטיק-אנדערש דער מארגן פאר מיר שיינט — — — — —

ג

דיין ווייטיק ברענט
 אין לבנה נעכט.
 פון צער — דיין פנים ווייסער.
 דאס ליכטל שווינדלט אויף גמרא-בלאט.
 דער ניגון, דער שמילער — לעשנדיק געוויין
 אין דער בענקשאפט, דער הייסער.
 ירושה-הויז געווארן איז תפיסה-גראט.

און איך אויף קראנקן בעט,
 אויסגענאנט מאט,
 בין מיט דיר געווען.
 אין דיין צער געווען א צד.
 עס האט פרייד נישט געליכטיקט אין מיר.
 זון און רו האט נישט געמאכט זאט.

די זון האט זיך געזעצט.
 גרויע שאטן-ווענט
 האבן דעם טאג פארלענדט.

און איך האב נאך דיין וואָרט געלעכצט.
 מיין גוף אין ווייטיק האָט געקרעצט —

און דורך נאכט, אויף וויסמן וועג,
 אַהיים, אַליין, צו דיר זיך געשלעפט.
 נאָר אַלעמאַל געפאַלן ביי דער לאַנגער בריק.
 אַ גאַנצן מאָג דורכגעפיכערט אויף צוריק.
 דער דאָקטאָר האָט געזאָגט: דער פּאַעט האָט גליק! —

ד

טאַמע וויים,
 דאָס לעבן אויף מיר ביימישט.
 און ווי ביי אַ גרייז — איז יעדע שעה,
 אַ ליכטיקע טייטש.
 כאַטש סעדער האָב איך נישט געהיט,
 אין מיר די פרייד, ווי אויף בוים בליט.

וואָר — נישט תמיד גערעכט.
 צענמאַל וואָרער אַרום ברויזט דאָס שלעכט.

מען טריפט אין מיר האָס און סם.
 איך וועל אַריבער דעם ברויזיקן ים.
 מיין מאָג אַנקערט אויף יענעם ברעג.
 עס גרינט דער וועג ביי יענעם עק.
 זון וואָרפט אויף האַלדז פון בוים — אַ שמראַלן צוים.
 די רו נעמט אַרום — אַ סאַמעט זוים.

איז ליכטיק זשע מיר אויף טאַמע.
 דאָס מילד-ווייך קוקן,
 וועט דעם טרויער-שרעק פאַריאַגן.
 פיינט האָב איך די רייכע, זאַמע.
 די באַעולהטע און אַרעמע,
 זיי מיין וואָרט וויל איך זאַגן.

הילף און שטארקייט פאר מיר זיי טראַגן.
און אין זכות פון מיינע קעמפנדיקע חברים,
יונג אין מוט, גלויביק ווי די זיידעס,
בין איך גרייט צו טראַגן מיין לעבן
אויף פלאַקערדיקע עקדות — — — " .

דאָס פייער פון לאַקאָמאָטיוו שווימט אויף אַ וואַסער-שטראָם.
יאָסל ווייט, אַז ווייטקייט
איז פאַר בענקשאַפט נישט קיין צאָם.
די ווערטער אין גלי פון לויטערן ליכט
צעהעלן דעם טאַמנס פרום, בעטנדיק געזיכט.

די באַן יאַמערט אַריין אין דער נאַכט,
ווי זי וואַלט אין לויף פאַרלוירן דעם שליאַך.
יאָסלס אויגן מיטן הושכדיקן דרויסן זיך שלאַגן.
אים דאַכט זיך, ער הערט דער מאַמען זאָגן:
פייגע איז חס וחלילה נישט אַליין.
דעם טאַמנס תהילים
וועט מיט גאַמס הילף איר ביישטיין.

אין יאַסלס האַרץ די פרייד גליט.
אויף די שוועבנדיקע אַרעמס פון דער בענקשאַפט
צו פייגען ער פליט.

ד ע ר ה ע ל ד נ ט ו י ט פ ו ן ט א ט ו א י

א

אין דער נאַכט דער שפעטער זיצט יאַסל פאַרטיפט
אין אַלט-געדרוקטע בלעטער, וואו פאַרשריבן
זיינען העלדנגעשיכטן פון אינדיאַנער,

ווען די שפאניער מיט ביקס, שפיו און שווערד
האָבן זיי פארטריבן פון זייער לאַנד,
וואו עס גראַזט אַ גאַנץ יאָר די ערד.

אין צווייטן האַמעל-צימער לוסטיקן מעלאָדיען
וואָס שפּאַרן זיך פון מויל פון האַרמאָניק.
און יאָסל אין געדאַנק טראַגט זיך
צום ווייטן טאַל, צום אינדיאַנער שבת
פון בראַוון שטאַם, וואָס וועגן אים
דערציילט די כראַניק, אַז פאַרשטיקט
איז געוואָרן זיין קול דורך די שפּאַניער
אַנגעשוואַמען מיט מאַרד-שיפן פון עבר-לים.

ב

טאַטוואַי מיטן הויכן דורכגעזוניקטן, ברוינעם געביין,
מיט די ברענענדיקע אויגן און בלאַנקע ציין,
פאַר דעם גייסט דעם גאַט
ער פאַלט אויף די קני יעדן אינדערפרי,
און לויבט זיין חסדיק געוועלמן.
און פאַר דעם פרידנרו, וואָס נידערט
אין טאַל אויף די אינדיאַנער געצעלמן.

דער עלצטער טאַטוואַי איז אַ פאַטער קלוג און שמרענג,
וואָס האָט פאַרטריבן פון אַרום די שונאים —
די בייסנדיקע, גיפטיקע שלענג.
ער איז אַ געוועלמער אַ גוטער פון זיין שבת
אין וואַלדיקן לאַנד מיט די הויכע, מעכטיקע בערג
וואָס זייערע שפיצן פאַרשטעכן דעם ליכטיקן הימל-ראַנד.

אינדיאַנער פרידלעכע יעגער.
מיט פרייד געזאַנג זיי גייען יעדן פרימאַרג
אויף לויער, אויף פאַנג.
טאַטוואַי אין קאַלירטן סאַק,

מיט פייל און בויען און שטיינערנער האק,
 ביים אויפגיין פון דער זון
 שטייט אויפן בארג-שפיץ
 און בעט ביים גייסט דעם גאט:
 אז דא אויפן שלוהדיקן וועג
 זאל זיין שבט קיינמאל נישט דארפן מער
 הויכן די געשארפטע העק,
 און דאס מעסער-שווערד
 צו באשיצן די דאזיקע ליבע ערד.
 און אט איז א פרימארגן :
 און טאטואי אויפן בארג-שפיץ
 שטייט פארקוקט צום טייך
 פון זונען צעבליצט.
 טאטואי פון גאנצן שבט דער בראווסטער מאן,
 וואס זיין לייב פון שטראלן-דויט גלאנצט,
 ווי דאס קופער פון א פינקלדיקער פאן,
 דאנקט, ווי תמיד, פאר דער זון
 און איר ליכטיקן אויפגאנג.
 צום יאגד אין דער גרינער,
 וואלדיקער נידער גריימן זיך
 די רויט-הויטיקע ברידער.
 און אט דערזעט טאטואי אויפן וואסער
 גרויסע שיפן, שווער באלאדן
 וואס גליטשן זיך צו בארגיקן באדן.
 דער טייך כוואליעט זיך,
 און שוימעדיקע וואסערן שווימען.
 מענטשן מיט קאלך-פנימער
 ציען לאנגע בלישטשענדיקע מעסערס,
 פון א שייד, וואס הענגט אויף א רימען.
 די זון צינדט זיך אויף די שפיצן פון זייערע שפיזן,
 די מענטשן אָנגעטאָן אין הימלען פון אייזנס
 זעען אויס, ווי די ריזן.
 א דערשראקענער לויפט טאטואי
 צו די ברידער, וואס ווארטן

אויף אים אין דער גרינער נידער.
 דער מאַרגן אין זוניקן העל.
 זיינע פינגער רוישן
 אויף דער פויק פון פעל,
 און רופן די יעגער זיך
 אויסצושמעלן פאַר זיין אויג.
 טאַטוואַי שטאַרקט זיך און זאָגט
 אַזוי: פון די ווייטע טייכן
 מעכטיקע שיפן צו אונדזערע ברעגן שלייכן.
 מיט קאַלך פאַרשמירט זיינען
 די מענטשן-געזיכטער.
 אין זייערע אויגן ברענגען
 פון מלחמה-טייוול די מאַרד-ליכטער.
 איז קינדער פון מיין שטאַם,
 אונדזער מוט וועט פאַר
 זייער גאַנג זיין אַ צאַם.
 מיר טאַרן אַבער נישט גלייך
 מיט פּיילן זיי באַוואַרפן.
 פריער פרידלעך מיט וואַסער,
 אויסגעבראַטן פלייש, מיר
 דאַרפן זיי באַגעגענען
 ביים ברעג פון טייך.
 און ער שיקט דריי מענער
 מיט וואַסער און שפייז
 צו די מענטשן מיט
 די פנימער ווי קאַלך ווייס.
 מיט ווערטער גומע, פריינטלעך און אַפן
 זיי ברענגען די מתנה צו די ווייסע
 געזיכטער אַנגעגורט מיט וואַפן.
 ברומען מיט אַ שפאַמיש געלעכטער
 די שפאַנישע קריגער:
 נישט פלייש און וואַסער,
 נאָר אייערע שיינע מעכטער
 ברענגט צו די זיגער.

און דריי שפיון בויערן זיך
 אריין אין לייב פון די
 דריי בראווע אינדיאנער,
 און עס הילכט דאס רציחהדיק
 געלעכטער פון די באוואפנטע שפאניער.

טאטואי און אלע בראווע פון זיין שכט
 ווייסן שוין איצט, אז
 די מענטשן מיט די פנימער
 ווייסע, קומען צו זייערע
 ברעגן מיט מלחמה-בלוט
 דעם צארנדיקן און הייסן.

און פינגער שטארקע און פלינקע
 צימערן און רוישן אויף די פעלן פון
 די פויקן, און רופן צו גיין
 אין מלחמה-געשלעג און פארצאמען
 פאר די ווייסע געזיכטער
 דעם וועג פון די וואסער-שטראמען.

די שפאניער שפרינגען
 אויף גרינעם ערד-פאס.
 שווערד און שפיז קלינגען,
 און עס בליצט אין זייערע
 אויגן פון מערדער דער האס.
 ביקסן קנאלן.

געשרייען, קריגס-שאלן.
 בימער און געצעלטן ברענען
 ווי טרוקענע שפענער.
 אין טיף פון טאל ליגן טויט
 פון טאטואים שכט
 די בראוסטע מענער.

טאטואַ, אַ פאַרגאַסענער מיט בלוט,
גליווערט אין טוויאיקן גראַז,
און שטאַרט מיט אַפענעם פנים
צום בלוי פון הימל-גלאַז.

שבת צונאַכטס. אַקעגנאיבער אין הויף
אַ פאַרקייטלעך הונט וואַיעט אין אַ בודע.
אין צווייטן האַמעל-צימער איז רוישיק און פריילעך,
מען פראַוועט אַ שכורע סעודה.
טאַנץ-מעלאָדיען ציט עמעצער אויף אַ האַרמאָניק.
יאַסל פאַרצייכנט פון דעם אינדיאַנער שכט די כראַניק.
אים דאַכט זיך אויס: אַז ער זעט גאַר היטלעריסטן
באַשטאַלע מיט וואַפן, וואַס
פאַר זיי זיינען אַלע גרענעצן אומבאַשיצט און אַפן.
אין היטלערס בלוטיקער האַנט פעלקער פאַרקנוילט.
די אומות שרעקן זיך טאַמער שליידערט ער
אין האַרץ פון אייראָפּע זיין געלאָדענע קויל.

און אים דוכט:
שאַטנס פון נאַצישע מונדירן קלאַפן
מיט די פּוּסטן אין די נאַכטיקע טירן.
שווערדן, שפּיזן, העק.
יידן מיט אַנגעפאַקטע זעק,
יידן פון גאַנצן אייראָפּעאישן קאָנטינענט
פאַרקלעמט הינטער געמאַ-ווענט.
יידן האַבן אַפילו נישט קיין שמעקן, קיין שטאַנג
צו ראַנגלען זיך, ווען די נאַצים וועלן אַנהויבן
אויף זיי דאַס מאַרד-געיעג.

אין דער נאַכט שמערנדיק און שטום
רינגלט דער שוידער אים אַרום.

גאסן זילבערדיק און לער.
 אויף זיין פנים גליטשט זיך
 פון פיין די ברענענדיקע טרער.

די נומע ב שורה

לאסל קאן נאכנישט פארן א היים.
 אין אייגענעם, נייעם בנין
 רחכותדיק און שיין,
 אן אפשייד-אונט
 פאר אים איז געגרייט.

אין זאל, אין רויכיקן געוועב
 טראגט זיך צו אים די פרייד
 פון יונג-באגייסטערטע קעפ.

די רעדנער לויבן זיין שרייבן,
 אבער האבן טענות פארוואס
 ער וויל דעם טרויער נישט פארטרייבן.
 די רעדנער רעדן און רימען:
 אז ער האט לידער וואו עס שלאגט זיך
 דורך דער וויי-געשריי פון צארנדיקע ארבעטער-שטימען.
 און אויב ער וויל די ארבעטער זאלן אים אמתדיק,
 ליבן און אכטן, וועט ער מוזן
 אין פאליטישע טערמינען מער טראכטן.

יאסל ענטפערט: איך דאנק אייך פארן צוטרוי און לויב.
 און איך, וואס האב ליב אין פרימארגן
 דעם בלישטשענדיקן טוי און אויפן וועג
 דעם רויך פון שטויב, האב איין ענטפער:
 איך בין געווען און איך בין און איך וועל
 תמיד זיין קעגן אומרעכט א קעמפער.

אבער די בענקשאפטן וואס טרוימען,
 מאָר קיינער נישט צוימען.
 דעריבער פאָדערט נישט צו שרייבן
 אין פאָליטישע מערמינען.
 צום האַרץ פון פאָלק
 וועט דאָס מאָנענדיקע ליד זיין
 אייגן וועג געפינען.
 לאַמיר דאָ נישט אַרײַן אין אַ געקריג.
 בעסער לאַמיר אינאיינעם קעמפן
 קעגן דעם וואָס אונטערדריקט.

דער אַוונט איז פייערלעך און שיין.
 דאַרפן מיר פרידלעך און חבריש
 קאַנען גיין צוזאַמען אַהיים.
 דערנאָך ביז שפעט אין אַ היימישער מסיבה,
 ער פאַרזיצט זיך אין אַ קאַפעטעריע
 מיט די חברים די ליבע.
 יאָסל זאָגט: נישט אימלעכער פאַרשטייט,
 אַז די אַקטאַבער רעוואָלוציע איז אַ מיסטעריע,
 וואָס דורות וועלן זוכן צו איר אַ באַשייד.

מען רעדט און מען זינגט.
 דער אויסגעשטערנטער דרויסן אין זיינע זילבערנע שאַטנעס
 די האַרציקע פאָלקס-מעלאָדיען פאַרשלינגט.
 אין דער קאַפעטעריע דער גרויסער, ווייסער לאַמפּ
 ווייגט זיך און בלענדט.
 יאָסל פאַרגעסט די פרעמד.
 יעדער חבר וואָס גאַדלט און נייט
 איז אים אַצינד אַזוי נאָענט,
 ווי אין האַרצן די שטילע פרייד.

אין באַגין שפאַנט מיט אים די שטילקייט
 דורך גאַסן וואָס חלומען און בלאַסן.

דער מאַרגנשטערן אין גאַלדענעם צאָנך
 צימערט און צינדט אָן אין זיין האַרץ
 די פרייד פון געזאָנג.
 פון אַפּענעם מאַרק דעם גרויסן
 שפּאַרט אַ שאַרפּער ווינט
 און שלאָגט מיט די קאַלטע פּויסטן די מויערן-ווענט,
 וואָס הויערן אין נאַקעטן דרויסן.
 איבערן שטאַט קייקלט זיך
 פון קלויסטער-גלאַק דער קלאַנג.
 יאַסל שיקט פייגען אַ בריוועלע אין געדאַנק:
 „פון ליבע דאַס גנאָד פריידיקט אין מיין וואָר.
 צו דיר זיינען געהייליקט אַלע מיינע יאָר.“
 אַזוי דערגרייכט ער דעם צימער פון האַטעל.
 דעם טאַטנעם בריוו אין קליינער, געדיכטער שריפט
 בלויט צו אים ביי דער שוועל.
 יאַסלס אויגן לויפן
 אויף ברייטן, לאַנגן פאַפּיר-בויגן:
 „לכּני היקר יאַסל נרו יאָר.
 היה בקר בהיר.
 עס איז געווען אַ ליכטיקער פאַרטאַג
 און די מאַמע האַט די טייערע בשורה
 דורכן טעלעפּאָן מיר אַנגעזאָגט:
 אַז זוגתך פייגע שתחיה האַט מיט מזל
 געבוירן אַ יינגל.
 און היות זי האַט נישט קיין שום צירונג,
 האַבן מיר, כּפי יכלתנו, איר געקויפט
 אַ האַנט-זייגערל מיט אַ גאַלדענעם רינגל.
 זי האַט ברוך-השם געהאַט אַ גרינג האַבן.
 נאָר צו זוגתך פאַרבּענקט האַרץ
 איז זיך שווער צו דערגראַבן.
 וואָרים זי האַלט אין איין זאַגן:
 איך בין גליקלעך, וואָס אין דער ווייטער פרעמד
 טוט יאַסל די בענקשאַפט צו מיר
 אין פאַרליכטן האַרץ טראַגן.

איך ווייס אין פיין פון זיין גערענגל
 זיינען פיל סיבות שולדיק.
 דעריבער איז די ליבע פארגיביק און געדולדיק.
 און זיין פארן אין דער „וועסט“
 וועט געוויס אים באגייסטערן
 צו א גרויסן, דיכטערישן פארמעסט.
 און איצטער, אז איך בין די מאמע פון זיין קינד,
 וועט ער צענטוויזנט מאל מער
 מיך ליב האבן אצינד.
 און די מאמע קוועלט פון אירע רייד.
 יעדן מאג אין שפיטאל צו איר זי גייט.
 סיי ווי שקר החן והכל היופי —
 דיין פייגע איז א מענטש ערלעך און גאנץ.
 אין אירע אויגן לויטערט זיך די ליבשאפט
 אין שטילן, הייליקן גלאנץ.

זוגתך, וואס איר ליבשאפט טוט דיך באגערן,
 זאלסטו מער קיין צער נישט מערן.
 זאלסט מער נישט פארזוימען.
 עס טארן דיך נישט פארהאלטן
 אפילו אייזערנע צוימען.
 איז מזל טוב!
 קויף ברענפן א גאנצן שטאף.
 און נאך פון וואס די מאמע פון דיין פייגען קוועלט,
 ווייל זי באראט זיך מיט איר
 איידער עפעס פאר זיך און פארן קינד זי באשמעלט.
 יא, מיין זון וואס האסט ליב נע-ונד.
 איך לייען דינע שירים אין ארבעטער-בלאט.
 איך פריי זיך, וואס ביסט פון יידישן תחום נישט ארויס.
 דיין ליד „טאמע“ איז איידל,
 און אין ליבשאפט פרום און גרויס.
 ואודות הנעגועים העזים הנוכעים מהחרוזים
 איז עס גאטס חסד פון דער פרייד,
 וואס ווארעמט זיך אין מיין בוזעם.

אהבת-אב לבני חרותה על לוח לבכי —
דעריבער דרינגען דיינע ווערטער אין מיר אריין
אין שטילן, ליכטיקן גלי.

נו, מיין הארץ איז אויך נישט פון שטיין.
מיר איז אומעטיק די לעצטע פאר מאנאטן.
איז קער זיך בקרוב אום אהיים,
און דערפריי דאס הארץ פון בענקענדיקן טאטן.
אכיך אברהם שו"ב

וואס האט ברוך השם די וואך
פאר די שיפסקארטן באצאלט דעם חוב".

יאָסל ענטפערט דעם טאטן,
אז ער דארף שוין מערנישט ארומפארן
איבערן לאנד מיט רעפעראטן.
צען טעג וועט דער וועג דויערן,
און אן אויסגעבענקטער וועט
ער עפענען די טיר
פון דער נידעריקער, היימישער שטוב,
וואס שטייט פארשטופט
צווישן שטאלן און מויערן.
און פייגען שרייבט ער צום לעצטן מאל:
„דאס הארץ ביי מיר איז נישט פון שמאל,
איך בין מודה, איך בין סענטימענטאל
און די בענקשאפט לייטערט זיך
אין הייסן טרערן-קוואל".
און ער שיקט איר א ליד
פון דער ליבע וואס
טרוימט אין זיין געמיט:
„נישטאז אזא בלענדנדיקע פארב
דאס בילד פון דיין פנים אויסצומאלן,
ווען אין די זומערדיקע פארנאכטן
ביסט מיט מיר געגאנגען
אין די שטילע, טויאיקע טאלן.

עס קאן מיין הארץ
 אזא טיף ווארט נישט געפינען,
 דיין בענקענדיק געשטאלט זאל אויפלויכטן
 ווי אין יענעם אַסיענדיקן וואַלד
 ביים קוועלנדיקן ברונעם.

נישטאָ אין ליד אזא ציטערדיקער קלאַנג
 צו זינגען דאָס הייליקע געזאַנג
 פון דער ריינסטער פרייד, וואָס
 האָט געצאָפּלט אין יעדן פּאַלד פון דיין קלייד,
 ווען דער פאַרנאַכט האָט אויפן שליאַך
 געשאַטנט אין שטילער פרייד,
 און איך האָב געבענטשט
 דעם שאַרף פון דיינע שטילע טריט".

דער פאַרדרימלטער אינדערפרי
 שמעקט מיט בלומען-געבלי.
 יאָסל שיקט מיט לופט-פאַסט דאָס ליד,
 און אַליין שפּרייזט ער צו דער באַן
 מיט אַ פּריילעך געמיט.

יאָסל פאַרט אַהיים

אין טאַלן, שטיבער פאַרצויגן
 מיט הילצערנע צאַמען.

בערג צו די הויכן
 זיך שפיצן.
 וואַסערן אין ברייטע טייכן
 שטראַמען און בליצן.
 ברויטיקע ווייטן העלן.

די באַן קריכט דורך בייכיקע בערג,
זוכט די זון אין פינצטערע טונעלן.
און אויגן דערפרייען זיך מיט
דער שטילקייט, מיטן טאָגיקן ליכט,
ווען די באַן איילט ווידער
צווישן קאַרן הויך און געדיכט.

אַ הירש אין שרעק
לויפט איבערן וועג.

אַ בער מיט אַ שוואַרצער, האַריקער פעל,
כמוריק, אַלט, ליגט
ביי דער זוניקער שוועל
פון פאַרמאַכיקטן וואַלד.

עס אומעטיקט פון קי דער מרוק.
אַ פאַסטעך-יינגל טראַגט וואַסער
אין אַ בייכיקער, וואַסער-קרוג.

אַ שטיבל פון שטיין
איינזאַמט איין-אַליין
אין פעלד.

און דאָס רויטע קוימענדל גאַפעט
צו דער ליידיקער שטילער וועלט.

יאַסל דערמאַנט זיך אין ר' הענעכס
נישט-געעפנטן בריוו, ווי אין אַ טייער געשאַנק.

ער לייענט. און פול מיט פרייד איז דאָס געפיל.
זיינע ווערמער אין אַלטן סטיל
ברענגען צו אים פון ווייטע דורות
דעם פרומען, בטחונדיקן קלאַנג:

„לידידי היקר הסופר הנפלא, משורר בחדר עליון
מר ר' יאַסל קופער נ"ו:—

מכתבך קבלתי ושמחתי עליו מאד,
ווייל פון דיין האַרץ שלאַגט גרויס רחמנות
צו מענטשן פון נויט.

דיינע שירים זיינען געשריבן מיט גרויס הרגשה.

איז זאל דיך נישט ארן שמעכיקע רייד פון דעם עזות-פנים דעם רשע.
 דער רעכטער צד זידלט דיך אָפּט
 אין זייער, מאַגבלאַט'.
 נו, נעם זיך נישט צום האַרצן,
 זייער שמירן, זייער שוואַרצן.
 מען קאָן קיינעמס גייעס דרך
 נישט פאַרשפּאַרן מיט שנאָה-בראַנד.

יא, מאַל דעם מענטש און מאַל.
 אפשר וועסטו אַרויסשלעפּן
 די נשמה פון דער האַרטער שאַל.
 נו, מזל טוב דיר.
 זוגתך שיין און לייטיש
 זיך פירט. פאַר דינע עלטערן האָט זי גרויס רעספעקט.
 איר גוט האַרץ דורכדעם זי אַנטפלעקט.
 זוגתך, מרת פייגע שתחיה. מוז איך דיר זאָגן,
 איז שענער נאָך געווען אין טראַגן.
 און מיין שרה לאַה קוועלט וואָס דיין מאַמע
 יאַריך ד' שנותיה,
 האָט ביי פייגען אויך אַ דעה.
 איין זאָך, איר לינקן עולם טאַר מען
 מיט קיין וואַרט נישט טאַן אַ באַריר.
 באַלד ווערט זי בייז און זאָגט:
 אז יעדער שונא פון פראַגרעס
 אין שיינע פראַזן זיך צירט.
 פאַנאַטיש איז איר גייסט פון אַ קאַמוניסט.
 איך מוז אַבער צוגעבן, אז זי קעמפט
 קעגן אויסבראַך פון מלחמה וואָס אַ האַלבע וועלט
 קאָן, חס וחלילה, ווערן פון איר הרוב-וויסט.
 און דיין טאַטע זאל מאַרד-ימים זיין לערנט יומם ולילה.
 ער איז חוקר ודורש און דאַס איז אין לערנען אַ גרויסע מעלה.
 און תהילים זאָגט ער מיט אַזא טיף געפיל,
 אַזש אַ ליכטיקער ציטער גייט אויף אין מיין האַרץ,
 אין שטיבל, אין דער מאַרגנשטיל.

פון שאַפּ איז נישטאָ וואָס צו שרייבן.
 די „באַסעס“ טראַכטן בלוז ווי אזוי די אַרבעטער
 פון דער יוניאָן אַרויסצוטרייבן.
 יידן זיינען אין אַזאַ גרויס געפאַר.

און יידישע מאָנופעקטשורערס האָבן געפונען אין לעבן דעם ציל.
 אין די לוקסוסרייכע „בעיסמענטס“ מיט אַן אייגענער „באַר“
 פאַרברענען די געכט ביים טרונק און קאַרטן-שפּיל.
 און נאָך גרעסער פון דער זינד, איז דער רויב
 פון טרעטן אויף די אַרבעטער ווי אויף שמויב.

וואָס שייך מיר,
 איז מיר היימישער,
 ווייל מיט דיין טאַטן
 חסידישע שמועסן
 אַפּט איך פיר.

דיין טאַטע איז אַ גאון-עולם —
 אַ גרויסער בקי אין קבלה,

דאָך האַלט ער פון מדע און השכלה.
 זיין חכמה איז זייער גרויס.

אימלעך איינער איז זיך מיט אים מתייען
 אין דער חסידישער קלויז.

ער טענה'ט, זייער חכמה איז אויך משמים;
 און זי מאַכט פאַרט גרינגער
 דאָס לעבן פון דעם יגיע-כּפּים.

שלעכט איז בלוז, וואָס זי איז געוואָרן
 אַ וואָפּן אין עשיוס רוצחישע ידיים.

סיי ווי, איך ווייס, אַז דו ביסט נישט פון די פּורקי עול.
 אין דינע שירים קלינגט פון גמרא דאָס האַרציקע קול.
 מעגסט האָבן אַנדערע צילן,

וואַלסט אַכער פאַרט יעדן טאַג
 געמעגט לייגן תּפּילין.

ווייל דאָס איז אַ בונד צווישן ישראל און גאָט,
 און מען טראַגט מיט זיך דעם צייכן
 אין יעדער ווייטסטער שטאַט.

נו, איבעריק צו זאגן, אזוי ווי איך בין א חסיד, און אונזער רבי, זאל לאנג לעבן, איז נישט זיין דרך יידן מוסר-צו זאגן.

איז יא בכל אשר תפנה תצליח און זיי ווינציקער מוכיח.

איז טאקע באגליק וואו נאר וועסט זיך קערן; און דער רבוננו של עולם זאל אלע אונזערע תפלות דערהערן. פאר אלעמען דער זעלבער הימל בלויט.

איז לאמיר בעטן אויף שלום,

און האפן צו גאט וואס יעדן טאג

ירושלים — זיין הייליקע שטאט ער בויט.

ממני ידיך, מוקירך ומכבדך

הענעך שאפיראָע."

יאָסל טראַכט: פרומע האַרציקייט נאַענט און צאַרט אין יעדער שורה איז אַריינגעשפאַרט.

יאָסל פאַרוועבט אין געדאַנק,

זעט: באַנען-רויך רייט

אויפן שפיץ פון אַ הויכער זאַנג.

צווישן בערג מער נישט פאַרפרעסט,

זוניק שפרייטן זיך די פעלדער

פון דער „גאַלדענער וועסט“.

עס פעלן בלויז שטיבער,

וואָס זאַלן דעם לידיקן אַרום

מאַכן היימישער, ליכער.

דער דרויסן זוניקט יונג און ניי.

זיין האַרץ חלומט פון אַ מאַרגנדיקער וועלט

גלויביק, יונג און פריי.

עס וועט נאָך דאָ אַמאָל טרעטן דער מענטש,

וואָס מיט זיין שווייס פריידיק באַטרערט

וועט געבענטשט ווערן די דאָזיקע

פרוכטיקע נישט-באַזעצטע ערד.

לאַנגע, זומערדיקע טעג מיט דער וואַיענדיקער באַן,

וואָס גליטשט זיך אויפן רעלסן-וועג.

און אַט עס טוט דער סט. לאַרענס אַ בלענד.
 יאָסל דערפילט, ווי ער קומט אַהיים
 פון אַ פאַרוואַגלמער, ווייטער פרעמד.
 עס הוידען זיך די שטאַלן פון דער בריק.
 דער פאַרנאַכט וויקלט די קוימענס
 מיט ברענענדיקע שטראַלן שטריק.
 יאָסל טראַגט מיט זיך דאָס לויטערע שווייגן
 פון בלעמער וואָס שעפטשען אַראָפּ
 פון צעווייגטע, זוניקע צווייגן.

באַרג-שפיצן

אין פייערדיקן הימל זיך פאַרקריצן.
 עס עפנט זיך די טיר פון דער באַן,
 און יאָסל דערזעט ביים שטריק-צאָם,
 פייגע פלאַנמערט זיך אַרויס
 פון וואַרטנדיקן עולם,
 וואָס שמויכט זיך און ברויזט.
 אַנגעטאָן אין אַ גרין הימלע פון פליוש,
 זי פאַלט אַריין אין זיינע הענט,
 און די זיסקייט פון איר קוש
 אויף זיין מויל ברענט.

עס גליאיקט דער גלאַנץ פון אירע אויגן.
 די זון צאַנקט און ציט אויף דעכער
 איר גאַלדענעם שטראַלן-בויגן.

פון פייגעס אויגן פאַרבענקט און אַנגעמעררט,
 ער ווערט אין ליבשאַפט באַגערט.
 איר קאַפּ אויף זיין אַקסל אַנגעשפאַרט,
 און זי רעדט שטיל און צאַרט:
 איך שעם זיך נישט, איך בין סענטימענטאַל.
 אויך מיין האַרץ איז אַ טרערן-קוואַל.
 איך וויל זיך אומקערן צום שאַפּ,
 וואָס איז מיט ברויז אַנגעזאַפט.

איך וועל זיצן קעגן דער שויב,
 און טראכטן פון דיין ליד וואס קעמפט און דערהויבט.
 איך וועל אויף בלוזעס
 אויסצירן א דינעם בלומענשנור,
 און דו וועסט צווישן יידישע ארבעטער און פאלקס-מענטשן
 פארשפרייטן די פראגרעסיווע יידישע קולטור.
 ביי דייןע טאטע-מאמע אין הויז
 די היימישע גאענטשאפט
 דאס ליבנדיקע הארץ שפינט.
 מירן וואוינען מיט זיי,
 און די מאמע וועט
 אכטונג געבן אויפן קינד.
 ווייטיקדיק איז געווען
 פאר מיר דיין אפפאר.
 יאסל גלעט אירע האר
 און זאגט: ווי א פויגל פון א נעסט פארוואגלט,
 וואס מעסט די ווייטיקייט מיטן שאטן פון זיין פליגל,
 אזוי האב איך געצויגן צו דיר
 און צום קינדס וויגל.
 די באן אין ווילד-געיעג יאגט זיך
 נאך דער זון וואס קייקלט זיך
 ביים וואלד-ברעג.
 פון וואלד שלאגט דער ריח פון בוים און פלאנץ.
 און מיין הארץ בענקט נאך דיין ליבע
 ווארהאפטליך און גאנץ.
 דער אויסגעברענטער טאג פאלט אוועק
 ביים טייכן-ברעג. די באן שלינגט די לענג.
 און די שמילקייט אויף אירע שאטנדיקע הענט
 טראגט די נאכט און ברענגט זי
 צום טייכיקן שליאך, וואס זילבערט און בלענדט.
 און איך זע דיך אין גרין-געפינטלען קלייד
 פון ווינט געפאלדט און עס שמייכלט
 צו מיר די פרייד, ווי אין יענעם נאכטיק-
 צעשטערנטן וואלד.

אנגערערט מיט בענקשאפט
ווערט מיין געביין.
און די שטערן מיט זייערע גליאיקע ציין?
גריזשען ווידער דאס מאך פון שמיין.
דעריבער זאג מיר מערנישט, אז איך מוז
פרייוויליק אויספירן א קולטור-באשלוס.
באגער גליט אין גלוסטיקן בלוט.
פייגע זאגט: „אין דער בענקשאפט
לאנג און גרויס איז יעדע מינוט.
פונדעסמוועגן, אז מען וועט באדארפן וועסטו
ווידער אין ווייטן פארן,
ווארים צו ברענגען דאס ליכט
פון לידער ביסטו געבארן“
מענטשן גייען און בליקן צעשמייכלט
אויף די צוויי, וואס פון זייער פארבענקטן הארץ
שעפט די ליבע די גארנדיקע פרייד.
פייגע פארשנורעוועט אין בלוזע-העמד,
האלט יאסלם האנט אין אירער פארקלעמט.
זיי פארלאזן דעם וואקזאל.
און די שטאט אין פארנאכטיקן געברום
מיט פרייד-געשאל נעמט זיי ארום
שטראלן פארגליען, ווי גאלדענע זעגן.
די פלאקערדיקע ביימער
שפיגלען און בלענדן אויף די בארגיקע וועגן.

זוידער זוינטער

מיט זיך אליין

דאָנערשטיק קומט ער פרי אַהיים
 צו קאַנען אַ פאַר שעה זיין מיט זיך אליין.
 מיט די זיצונגען פאַרשווינדן די מעג פון דער וואַך,
 וואו מען פלאַנעוועט און מען דיסקוטירט,
 וויל ער כאַטש איין אויפדערנאַכט
 אַראַפּשליידערן פון זיך דעם דריקנדיקן יאָך,
 און מיט ווערטער וואָס בינדן זיך אין פּערזן
 עפענען צום אייגענעם האַרץ די געהימע טיר.
 וואַרים דאָס ליד איז פאַר אים אַ ליכטיקער מוד,
 ווי דער מענטש וואָס איינזאַמט אין דער גרויסער שטאַט.
 הייליק, דערהויבן זיינען ביי אים אַט-די שעהן,
 און טיילמאַל ציען זיי זיך
 ביז דער מאָרגן אויף די שויבן הויכט אָן גראַען.
 זיינע אויגן אין בויגן-פאַפּיר פאַרטיפּט,
 און די פּען שרייבט מיט אַ דין-קיילעכדיקער שריפט.
 אויפן קאַמאַד שפיגלען די אַפּגעפּוצמע לייכטער פון מעש.
 און אין קיך וואו עס הענגט אויף שטריק דעם קינדס געוועש,
 די מאַמע דעם שבת גרייט און ברענגט פרי
 די היימלעכקייט פון שבתדיקער פרייד.
 די שטאַט זיצט אויף קישנס פון שניי
 און ער טראַכט: אַז הייליק זיינען מענטשן צוויי,
 צו וועמען די ליבע, וואָס איז פון לעבן דער קוואַל,
 אַנטפלעקט זיך צו זיי אין דער ריינסטער געשטאַלט.
 און ווי תמיד דערמאַנט עס אים אין יעקבן,
 וואָס שפּאַנט קיין פּדן ארם,
 צום לאַנד פון אברהם שטאַם.
 אין מדבר זיין מיד געביין
 רוט אויף אַ געלעגער פון שטיין.
 אין חלום שטראַלט צו אים גאַטס געשטאַלט.
 דער באַשמערגער הימל ווערט בלויער, ווערט ברייטער.
 און די מלאכים — שטיקער פייער גייען אַרויף
 און נידערן אַראַפּ פון דער הויכער, ליכטיקער לייטער.

דער חומש גיסט אין אים דעם ווייטיק פון גענאר
און צינדט אין אים דעם פלאם פון צער.

יעקב בריט די טריט
אין הייסן זאמד
און קומט צו לכנס לאנד.
ביים ברוגען די פאסטוכער שמוינען און שמומען.
יעקב קושט רחלען אויפן שמערן,
און רחל מורמלט דורך טרערן:
יעקב געבענטשט זאל זיין דיין קומען.

יעקב געמפערט מיט געוויין אין קול:
פון דארט וואו עס זאפטיקט דאס הויכע גראז אין טאל,
פון מיין ברודער, וואס האט מיך פיינט
איך אנטלויף היינט.

איך, דער מאן פון געצעלט
אנטרין פון עשיוס האנט,
און איך זוך פאשע-פעלד
געדיכט און גרין,
וואס ציט זיך ביי א וואסער-ראנד.
רחל מיט ליבע רייד
געמערט זיך און הארציקט
אים איין:

מיין פאטער האט פיל גערמנער
בארינגלט מיט א צוים פון שטיין.
מיין פאטער האט א סך פאשע-ערד,
פיל שאף און רינד. און ווען א שונא באפאלט און פארדארבט
זיינען פאסטוכער וואס זיינען מיט פייל און שווערד געשווינד,
גרייט צו באשיצן אונדזער פאטערס שאף און רינד.
און דורך ליבשאפט וועלן אונזערע משפחות
אויפסניי זיך טאן א פארבינד.

יעקב אין געוויין קושט איר שמערן:
זאל גאט צו פיל פאלק
אונדזער שטאם מערן.

פון יענער טרעפונג ביים ברונען,
צוואנציק יאר זיינען אָפגעשוואומען.

דער פאסטוך יעקב פון געבענטשמן שטאם,
קערט זיך אצינד קריק פון וויימן פון ארם.
ער ציט אהיים געבענטשט מיט ווייבער און קינדער,
מיט פיל משערעדעס שאַף און סטאָדעס רינדער.
ער איז באַשיצט פון היצן און קעלטן.
אין דער זוניקער שטילקייט
פרידלעכן זיינע ווייסע געצעלטן.
ער ציט אהיים נישט צו קיין ערד פון שטיינער אין גרויען,
נאָר צו אַ לאַנד מיט פיל גראַז און צו פעלדער פול מיט טויען.
ער און רחל גייען נאָך די טריט פון די טלאַען,
און איבער זיי די הימלען לויטערן און בלאַען.
אין טאל שלאַגט אַ קוואַל אַ ריינער.
יעקב געפרואוּט אין וואַגל,
קומט באַנאַכט פון די בערג צווישן שטיינער,
און ער פרישט זיך מיטן וואַסער
פון איר קילן לאַגל.
רחל געליבט און פריידיק.
איר צאָרט, באַגערנדיק לייב
אין לויטערקייט ווערט צו אים געהייליקט.
יעקב אין ליכשאַפט מורמלט און לויבט:
גאָט פון מיינע אַבות, מיין לעבן אין דיר פאַרטרויט.
געאַכפערט איז גאָט אין זיין פראַכט.
דער צוועלפטער שבט געבענטשט אין רחלס טראַכט.
עס וואַכט איבער מיר גאָט
וואָס דאָס לעבן ער שענקט.
גרויס איז דער חסד
צו ווערן פון אים,
דורך רחלען געדענקט.

קוואַלן פון פרייד זיינען
די פריאיקע אינדערפריען.

יעקב און רחל אויף די גראז-פעלדער
נאך די טשערעדעס ציען.

עס פלאקערן די קאזארן.
יעקב בעט: אז אן פיין
זאל דער צוועלפטער שבט
ווערן געבארן.

נאך עס שרעקט זיך יעקב
דער פאסטוך פון פיר:
גאט ליכט זיינע ליבנדיקע
אויך, ווען ער שטרעפט.
זיינע ליכטע בינדט ער
מיט די ווארג-שמריק
פון טויטן-שלאף.

אין די פרימארגנס, אין זוניקן בלענד,
יעקב זוכט גנאד אין די הימל-ווענט.
ער טרעט נאך די שאף און בעט:
גאט באשיצער, גאט פון דער וועלט
דער רחמימדיקער האר:
גיס נישט אין מיין הארץ מער קיין צער.
שיין דיין ליכט אין מיין הארץ אריין.
רחלס געצעלט אויפגעשמעלט אין פיין,
פעסטיק איין.
וועב דיין שלוח אויף מיין גראזן-פלוין,
פון דיין זון-קרין שטרעל אויס דיין גנאד
אויף יעקבס הויז.
גאט מיין געביטער,
קיין כנען פיר אין פריד
מיינע וואגלדיקע טריט,
און זיי דארטן מיין היטער.

און גאט נידערט פון זיינע פארהוילענע וועלטן,
 ער שוועבט אין טרויער איבער יעקבס פרידיקע געצעלטן.
 יעקב איש-תם — אין פרידן-פרייד
 אויפן פעלד אָנגעמאָן אין טוויאיקן גראָזנקלייד.
 קענסט נאָך פאָרגעסן, אז אין העליש-פאָרצערנדיקן פלאַם,
 מײן שמראַליק ליכט שווימט אויפן פנים פון ערד און ים.
 דעריבער וועל איך פאָרקלערן
 נישט צו פאָרפעסטיקן רחלם געצעלט,
 וואָס האָסט אין רויש פון באַגערן אויפגעשמעלט.
 דער הימל פלאַקערט און הויערט.
 גאָט מיט אַ פייער-קויל
 צינדט דעם גלי פון טרויער
 אויף יעקבס כעמנדיק מויל.
 און יעקב געדענקט: די אויפגייענדיקע זון —
 אַ גאָלדן שמראַליקער ציגל.
 און גאָטס טרויעריק קול
 אויפן שטילן גראָזן-היגל:
 יעקב האַרץ!
 איך בין דיין גאָט,
 וואָס דו פאָרכסט.
 ביסט באַרוישט פון באַגער.
 רחלם געצעלט איז דיין שמרויכל-שטיין.
 און איך האָב דײך ליב אין וואַגלדיקן אַליין,
 ווען דו אַנטלויפסט פון עשׂים בויגן וואָס שיסט,
 און דו מיט כעמנדיקע אויגן זוכסט
 מיינע טריט אין דער שמייניקער וויסט.
 דעמאָלט דערקען איך דיין פיין
 אין טרויער פון לבנה-שיין.

יעקב אַ פאָרצימערטער בעט אויף פרייד
 און פאָרדעקט זיין פנים
 מיט לאַנגן פאַסטור-קלייד.
 דאָס וואַסער בלעזלט און קלאַרט
 אין טיפן, שמיינערנעם ברונעם.

רחל יונג אין יאר,
 גענטערט צו אים מיט א וויסער לאם.
 אין אירע גליאיקע אויגן
 ליכטיקט באגערנדיקער פלאם.
 יעקב קושט איר געזיכט,
 ווי ביים ברונעם אמאל.
 און דער פרימארגן מיט זיין שלוהדיק ליכט
 פארציט דעם שטילן, טויאיקן טאל.

יעקב אין צער פארצערט.
 גאטס ווארט מערנישט ער הערט.
 א גאנצן טאג ער
 שרעקט זיך פאר דער נאכט,
 פאר דער לבנה און איר שיין,
 וואס צינדט דאס גרויע זאמד
 אויפן קאלטן, שאטנדיקן שליאך.

און עס געשעט: דער טויט קלעמט
 רחלען אין זיינע ארעמס איין.
 און רחל געבערט דעם זון פון איר פיין.
 יעקב זעט:
 רחל אויפן בעט באהאנגען מיט פארביקע געוועבן,
 הויך, צום באשטערנטן הימל מיטן טויט
 זי טוט אוועקשוועבן.
 אויפן פאשע-פעלד
 די לבנה שווימט אין ברונעם
 ביים אפענעם געצעלמ.
 איבער די ביימער-שפיצן
 קייקלען זיך די שמערן,
 און זיי פארטרויען די הימלען
 דעם סוד פון זייערע באגערן.
 יעקב אין דער שטומקייט פון וויסט און שטיין
 וויינט מיט א שווער געוויין;
 גאט, איבער מיר דיין רחמים שפרייט.

רחל געבערט א זון פון פיין.
 פארוואס לעשסטו
 פון ליבשאפט די פריידן-שיין?
 א, גאט פארוואס האסטו מיך
 באשירעמט פון עשיום שווערד
 און אצינד צו צער, צו מיין היים
 מיך אומגעקערט.
 יעקב טענהט, רעדט.
 און גאט נעמט נישט אויף
 זיין טרערן-געבעט.
 נישט ווייט פון בית-לחם,
 ביים גרויען שליאך,
 שטארבט רחל אינמיטן דער נאכט.

דער קוואל דער ריינער
 בלעזלט צווישן שטיינער.

אויפן וועג קיין חברון,
 וואס איז קליין,
 א שטיבל פון שטיין,
 אויף רחלם קבר אויפגעשטעלט.
 אין מארגן-שיין, יעקב ציט מיט שאף און רינד,
 ער וויינט אויף רחלען
 וואס איז געשמארבן
 און אים געבוירן בנימינען —
 דעם זון פון פיין — — —

יאסל שרייבט אין קיך און טראכט
 פון יעקב דעם פאסטוך פון פיד
 ביי וועמען רחל שטארבט אינמיטן נאכט.

אין שטוב וועקט זיך דאס קינד
 מיט א פארשלאפענעם כליפ.

יאָסל מאַלט זיך אויס דעם פאַרטרוערמן יעקב,
וואָס איז אַ גאַנץ לעבן אין רחלען געווען פאַרליבט.

יאָסל גייט צום קינדס וויגל.
אינדרויסן בלישמשען
די שנייאיק-פאַרזילבערטע מויער-ציגל.

יאָסל קושט פייגעס הענט.
ווייטיק און באַגער
אין זיין לייב ברענט.

פייגע שעפטשעט:
פון דיין קוש הייס און פייכט.
די ליבשאַפט אין מיין האַרץ לייכט.

זי האַלט יאָסלען אין אירע אַרעמס פאַרקלעמט.
איר לייב ברייט
דורכן דינעם, ראָזן העמד.
יאָסל לייענט איר פון יעקבן און רחלען —
די לעכצנדיקע צוויי,
וועלכע ליימערן זיך
אין דער ליבע, אין איר וויי.

און יאָסל ענדיקט: יעקב גידערט קיין חברון;
יעקב איז עלנט,
יעקבס האַרץ — אַ קוואַל-געוויין.
זיין געליבטע רחל רוט אינמיטן פעלד,
אין קבר אונטער אַ שטיבל פון שטיין.

יאָסל איז אַנגעקוואַלן מיט טרערן.
יאָסל קושט פייגעס קליינעם, קלאַרן שטערן,
און פייגע פליסמערט:
אין שרעק פון שוים,
דורך יעקבס מויל טענהסט
צו גאָט.

אבער דאס ליד ברויזט מיט ליבע
מיט איר הייסן זאט.
וואר, אין דער ליבשאפט שמענדיק
פריידיק, יונג זיינען די יאר.

די ליבע פון פארצייטן,
פון דעם דור דעם אומבאקאנטן און ווייטן,
האט זיך גארנישט געכיטן.
איז לאמיר אונדזער ליבע פארהיטן,
און קיין שום שמורעם וועט נישט קאנען
אפפליקן אירע יונגע בליטן.

פייגע אין באגער ציטערט
אין דינעם, ראזן העמד.
יאסל פארטוליעט אין אירע הענט,
קישט איר קליינעם, קלארן שמערן
און אויף איר פנים פייכטיקן זיך
זיינע פריידיקע טרערן.

פארן אהיימניין

פייגע מיטן היטעלע אויף א זייט פארדרייט,
פילט נישט פון דער ארבעט מיד.
די ליבע מיט איר פרייד
שכורט אין איר געמיט.

צום קארידאר גיך זי שפאנט,
זי וויל אויסמיידן מאטקע פראנט,
וואס טרויעריק, פארצאגט
ער קוקט אויף איר א גאנצע טאג.

איר פנים פלאַמט. איר דאַכט זיך:
 אז מיט זיין בליק וואָס גלוסט,
 ער יאָגט זי אויפן זאַמד
 צו אַ דאַרן-קוסט.

אין דער פריער ווינטערדיקער נאַכט,
 ווי נאָר די מאַשינען טוען דעם לעצטן קלאַפּ,
 פאַרלאָזט מאַטקע דער ערשמער דעם שאַפּ,
 און ביים פאַרפרוירענעם שוּיבן-גלאַז
 אין קאַרידאָר, ער צאַפּלט-אויף,
 ווען ער זעט, אז אין עלעוועיטאָר אַהיים
 זי פאַרט.

פייגעס ברוין-ביינערדיק קעמל
 בלישמשעט צו אים פון געזעמל.
 ער היט אירע טריט,
 וואָס ווערן אים תמיד פאַרלוירן
 אין שטויסנדיקן מענטשן-קנויל,
 ביי דער שוועל פון אַפענעם טירן-מויל.
 ער גרייט זיך צו רעדן צו איר
 אין אַ צאַרמער שפראַך,

נאָר זי פאַרשווינדט יעדן אויפדערנאַכט.
 ביז איינמאָל, פאַרן אַהיימגיין,
 ביי דער שפּיגל-וואַנט בלייבט ער שטיין.
 און מיט ווערטער אין ווייטיק צעגליט,
 ער פאַרצאַמט איר די איילנדיקע טריט:

מיידסט מיך אויס באַגינען,
 און באַנאַכט טוסטו אויף גיך
 פון מיר אַנטרינען.

פייגע קערט זיך אָפּ פון אים דערווידערדיק און פרעמד.
 אירע אויגן ברענען אין בייזן בלענד.
 מאַטקע שמייכלט צו איר ליבלעך:
 שיינ זיינען דייען הן-גריבלעך.

אז איך בענק נאָך דיר דאַרף איך דיר נישט דערציילן.
 איך האָב אַבער צילן און וועגן זיי איך וויל זיך מיט דיר טיילן.

זיי זשע א גומע און באוויליק מיט מיר צו פארן
 אין מיין נייער קאר, צו א רעסטאראן,
 וואס האט א גרויסן עס-צימער מיט א „באר“.
 דארטן וועסטו עסן א געשמאקן מאלצייט,
 און פארטרינקען מיט וויין,
 און וועסט זיך דערוויסן ווי גוט
 עס איז רייך צו זיין.
 פייגע טוט שפאטיש א לאך:
 איך בין א פשוטע פרוי
 מיט אן ארעם פאך,
 מארגן וועלן די ארבעטער לאכן,
 פונעם צעקראכענעם באס
 מיטן כאראקטער דעם שוואכן.
 עס וועט דיר נישט העלפן העלפן האלטן
 די טיר פארשפארט,
 עס איז פשוט א געפאר
 צו פארן מיט דיר אין איין קאר,
 ווייל ביסט א יונג
 אומפאראנטווארטלעך און פארשייט.
 איך וועל אבער מיט דיר גיין
 אין ארבעטער-רעסטאראן,
 וואס איז דא נישט ווייט.
 נאר אויב דו מיינסט וועסטו אין מיין לעבן
 זיך אריינפלאגערן אויפסניי,
 געדענק, אין ליבע און אין לעבן
 מיינע פרינציפן איך היט געטריי.
 מאטקע ענטפערט מילד, געלאסן:
 דאס בילד פון דיין פנים,
 ווי זאלסט זיך שרעקן און בלאסן.
 און איך וויל זאלסט קומען
 צו א תכלית, צו א ציל.
 איך וויל פארבעסערן דיין לאגע,
 און דו שמעלסט מיין ארנטלעכקייט
 גאר אונטער א פראגע.

איז זע, איך נעם דיך ארויס פון קלעם;
מיט דיר וועט מיר, אפילו
אין ארבעטער-רעסטאראן זיין אָנגענעם.

ער שפארט אָפּ די טיר,
און צום ארבעטער רעסטאראן פירט
דער ברייטער טראַטוואַרן-וועג, וואָס
בלישטשעט מיט דער שנייאיקער דעק.

פ ע ט ש

אין רעסטאראן, אין אַ וואַלקן-רויך רייצט דער ריח פון געבראַטנעם
וואָס פרעגלט זיך אין אַ פעטער יויך
פון אַ טיפער בלויער פאַן.
אַ ראַדיאַ קלאַנט אויס אַ ליבע-ליד
אין לוסט פון בענקענדיקע קלאַנגען.
פייגע, טרויעריק, מיד
קוקט צום דרויסן, אויף די צאַמען און קראַמען
באַהאַנגען מיט אייזיקע, זילבער-שמאַנגען.

אין רעסטאראן וואָס שטילט,
אַלע זיצן און שטוינען.
די קיילעכדיקע קרומע אויגן
ביים לאַנגן וואָווע שטאַרצן און ברוינען.
ער וואַרטשעט: אַט-דער מאַטקע פראַנט
ווייסט נישט פון קיין צוימונג.
ער וויל פייגען אַריינקריגן
אין זיין נייער רייך-מעבלירטער וואוינונג.
זאל ער פון בענקען קראַנק ווערן
אַט-דער בלוט-זויגער. דער כאַס!
איך בין זיכער, אַז פייגע וועט אים נאָך היינט
צעדראַפען דאָס פנים
מיט איר ביינערדיקער קאַס.

אלע קירעווען זיך צו זיי,
 צו זייער פענצטער וואָס ברייט
 אין פראַסטיקן שניי.
 אין דער פאַרע דער געדיכטער
 שווינדלען פאַר פייגען
 די הימישע געזיכטער.
 די ראַדיאָ גלעט און פאַרוויגט
 מיט די גלוסטיק-בענקענדיקע קלאַנגען.
 מאַטקע הייסט אַ פליישיקן מאַלצייט דערלאַנגען.
 פייגע זאָגט: איך וויל בלויז אַ גלאַז מיי.
 עס פאַרדריסט איר זייער, וואָס וואָווע
 דער רכילותניק און לץ גלאַצט
 די קרומע אויגן אויף איר בלוזע-העמד
 מיטן גרינעס, געבלימלטן געניי.
 מאַטקע אויפגערעגט און רויט פון פראַסט,
 וואַרפט פייגען פאַר:
 אז אלע אירע יאָר האָט זי ליב נאָר רעסטאַראַנען
 מיט רויך און קויט,
 און די אַרבעטער-לייט חוצפהדיק און פראַסט,
 וואָס קוויקן זיך מיט מאַרינירטן הערינג און שוואַרצן ברויט.
 פייגע שפּילט זיך מיט אירע בורשמינענע קרעלן.
 עס שפעטן אירע אויגן און זי לאַכט:
 מיר איז היימיש ביי זייערע שוועלן.
 פייגע זופט די הייסע מיי.
 מאַטקע שלינגט שטיקער געבראַטן פלייש און זאָגט:
 דאַס האַרץ טוט מיר פאַר דיר וויי.
 ביי מיר ביסטו טייערער פון אַ פערל.
 און דיין מאַן — דער לידל-מאַכער,
 וואָס וועט שמענדיק זיין גרוי,
 שיקט דיך אין שאַפ, צו מאַשין און שערל.
 וואָס טויג דיר דער אַרעמער רעסטאַראַן
 מיט דער אָפגעריבענער האַלצערנער באַנק.
 איך וועל דיר קויפן אַן אייגענעם אויטאָ
 פאַר אַן ערשט געשאַנק.

וואָרים, מיין האַרץ טוט אין מיר קלאַנג:
 די אַרעמקייט וועט דיין שיינקייט און יוגנט
 פרי פון דיין לייב אויסנאַנגן.
 יא, מען ווייסט, דיין מאַן פּלירטעוועט מיט
 פּרעמדע פּרויען, ביז דער טאַג
 הויכט אַן בלויען.
 דיר, זאַגט ער, אז ער ווערט פון מיטינגען פאַרהאַלטן,
 דו בעסער גיב אַ שמעק צום פּרויען-פּערפיום
 פון זיין אויסגעריבענעם פאַלטן.
 פייגע שפּעט, פינקלט מיט די אויגן און לאַכט:
 איך ווייס, ער טוט עס יעדע נאַכט . . .
 נאָר זאָל דיך נישט אַרן,
 אויב יאָסל טוט מיך
 אַביסל אַפּנאַרן . . .
 אונדזער לעבן אין ליבע איז געשטאַלט.
 און דו ביסט פּוסט.
 באַרימסט זיך מיט רייכקייט און גאַלד.
 און פאַרמאַגסט נישט מער,
 ווי פון ליבע די לוסט.
 איך וויל נישט פון דיין רייכקייט קיין חלק,
 איך בין באַשאַנקען מיט אַ ליבע הויך און הייליק.
 דו ווייסט נישט, אז אין ליבן
 איז געשמאַק דאָס אַלט-געבאַקן
 שטיקל חלה פון שבת-מיש פאַרבליבן.
 מאַטקען פייניקן פייגעס ווערטער,
 וואָס גרויסן זיך:
 אז יאָסל איז נאָך אַלין
 איר אויסדערווילטער און באַגערטער.
 עס פּוסיטיקט זיך ביי אים די האַנט,
 אין צאַרן-ווייטיק ער וויל אַנכאַפּן
 דעם טיש ביים ראַנד, אים
 אזוי לאַנג טרייסלען ביז אַלע
 טעלער און טעפּלעך וועלן
 אויפן דיל זיך צעקלאַפּן.

דעריבער פרואווט ער
 מיט רכילות וועגן איר זי שטעכן.
 ער זאגט איבער די רייד געהערט
 לעצטן זומער טאקע אין זעלביקן רעסטאראן,
 ווען פון ברייטע טעלער האבן גערייצט
 די פארברוינטע קאשע-קנישעס
 ארויסגעגאפלט פון הייסע שווארצע בלעכן.
 ער קאן דעם ווייטיק אין זיך מער נישט צוימען,
 און עס נעמען זיינע ווערטער אין צארן שוימען:
 זעסט דארט וואווקע ליך,
 וואס ברעקט אין דער פאטעימא-זופ
 שטיקער אלט-געכאקענע ציבעלע פלעץ.
 אט-דער ליך, דער לאנגער
 רעדט אויף דיר, אז ביסט
 פאר דער התונה שוין געווען שוואנגער.
 פייגעס אויגן שמייכלען און העלן:
 אזוי! און דיר טוט עס נישט געפעלן?
 אזא זינד, וואס ערגערט דיך
 אזש נאך אצינד.
 פייגע שטייט אויף און זאגט:
 איך פארניב דיר,
 ווייל איך ווייס,
 ווייטיק טיף און היים
 אין דיין הארץ שלאגט. זאגן כ'מעג:
 איך בין דיר א פריינט און
 ביסט א יונג א שיינער און א רייכער
 א פארמעגלעך מיידל איז פאר דיר
 דער גלאטער וועג דער גלייכער.
 מאסקע פויסטיקט צארנדיק ווילד,
 און ער שרייט און ברילט:
 הער, צום לעצטן מאל איך ווארן.
 דיין יאסל אין מיין לעבן איז

דער שארפער, שמעכיקער דאָרן.
 וואָס טויגן דיר זיינע לידער?
 לאָז אים איבער מיט די אַרבעטער-ברידער,
 און פאַרלאָז די מיסטיקע גאַס
 מיט די קויטיקע שטיבער!
 דאָס גליק אין דיר איך געפֿין,
 איז פון קאַבצאַנסקן לידל-מאַכער אַנטרין.
 יא, מיט מיר זיך פאַרבינד,
 יא, איך וועל דיך געמען מיטן קינד.
 געדענק, מיינע ווערטער וועלן מער נישט בעטן,
 איך וועל אייך ביידן צעטרעטן.

אין פייגען טוט דאָס בלוט
 אין האַרצן אַ זאַט:
 ווי וואַגסטו מיר צו מאַכן
 אַזאַ געמיינעם אַנבאַט?
 ביסט אַ כּלב, און דערצו אַ קוואַטש,
 און פאַרגינסט נישט ווער עס פאַרדינט
 אין דיין שאַפּ אויף אַ קליידל מיט אַ לאַטש.
 זי טוט דעם טיש אַ שטויס.
 אירע צעצאַרנטע אויגן
 ברענען אין הייסן ברויז.
 און איר קליינע, ווייסע האַנט
 קנאַקט אויף מאַטקע פּראַנטס
 גלאַט-געגאַלטער באַק.

מאַטקע, אַ פאַרקלעמטער זיצט
 איבערן טעלער געבראַטנס אַ פאַרשעמטער.

פייגע אַ שטאַלצע, אַ צעפלאַמטע
 פאַרלאָזט מיט גיכן שפּאַן,
 דעם שטוינענדיקן עולם
 אין פול געפאַקטן רעסטאָראַן.

וואווע דער לאנגער לצעוועט
 אויף זיין הווקדיקער שפראך:
 „מאטקע דער פרויען-פאנגער
 זיצט אפגענארט און אויסגעלאכט“.

וואווע צאפלט אויף זיינע
 לאנגע, דארע פים
 און רעדט הויך אויף א קול:
 אין ארבעטער-טאל
 — אזעלכע ווייבלעך ווי פייגע שטאלץ, שוין און זים
 וואלגערן זיך נישט אונטער די פים.

וואווע פינטלט מיט די קרומע אויגן
 און לאכט:
 — פייגע א זינג-פייגעלע
 פון שטייג ארויסגעפלוויגן.

וואווע לוסטיקט:
 — העי „וועיטער“ די קאווע
 אין טעפעלע גים!
 א, פייגע איז שוין!
 דאס רויטע, הייסע בלוט
 פליסט אין איר געטאקט געכויין.
 און כאטש יאסל איז נאך אלץ גרוין,
 און מאטקע איז שוין רייך און געל,
 וויל פייגע נישט אריבערטערטן
 זיין רייכע שוועל.
 מיט דער קאכעדיקער טיי האט זי אים
 געדארפט אפגיסן.
 ווייל מאטקע דער פוסטער פראנט,
 וויל נישט וויסן, אז יאסל
 איז פאר אלע ארבעטער א מוסטער
 מיט זיין ערלעכקייט און טאלאנט.

אין רעסטארעאן די ארבעטער רעדן און רוישן:
 מאטקע האט חוצפה נאר צום שטוינען.

פייגע זאל יאסלען פארטוישן,
און מיט אים דעם כאס גיין וואוינען.

אין מאַטקען ווילדער צארן טוט אַ מיש.
ער שפּרינגט אויף און פּוּיסטיקט אויפן מיש.
שניידערקעס! וואָס ווייסט איר מער,
ווי טראַסקען מיט שער און אייזן?
איר זענט מיסט! און איך וועל איך נאָך באַווייזן
פאַר דעם, וואָס איר שיסט אין מיר
איער גיפט, און שמעכט מיט שפּאַט.

פון געבראַטנס דאָס איבערגעלאַפּענע שמאַליץ
משאַדעט אין דער בלויער פּאַן.
מאַטקע מיט צאַרן-גלאַנץ אין די אויגן,
לויפט אַרויס פון רעסטאָראַן.

ב ר ו ג ז

פון חברים פרי-אַרויפגעקומענע אין „קולטור-צענטער“
ווערט יאָסל געוואויר, אַז אין רעסטאָראַן
ביים גרין-געפאַרבטן, פאַרפרוירענעם פענצמער,
האַט מאַטקע-כאַס וואָס האָט אַ צונג אַן אַ צאַם,
גערעדט צו פייגע'ן גראַב און פרעד,
און זי מיט פלינקע און שטאַרקע פּוּיסטלעך
האַט געפּוּיקט אין זיין חוצפהדיקן פנים
ווי אויף בלעד.

יאָסלען ווערט אויפן האַרצן גוט און פריידיק.
עפעס טראַכט ער נישט פון דעם וואָס פייגע
איז געוואָרן באַליידיקט.
ער טראַכט גאַר: פייגע זעט תמיד
דעם מאַרגן דעם צעהעלטן.
זי אַזאַ מוּטיקע און שטאַלצע.

און באקלאַגט זיך זעלטן.
 דעריבער איז אים אויפן האַרצן גוט,
 וואָס פייגע פאַרמאָגט אזוי פיל מוט.
 ער פּרעגט קיינעם נישט,
 ווי פייגע פילט און וואָס זי מאַכט
 אויפגעלייגט און לוסטיק שפּרייזט ער אין דער נאַכט,
 צווישן פענצטער-קראַמען, וואָס רייצן מיט כל המינים שפּייז,
 און די גלאַזן גליען אין שאַרפּן שיין פון אייז.
 פון טריט דאָס אייליקע געגיי
 שאַכט דעם טראַטואַרן-שטיין
 אויסגעבעט מיטן פּרישן שניי.
 יאַסל, אַ שמייכלדיקער שפּרייזט אַריבער
 די הויכע שטוביקע שוועל.
 און ער טרעפט פייגען אַ פאַרוויינטע אין צימער
 מיט לבנה-שיין אָנגעקוועלט.
 יאַסל אַ פּריילעכער וויל איר גאָר דערקלערן,
 אז אין הוילער פּרייד דאַרפן איצמער שטראַלן
 אירע ליכטיקע טרערן.
 פייגע ענטפערט אויפגערעגט,
 און ביז זי פּרעגט:
 אפשר זיך שעמען מיט מיין טרערן-קוואַל?
 אפשר זיך גאָר שעמען, וואָס אויך איך
 בין לעצטנס געוואָרן צעקראַכן און סענטימענטאַל?
 אַבער איך שעם זיך נישט!
 וויל דיך אַרט נישט,
 וואָס דער מאַטקע פּראַנט
 אין מיין לעבן זיך מישט.
 אַניט ווייסטו דען וואָס עס איז
 צו מיר היינט געשען?
 אזאַ מאַטקע גראַביאַן!
 ער לויערט אויף מיין יעדן שפּאַן.
 און היינט וואַגט ער צו מיר צו ריידן,
 נישט אַנדערש, גאָר איך זאָל זיך
 מיט דיר שיידן.

פאר אזוינס מיר זאגן,
האב איך מיט מיינע הענט
געמוזט אויף זיין אויסגעפאשעטן פנים
דעם צארן פון זיך ארויסשלאגן.
און דו אזא דיכטער אן עכטער,
מאכסט גאר פון מיר דאס געלעכטער.

פון פייגעס אויגן די טרערן קוועלן.
זי טוט אויס פון האלדז די קרעלן.
פייגע בלאסט און כעסט:
ווערסט מיר לעצטנס אין דיין
מאראלן-זוכעריי,
געבעדיקער און פרימער.
איז אט האסטו דיר דיין ציר!
גלייך גיי ארויס פון מיין צימער
און פארמאך הינטער זיך די טיר!
מיך ארט נישט וואס דו וועסט טראכטן און מיינען.
מיר טוט וויי און איך וויל וויינען.
און ביז וועסט נישט פארשטיין
פון וויטיק מיין געוויין,
זאלסטו נישט וואגן צו מיר
נאענט צוצוגיין.

אויפן שויב די לבנה שימערט.
יאסל דורכגענומען מיט פייגעס פיין,
פארלאזט א טרויעריקער איר צימער.

איבער דער שטוב שמעקט דער ריח
פון דער מאמעס פריש-אנגעגאסענער זופ.
די מאמע קוקט נישט אין זיין זייט,
און רעדט צו אים פון דער ווייט:
— פון פייגען טריפט זיך בלוט
און דיר, געטרייער מאן,
דיר איז פריילעך און גוט
וואס פייגע איז געבענטשט מיט מוט.

דער מאַטקע פראַנט דאַרף פון קאַפּ ביז די פיס
זיין איינגעטונקען אין זינד,
צו רעדן אזוי פאַרשייט און מיאוס צו אַ פרוי —
אַ מאַמע פון אַ קינד.

איצטער אין פאַרשעמונג, דער טרויער
שווער און פינצטער איבער איר הויערט.

זי זיצט אַודאַי דאַרט איין-אַליין

זי קוקט אויפן גרויען מויערן-שטיין,

און די ביטערע טרער

גליט איר אַנגעווייטיקט געמיט.

איז פאַרשאַרף נישט איר פיין

דורך אומזיסטיקן געקריג.

לאַז זי דאַרט נישט זיצן איין-אַליין

צו וויינען און צו וויגן דער קינדס וויג.

גי אַרײַן און בעט זי איבער,

איידער מען לעשט אויס דאָס ליכט

אין די אַרומיקע שטיבער.

זאָג איר פאַרמינעטוועגן: אויס מיט שאַפּ!

גענוג מיט דער ניי-מאַשין געקלאַפּט!

זי האָט אַ שטוב, ברויט און אַ בעט,

זאָל זי זיין אַ מאַמע צו איר קינד,

און פון היינט אָן פרעסן דאָס אייגענע גרעט.

יאַסל זיצט אין קיך און רירט זיך נישט פון אַרט.

ער איז צו פייגען

תמיד אין געדאַנק ערלעך און ריין,

בלויז מיט אַן איבערבּעט-וואַרט,

קאָן ער אַצינד צו איר נישט אַריינגיין.

ער ווייסט, אַז איר געמיט

קאָן דערפרייען די ליבשאַפּט אין ליד.

זי וועט זיין שטימונג דערשפירן,

און די צאַרמע ווערטער

וועלן די דינסטע סטרונעס

פון איר צעווייטיקט האַרץ רירן.

שוין א גאנצע וואך, ווי ער שרייבט
 אז ער וועט זי תמיד זוכן,
 ווי דעמאלט, אויפן בערגל פון מאך.

די גאס שמילט אין דער שנייאיקער ציך.
 יאָסל זיצט אין קיך,
 און די שמערן הויך און וואך
 בלענדן צו אים פון גרויען הימל-שליאך.

די פען שאַרכט אויפן פאַפיר-בויגן.
 פרום און בעטנדיק זיינען זיינע אויגן:
 „גאָט שטרעל אין טרייסט, אין גנאָד
 פאַר מיין ליבסטער, וואָס
 אירע טריט איך זוך
 אין דער ברויזיק, אומהיימלעכער שטאַט.
 אין רויש פון די שטאַטישע רעדער,
 זאָלן די באַשנייטע ביימער
 שמעקן פאַר איר, ווי
 אין זומער די צעבליטע סעדער.
 איך זינק אין די סטויגן-שניי,
 און איך זוך אירע טריט
 מיט דער בענקשאַפט, וואָס
 פאַרשמילט קיינמאַל נישט
 פון גאַרונג דעם וויי.

א, גאָט, איך בעט,
 אז אין מיינע סטרעאַפן
 זאָלסטו לאָזן די צייכנס
 פון מיין ווייטיק צעגליט און אָפן,
 און אין מיין ליד זאָלן בלייבן
 די שפורן פון מיינע וואַגלדיקע טריט”.

יאסלס פען שאַרבעט און קריצט.
און דער אויוון פאַרשפּרייט
אין אלע צימערן אַ היץ.

די ווערטער בענקען אויפן פאַפיר-בויגן.
און אין הויף העלן די שניי-סטויגן.
די אותיות דין, ווי נאַדל-שמעך.
דער הימל בלענדט, און די שמערן מיניען
אויף דער שויב אָנגעטאַן אין דער אייזיקער בלעך.

מיטן פאַרשריבענעם בויגן אין האַנט
גייט ער צו פייגען אַרײַן,
און ער טרעפט זי שטיין אַ פאַרוויינטע,
און קוקן אויפן שמערן-שיין,
וואָס וועכט זיך אויף
דער גרויער, שטייניקער וואַנט.

יאַסל זאָגט צאָרט און שטיל:
פייגע, פאַרגיב וואָס איך האָב נישט
באַנומען דעם טרויער פון דיין געפיל.

הער, איך וויל מוט מיינס אַ ניי ליד
פאַרטרייבן דעם ווייטיק פון דיין געמיט.

יאַסל לייענט און פייגע שטילערהייט וויינט.
דאָס ליד דערציילט, און פייגע האַרעכט
דעם ווינט, וואָס שאַרעכט אין שטילט דעם וויי,
און שיילט פון דער שויב דעם זילבערנעם שניי.

פּלוצלונג. פייגע טוט צו אים זיך אַ צי,
און יאַסל דערפילט פון אירע הייסע ליפן דעם בריי.
און זי פליסטערט: טו מיר אַן צוריק די קרעל,
און זאָג מיר צו, אַז וועסט נישט לאָזן שמערן
די רו פון אונדזער שוועל.

זי פליסטערט און זי פלאטערט:
 איך בין פון דער ארבעט נישט פארמאטערט,
 נאך איך וועל קיינמאל נישט פארגעסן
 די היינטיקע פאסירונג,
 און דעם געמיינעם בורזשוק מאַטקע פראַנט,
 וואָס קאָן קויפן די שענצטע צירונג.
 ער גרויסט זיך שוין,
 וואָס ער איז איינער פון עקספּלאַטאַטאַרן-קלאַס,
 דערפאַר דערלויבט ער זיך צו דערנידעריקן
 די הענט ביי נאָדל און פּאַס.

אַבער ווער איז ער דען ווער?
 אַט דער גאַנצער מאַטקע פּראַנט?
 איך בין גליקלעך, וואָס אין באַגער,
 מיין ליבע צו דיר לייטערט זיך אין דער טרער.
 איך שעם זיך נישט, איך וויל זאָלסט וויסן:
 די פריידן אין מיר שוין ווידער פליסן.
 אין דער בענקשאַפט, אין דער דערהויבנסטער וואָר
 גלומטיקן צו דיר אַלע מיינע יונגע יאָר.
 איך בענק, אַז נאָך אַ ניי לעבן
 זאָל אין מיין לייב אויפגיין.
 אַבער דאָס וועט געשען זומער,
 ווען מירן ווידער רוען
 אונטערן דאָך פון פעלדזנשטיין.

אויף יאָסלס הענט קאָפּען
 אירע טרערן ווי טראַפּנס-טוי.
 זי פלאטערט און זי פליסטערט:
 איך בין גליקלעך
 וואָס דו ביסט מיין מאַן,
 און איך דיין פרוי.
 איך וועל דיר נאָך אַ קינד שענקען,
 וועט טיפער ווערן די ליבע,
 און שטאַרקער דאָס בענקען.

יאסל זאגט צארט און שטיל:
 איך בין אין פיל רייד נישט געאיבט.
 און איך בין גליקלעך, וואס דו פילסט
 אז איך האב דיר נאך שטארקער ליב.
 דעריבער וויל איך זאלסט געדענקען,
 אז כל זמן דו וועסט נאך מיר בענקען,
 וועט אונזער לעבן לויפן אין איין ריכטונג
 און אין מיין ליד וועט גליען דער פונק פון דיכטונג.

פייגע פלאטערט
 אין יאסלס פארקלעמטע הענט
 און זי פליסטערט: „די ליבע
 אונדזער לעבן דערהויבט“.
 און די נאכט שמערנט
 און בלענדט אויף דער שויב.

משפחהדיק - נאענט

צומארגנס קומט דער עלטערער ברודער
 אין שטוב אריין.
 אויף זיינע בריימע ברילן
 בלענדט פון זון-גאלד דער שיין.

ער טרעפט פייגען דעם אויוון הייצן.
 און היימישלעך, ליבלעך ער הויבט זיך אן
 מיר איר צו רייצן:
 „גו, וואס מאכט עפעס מיין שוועגערין די שיינע,
 וואס קלאפט מיט די פויסטלעך די קליינע?
 א מחיה, אויס פראלעמאריאט וואס,
 שאקלט זיך ביים מאשין
 אין א גרינעם כאלאט.
 שוין גענוג זיך אנגעזאפט
 מיטן ריח פון בוקמאנס שאפ.“

שוין צייט צו זיין א הויז-פרוי
 און שטריקן פארן מאן א סוועטערל
 פון וואל העל און בלוי.
 סיי ווי האסט פון דער ליניע אפגענויגט,
 ווי נאך האסט צו יאסלען שמיכלענדיק
 א פינקל געטאן מיט איין אויג.
 ביי מיר איז עס חלילה נישט קיין פלעק.
 האסט בלויז דיניע בורזשוואזנע געפילן אויפגעדעקט.
 סיווי דיין יאסל קאן נישט זיין לינק,
 ווארים פון אלטע קוואלן ער טרינקט.
 כאטש ער רייט נישט אויף דיין רויט פערד.
 פאר יושר אין שמרייט שארפט זיך
 זיין ווארט ווי א שווערד.
 ווי א רעליגיעזער ייד,
 אזוי פרום שרייבט ער זיין ליד:
 „גאט אין דער נאכטיקער שפעט,
 ווען אויפן הימל ברענען דיניע שמערנדיקע ליכטער,
 הער דאס געבעט פון דעם בענקענדיקן דיכטער“.
 פייגע טענהט: דאס איז א מאמענט-געפיל,
 ווען די נאכט חלומדיק און שמיל
 שוועבט אויפן שליאך.
 אבער נישט קיין שטימונג גלאט,
 נאך דער ווייטיק פון זיין געמיט
 איז דאס ליד געדרוקט היינטיקע וואך אין ארבעטער-בלאט:
 „דיכטער דערמאן די ליכטיקע מארטירער,
 און אייביק מאן זייער ברענענדיקן פיין
 אין דיניע לידער.
 דיכטער, מיט פרייד אין געמיט,
 זינג צו די געוואנטע
 דאס רומפולע ליד.
 דיכטער, זינג צום מארגנאוויפגאנג,
 זינג צו די געוואנטע
 דאס העלדנגעזאנג!“

פייגע מיט אויגן פול ליכט
שמיכלט צו אים פריילעך
מיט א זיגערש געזיכט.

דער ברודער פארטראכט און שמיל,
קוקט אויף די זון-פאסן
וואס באשטראלן דעם געפארבטן דיל.
דער ברודער געלאסן און מיט א טיף געפיל
ברומט א חסידישן ניגון,
און שפרייזט אויף די זון-פאסן
וואס גאלדיקן אויפן געפארבטן דיל.
פייגע קושט אים אויפן שמערן
און זאגט: א דיכטערס געמיט
איז שווער צו דערקלערן.

דער עלטערער ברודער שמיכלט און שפאסט:
כ'בין צופרידן וואס יאגסט זיך שוין מערנישט
נאכן מאשין מיטן קיילעכדיקן פאס.
פייגע פון דיינע קושן האניק פליסט.
ביסט שמאלץ און ביסט שיין.
און שמענדיק אויף דיינע אייגענע פיס
דו שטייסט אליין.

ווען איך וואלט געווען יונג און פארשייט,
וואלט איך ווי מאסקע פראנט
פאר דיין ליבשאפט געשטרייט,
און ביים פעלדו אין מארגנוון
וואס גאלדיקט אויפן זאמד
וואלסטו נישט אנטרינגען פון מיין האנט.
סײ ווי, רוימער פראלעטאריאט
צוליב דיר האט מיין ברודער
פארבלאנדזשעט אין ארבעטער-כלאט.

פייגע שמייכלט, און שפאסט:
 „מיר איז גוט, אויך מיין שוואַגער
 איך געפעל,
 וועט ער אַפּטער אַריבערטעמן
 טאַטע-מאַמעס היימישע שוועל.
 און יאָסל אומרעכט האָסט.
 דעריבער איז מיין רויטקייט
 פאַר אים נישט קיין לאַסט“.

דער ברודער געזעגנט זיך
 ביי דער טיר-שוועל.
 פייגע פאַרפאַרעט פאַרמישט פאַר מאַן-קיכלעך
 אייער, אויל און מעל.

זי זוכט דאָס זאַלצמעסטל
 און זי געפינט אויף יאָסלס ספּריס-קעסטל
 הונדערט דאַלער מיט אַ בריוול:
 צו פייגען וואָס קעמפט פאַר אַרימען פעבל
 קויף איין פאַרן שטוב אַ פאַר שטיקלעך מעבל.
 דיין שוואַגער דער רויטהאַסער,
 וואָס גלויבט נישט, אַז מ'קאַן
 בעסער מאַכן די וועלט
 מיט אַ ביסל רויט-וואַסער . . .

אויפן אויוון שמעקט דער קאַרטאַפּל-זופּ.
 פייגע פון משפּחהדיקער נאַענטקייט דורכגענומען,
 פאַרעט זיך אין שטוב און האַלט אַ גאַנצן טאַג
 דעם עלטערן ברודערס חסידישן ניגון אונטערברומען —

חבר גארמאן באהאלט זיך אויס

אין א צימער א קויטיקן און קאלטן
 חבר גארמאן איז באהאלטן.
 דאס צימער מיטן פענצטערל קליין און קרום
 פארשפארט פאר אים די שטאט ארום.
 אין אט דעם צימער פארהאקט ווי אין א שטייג,
 שפרייזט ער שעהן גאנצע אין געדיכטן רוך
 פון אייגענעם ציגאר און שווייגט.
 דערנאך אט אזוי אין זיך פארטיפט,
 זעצט ער זיך צום טיש און שרייבט
 ארטיקלען אין א גראבער, געדיכטער שריפט.
 פאר יאסלען וואס באזוכט אים אפט
 באקלאגט ער זיך: אז די איינזאמקייט
 איז פאר אים די שווערסטע שטראף.
 און שטארק ער ליידט, וואס ער קאן פערזענלעך
 נישט אנטוילנעמען אין איצטיקן שטרייט.
 ווארים שרייבן אליין איז נישט גענוג.
 די מאסן גויטיקן זיך איצט
 אין פירער געוואגט און קלוג.
 אין קאנאדע, אין די פאראייניקטע שטאטן
 ווארפט מען אונדזערע חברים הינטער גראטן.
 אונדזער פיער פינצטערט שוין אין א תפיסה-צעל.
 און הוהלעס הארץ מיט געוויין איז אנגעקוועלט.
 פונדעסמוועגן כאטש מען שארפט דאס מעסער
 צום צארן-שניט, ווערן מוטיקער און גלויביקער
 פון קעמפערס די טריט.
 און איבער גאר דער וועלט וואגנדיקער און פעסטער
 זיינען קעמפנדיקע ברידער און שוועסטער.
 איך גלויב, אויפשיינען וועט אינגיכן יענער טאג
 וואס מען וועט בענטשן און זאגן:
 כדאי געווען אלע פייגען.
 אבי איצטער הינטער פלאטער פון די רויטע פענער
 איז דאס לעבן פריידיקער און שענער.

יאָסל ווייסט פעלקער וועלן צעברעכן די שקלאַפּנרוט.
 אין זיין געדאַנק ער זעט דאָס אויפגיין
 פון דעם טאַג געבענטשט און גוט.
 נאָר איצטער אים שרעקט היטלערס רוצחים-מאַכט
 וואָס וויל פאַרטייליקן דאָס פּאַלק ישראל
 וואָס איז פון קיינעם נישט באַוואַכט.
 עס ציטערט חבר גאַרמאַנס קול:
 „און איך האָב מוראַ, אַז היטלער
 וויל פון לענדער מאַכן אַ טויטן-טאַל,
 ער וועט זיך אינגיכן וואַרפן אויף דער וועלט
 מיט זיין מאַרד-מאַשין.
 און ער וועט פאַרטייליקן די יידן פון פּוילן און וואַלין.
 יא, יידן אין אייראָפּע שטייען ביים ראַנד
 און פאַרמאַכט זיינען פאַר זיי
 די גרעניצן פון יעדן לאַנד.
 דאָס פּאַלק ישראל אַן עלנט שעפעלע
 צווישן היטלערס פאַרצוקנדיקע ציין
 און קיינער הערט נישט זיין געוויין“.

יאָסל דערציילט חבר גאַרמאַנען:
 „אַז די נאַכט אין חלום
 טראַגט גרויל אין מויל.“

עס ברייט זיין לייב אַ מעסער-שניט,
 און עס הילכט איבער דער גאַס
 דער האַגל פון די היטלעריסטישע טרייט“.

יאָסל קערט אַ היים, ווען עס שמערנט די נאַכט,
 און עס זילבערט דער שניי אויפן שליאַך.
 יאָסל היט זיך נישט צו לאַזן
 פון זיינע טרייט קיין שפור,
 קוקט ער זיך אַרום צי עס שאַטנט
 אים נישט נאָך קיין פאַרדעכטיקע פיגור.

דורך גאסן טונקל און אומבאקאנט
ער דרייט זיך און שפאנט.

נאך האלבע נאכט
פאראומערט און אויסגעשעפט,
גרייכט ער די שטובנטרעפ.

פיער אין טורמע

לויין חדשים, ווי פיער איז אין טורמע פארשפארט
און דער ארבעטער איבערן גאנצן לאנד
אויפן אורטייל ווארט.
מען האט אים ארעסטירט,
אויף א הונגער-מארש
וואס ער האט קיין אטאווע געפירט.
ארבעטער אויף פראטעסט-פארזאמלונגען
פאדערן און שרייען:
מען זאל זייער פיערן באפרייען!

הוהלע מיט מעג פארויס ווייסט, ווען
עס וועט איר דערלויבט ווערן אים צו זען.
זי פוצט זיך אויס אין שענצמן קלייד,
און קומט צו אים מיט נאענטע רייד:
זארג נישט, וועסט פון טורמע ארויס,
ווייל די רעגירונג וועט זיך מוזן בויגן
פארן ארבעטערס צאָרן-בריוו.
וועסט ווערן א ייד.
ווייל אויך צווישן יידן,
וועט קיינער נישט צוימען
דיינע קעמפנדיקע טריט.
אבער ער ענטפערט שטיל און שוין:

איך דארף דיין ליבע די ריינע.
און איך בענק נאָכן דאַרפישן שטיבל
מיט די פענצטערלעך די קליינע.

ער איז אויסגעצערט,
און ערנסט פאַרקלערט
קוקט ער אויף איר אומעטיק געזיכט,
און זעט אין אירע אויגן אויפגיין
פון ליבע דאָס לויטערע ליכט.

פון טורמע שפאָנט חוהלע גלייך אַריין
צו פייגען אין קיך, וואו עס טריקנט זיך
דאָס קינדערישע געוועש אויף דינע שטריק.
אין אירע אַרעמס זי וויינט
אויף איר גרויס אומגליק.

פייגע נעמט זי איין,
און מילדערט מיט טרייסטנדיקע רייד
איר טיף-שווערן פּיין — — — — —

ח נ ו כ ה א ין ה ו י ז

אויף די שויבן גליט פון פראַסט
דער זילבערנער פאַס.
דער טאַטע וויל אין קאַנאַדע
כאַטש נאָך איינמאַל דורכגיין ש"ס.
אין די שפעטע נעכט פון דערוואָכן
זיינע אויגן אין גרמאַ-בלאַט זיינען פאַרשטאַכן.
עס ווינט זיך זיין לאַנגע ווייסע באַרד,
ווען ער ניגנט איבער אַ שווער וואַרט.
אויף מויערן-ווענט דער שניי-ווייסער ווינט קלעמערט.
דער טאַטע שאַמנט איבער די גרמאַ-בלעטער.
פייגע טראַכט:

דער מאַמע אין זיין נעכטן
 איז אַ מענטש אַ גלויביקער און גאַנצער.
 און יאָסל אַמפּערט זיך אויף זיצונגען יעדע נאַכט,
 ווייל ער וויל פון יושר זיין דער נייער פּלאַנצער.
 יאָסל שפּאַרט זיך, אַז אייניקע מאַן-געבער
 זיינען הערשעריש, קליינלעך און פּלאַך.
 און פייגען אַרט וואָס צוליב דעם
 שוין וואָכן, ווי ער שרייבט נישט קיין שום זאַך.
 דער מאַמע זאָגט: זאָל יאָסל זיך צוריקקערן אין שאַפּ,
 וועט ער זיך אויסניכטערן פון מאַשינען-קלאַפּ.
 זאָל ער צוריקגיין צו דער גמראַ,
 וועט ער ווידער דערפילן דעם מעם פון אמת און וויסן,
 וואָס יעדער פּרום-ערלעכער ייד ווייסט,
 אַז דער שומר ישראל איז מיט אונדז יידן
 אין יעדער עת צרה.

יעדן פרייטיק צונאַכטס נאָך קידוש,
 זאָגט דער מאַמע פאַר יאָסלען
 אין לערנען עפעס אַ חידוש.
 ביי פייגען איז מאַטע-מאַמעס תּמימותדיקע פּרומקייט
 פּריש און ניי, און זי פאַרשטייט, אַז אַט
 פון דעם דאָזיקן דורותדיקן, ערלעכן שטייגער,
 האָט זיך יאָסל געלערנט, אַז מען מאַר
 פון לעבנס-עול נישט ווערן פריי.
 פייגע פילט, אַז יאָסלס לעבן וואַלט געוואָרן הויל,
 און עפעס צווישן זיי וואַלט געוואָרן לויז,
 ווען זי דערווידערט מיטן מויל וועגן דער פּירונג אין הויז.
 דעריבער איז דאָס פאַר איר נישט קיין יאָך.
 בפרט דער שבתדיקער טיש
 פאַרטרייבט פון שטוב די וואָך.
 און איר איז גוט, וואָס אין אַ יום-טוב
 איז נישט אַליין איר צוגערוימטע, פּרידלעכע היים.
 קרובים און לאַנדסלייט זיינען אַנגעלייגטע געסט.
 מען האַלט זיך היימיש-נאַענט,

מען זינגט און מ'טרינקט און מ'עסט.
 אזוי איצטער אין דער הנוכה-נאכט,
 זיצט די גאנצע משפחה.
 און בעני קאמעדיאנט לאכט
 פון איטלעכס מעמד און מלאכה
 אין קאנאדישן לאנד.
 עס צאפלען די ליכטלעך אין דער מנורה.
 ר' הענעך און דער טאטע פעדימען
 חסידישע מעשיות און זאגן-איבער
 דעם אלטן רבינס א תורה.
 די מאמע רייסט אלץ איבער מיט א זיפין:
 „וואס קומט ארויס מיר זיצן דא אלע ב"ה במנוחה
 אבער די געבליבענע משפחה אין עכר לים
 רינגלט ארום א בייזער פלאם".
 די מומע זיפצט:
 היטלער הרשעס חיל זאל נאר נישט פאלן ווי א בליץ
 אויף ישראלס הויז וואס איז
 שוין אזוי אויך וואקלדיק און לויז.
 דער טאטע וויל פארקלענערן די שרעק
 און ער זאגט: גאט וועט שיקן זיינע גוטע מלאכים
 צו היטן אונדו אויפן סכנהדיקן וועג.
 דער רבונג של עולם וועט נישט באוויליקן,
 אז היטלער הרשע זאל קאנען
 די יידן פון אייראפע פארטיליקן.
 און ר' הענעך וואס וויל גיט אז די שמחה
 פון הנוכה זאל ווערן פארשמערט, זאגט ער אין א געלעכטער:
 „איר הערט, מען מורמלט, אז אין די שעפער וויל מען שוין ווידער גיט
 קיין פרומע יידן מיט בערד, ווייל
 צו גרינע זיי פארשדכנען די שיינע, יידישע מעכטער".
 און ער דערציילט, ווי יאסל האט פייגען אויסגעוויילט.
 באלד אין ערשטן טאג אין שאפ,
 האט די ליבע זיי ביידן פארקאפט.
 פון ליבע די לאסט
 צו זייערע יונגע, ריינע הערצער האט געפאסט.

און אַט אַ וואַלקן שוואַרצט זיך און שווימט אָן אומגעריכט,
און לעשט שיעור נישט אויס פון ליבע דאָס ליכט.
יאָסל אין אַרבעטער-רעסטאָראַן צעאָמפערט זיך
וועגן עמעצענס אַ רעפעראַט פון וועלכן
ביידע האָבן שפעטער פיל עגמת נפש געהאַט.
וואַרים אויפן אָרט שפּאַרט מען נישט
דאָס וואַרט וואָס כעסט און זידט
אין קריגערישן געמיט.
דערצו שרייבט עמעצער אַריין אין אַרבעטער-בלאַט:
אַז דער יידישיזם וועט דעם יאַסלען אַזוי קייקלען
ביז ער וועט ווערן אַ רענעגאַט.
ווייזט אויס, קיין שום זווג קאָן נישט פאַרמיידן
פון לייטערן די ליבע אין בענקשאַפט אַנגעלאַדן מיט ליידן.
אַבער נאָך אַ סך ברונזע טעג,
און די ליבע געפינט ווידער
צו זייער האַרץ דעם וועג.
דעם סוף ווייסט איר אַליין:
אין דער ליבע, אין זיין פרוכטיקן גאַרטן
דער זיווג איז געראַטן.
ווייס קינדיש געוועש טריקנט זיך אויפן שמריק.
אַנגעזעטיקט און ריין טרייסלט זיך
אין וויג דאָס קינד און שמייכלט
ליכטיק און שיין. עס מיניעט זיך פייגעס געזיכט.
אירע אויגן שמראַלן אין פריידנליכט.
אויף איר קלאַרן קליינעם שמערן
גליט אַ דינער קאַרבן-שניט.
ר' הענעך וויל די שיינקייט
פון זייער ליבע דערקלערן.
אויף פייגעס, לאַנגע וויעס
הענגען טראַפּנס טרערן.
בעני קאַמעדיאַנט לאַכט:
די ליבע איז די שטאַרקסטע מאַכט.
די ליבע אין האַרצן — וויין אַ פולער כּוס.
דעריבער האָבן זיך איצט די טרערעלעך

פון פייגעס שמראלנדיקע אויגן געמאן א גאס.
 און אין יאסלס געדאנק ליכטיקט-אויף
 פון ליבע זיין שטענדיק-גארנדיק געזאנג:
 „דו ביסט פון מיין בענקשאפט דער טרוים.
 דו ביסט דאס ליכט פון מיין פרייד.
 איך זוך דרך אין שאטן פון בוים,
 אין שטילן רוים פון זיין בלעטער-קלייד“.

אין הויז איז יום-טובדיק.
 די פריידן ברויזן.
 עם בלויט דאס אויסגעשטריקטע מישמעך
 מיט די גרינע פראנדזון און רויטע רויזן.
 אבער פייגע אין איר געדאנק שפאנט
 מיט יאסלען צו די לאנקעס מיט געטרקנען היי
 און זי פארגעסט גאר, אז איצט
 איז ווינטער, און די שויבן שימערן
 אין דעם בלענדנדיקן ווייס פון שניי.
 און בעני מאכט זיך, ווי קיין זאך גייט אים נישט אן.
 אים רייצן די לאטקעס און דער געפרעגלטער האן.
 זיינע פיס רוען אין א פאר וואלענע גוטע פאנטאפל.
 צעקנעפלט איז דער היימיש פויערישער שפענצער.
 און ער א פארשוויצטער — זיצט און שלינגט
 דעם רוימן בארשמש מיט די פארעדיקע קארטאפל.
 בעני פארטיקט זיך ענדלעך אפ מיט דער סעודה און זאגט:
 וואויל וואלט געווען ווען דער ווינט
 טראגט אוועק היינט באנאכט די טרעפ,
 וואלט איך אויף מארגן נישט געדארפט
 גיין אין שאפ, צום געשמעפ.
 איך פייף אויף ראקפעלערן, אויף זיין קאסע,
 וואו ער האלט זיין גרודע גאלד.
 קאן ער דען קריגן אזא טעלער בארשמש,
 ווען אים וואלט זיך פארוואלט?
 סיי ווי רבותי, איך האב אין בלאט
 געלייענט יאסלס א ליד נישט פון טרויער,

נישט פון הונגער, נאר פון דער ליבע
 פון א גאליציאנער משכיל וואס
 שערט זיך באַרד און פאות
 און טראַגט אַן אונטערנגעהאַקטן כאַלאַט.
 איך האָב זייער געלאַכט.
 איך מיין דעריבער, אז עס איז פאַסיק
 צו לייענען דאָס דאָזיקע ליד
 טאַקע איצט אין דער פריילעכער הנוכה-נאַכט.
 בעני מיט מינע און קול לייענט און אַנטפלעקט
 דעם קאַמיוז פון דעם גאַליציאַנער חתן
 פון דער אויפגעקלערטער שטאַט טאַרנאַפּאַל:
 „אויס אַן אַלטן כרווונשטעלער איין ליבעס בריוו
 פון שמאַל האַכגעלערנטער פון טאַרנאַפּאַל — דער שטאַט
 מיט אַלטע געמעלער, צו זיין בילד שיינער כלה,
 פריילין מאַליאַ זילבערבאַנד אין זאַמאַשטש,
 דעם שניט-קרעמערס טאַכטער, וואָס
 מיט אירע מאַדישע קליידער שמת זי אין גאַנצן קאַנט.
 צו מיין האַרצנס-געליבטע מאַליאַ זילבערבאַנד!
 זאַל דער ליבער גאַט באַוויליקן
 מיר זאַלן אינגיכן זיין באַנאַנד.
 איר זענט הערלעך און שייך,
 און אייער האַרץ איז גוט און ריין.
 עס איז מיין הויז מיר ווי אַ צעל.
 וואַרים איך בענק נאָך
 די טריט אויף אייער שוועל.
 מיין פיל-געליבטע כלה, מיין אומשאַצבאַרער שאַץ.
 זילבער-טראַפנס פינקלען אין פריש-גרינענדיקן טאַל,
 ווי אין אַ טיפער, בלויער טאַץ.
 מיין גנעדיקע, וואָס האַט אַן איידל האַרץ,
 עס שטאַרקט זיך די בענקשאַפט טאַקע יעצט
 אין ענד פון פרילינגדיקן מאַנאַט מאַרץ.
 איך לעז דעם שפאַנענדן ראַמאַן
 „די געהיימניסע פון פאַריזש“,
 וואַר דער מענטש איז אַ מענטשן-ריין.

איין בראווער מאן מיט א נאבעלער זעל,
 אבער ער מוז נעבעך קעמפן
 מיט שלעכטע לויטע אין איין לייבן-פעל.
 יא, איין גוטע נאכריכט איך האב מיטצוטיילן,
 וואס איר קענט שוין אלע אייערע פריינדיגס דערציילן.
 איך האב שוין באקומען איין שטעל אלס בוכהאלטער.
 איך פארהאפ צו גאט, מיט דער צייט וועל איך
 דא ווערן דער גאנצער פארוואלטער.
 מיר וועלן קיין פאראויסן נישט זיין,
 נישט דארפן עסן קעסט,
 מיר וועלן, ווי אונדז געפעלט
 בויען אונדזער ליבעס-נעסט.
 מיר וועלן זיך פירן רעליגיעזיש, אבער ניט פרום-פאנאטיש.
 מיר וועלן לעבן ווי געבילדעטע לייט,
 זויבער-שיין, שטיל און באלעבאטיש.
 איך וועל זיך קליידן קורץ און דייטשיש,
 פאר מיינע האכגעשעצטע הארן אויסקוקן אייראפעאיש-לייטיש.
 איך באדויער, וואס אייערע פאנאטישע עלטערן ערלויבן נישט
 מאלן איין בילד פון אייער הערליך-פרעכטיק געשטאלט.
 דיזע פאלנישע יודן — ווילדע ברואים אין איין אורוואלד.
 יא, מיינ טייערע כלה, איר זענט מיינ הארצנסגעליבטע,
 דעריבער מיינ הייסע רייד, הערט אויס, ביטע:
 דער ליבער גאט האט אייך מיר באשערט.
 איך וועל טאן אלץ אייך צו האבן די ווערט.
 אייער שיינקייט, ווייזהייט און גנעדיקייט
 האט א שם אין דער גאנצער מדינה.
 איך שיק אייך א פרעזענט איין העכסט-אינטערעסאנטן ראמאן,
 א גאלדן פינגערל, א טייטש חומש מיט א זילבערנעם שלאס,
 אונד איין באצירטע, לעמבערגער תחינה.
 איך ווארט מיט גרויס אומגעדולד
 אויפן טאג פון אונדזער הופה.
 אקעגן טאנצן מיט א קוילעטש וועט די פארנעמע דאמע —
 מיינ געבילדעטע און רייכע מומע ציפע.

אונדזער געמלעכע ליבע וועט בענטשן
 מיין ליבעסווירדיקער גרויספאָטער.
 אונדזער האַכצייט וועט זיין צויבערלעכער, לוסטיקער,
 ווי אויף אַ באַל אין קיזערלעכן טעאַטער.
 אויף אימער און אייביק וועלן מיר
 אַ גליקלעכס פאַמיליע-לעבן פירן.
 אין די פאַרזשער מאַדישסטע קליידער
 וועט איר זיך ביי מיר צירן.

איך לאַד אייך איין מיין גנעדיקע כלה אויף פּסת.
 די רייזע זאַלט איר מאַכן מיט אַ קאַמיש,
 נישט מיט פאַסט-וואַגאַן אין פּראַסטן געשפּאַן.
 ביטע, למען השם אַפּשטאַמן איין ווייזט
 ביי מיין האַכגעשעצטן אַנקל ברוך און מיין מומע זלאַטע
 וואָס וואוינען אין רעכאַן און פון וועמענס רייך הויז
 די אַרעמע לייט גייען אַרויס באַקליידטע און זאַמע.
 ביטע גריסן אַלעמען דאַרט,
 און אַן אַנטוואַרט באַוויליקט מיר זאַפּאַרט.

עס איז יעצט נאַכט אין טאַרנאַפּאַל,
 דער הימל איז אַ פינקלענדיקער שמערנטאַל.
 איך פּלאַטער צו זען אייער שוין געשטאַלט.
 אויף אימער אייער שמואל האַכגעלערנטער."

בענין דעם פאַרלייענער
 לויבט מען פאַר דער דיקציע דער ריינער.

אין דער היימלעכקייט פריידיק, דערהויבן,
 שטילן ביסלעכווייז איין פון געלעכטער די קלאַנגען.
 אויפן ווייסן פנים פון די שויבן
 שלייפט דער פּראַסט די זילבערנע זאַנגען.

ל י כ ט

פיינעם טרויער

אין די אָונטן, אויף פאַרזאַמלונגען האַלט פייגע רעפעראַטן,
אַז מען טאָר נישט דערלאָזן, אַז עס זאָלן זיך אויפסניי
צעהילכן די האַרמאַטן.

זי רעדט און רופט די גרויס-מאַכטן,
צו פאַרמיידן נייע גרויזאַמע שלאַכטן.
זי מאַגט ביים געוויסן:
אַז מען זאָל אַפּשטעלן דעם רוצח היטלער,
איידער ער הויבט אָן אין אַ טייך בלוט
די וועלט פאַרגיסן.

זי וואַרנט: היטלער האָט פאַרקלערט צו שפּאַנען,
און פאַרוויסטן די ערד מיט טאַנקען און עראָפּלאַנען.

יאַ, פאַראייניקט מיר קאַנען
פאַרמאַכן די מיילער פון זיינע קאַנאַנען.

זי קומט אַהיים נאָך חצות
און זי שרעקט זיך אַז אַ ליאַדע טאַג,
וועט די מלחמה אויסברעכן
מיט היטלערס ערשטן שאַס.

אינדערפרי. אירע אויגן גליען אין וויי
פון די שויבן
וואָס שמראָלן פון זון און שניי.

מיט ווייסן שייך דער צימער איז פאַרשוואַומען.
און זי טראַגט אין האַרץ דעם פייך דעם שטומען,
זי געדענקט חברים געפייניקטע צווישן טורמע-שטיין,
און דאַס האַרץ קוועלט זיך אָן פון געוויין.
זי זוכט באַרואיקונג אין דער גיטאַר.
נאָר דורך סטרוגעס דער טרויער
שטאַרקער נאָגט און שפּאַרט.

דאן פארטרויט זי דאס קינד דער מאמען.
און אליין לאזט זי זיך ארויס אינדרויסן,
וואס כאפט זי אריין אין אירע פראסטטיקע פלאמען.
פארטוליעט אין מאנמל איר געביין,
שפרייזט זי אין ווינט
וואס ברעכט פון די דעכער די אייזיקע ציין.
זי מיידט נישט אויס אין גאס קיין שוועל,
און מיט א שטאלצן שמעל זי שטרעקט די האנט,
און בעט א ביישטייערונג פאר א פאליטישן ארעסטאנט.
אלע זאגן איר, אז זי זאל באהאלטן
דאס פנים פון דעם ווינט דעם שמעכיקן
און פראסטטיק-קאלטן.
מען רופט זיך אפ מיט גרויס מיטגעפיל.
און פייגע דערגרייכט איר ציל.
פייגעס פארטוליעט געביין
שמעקט מיטן ריח
פון פרישן שניי.
אירע שמייכלענדיקע אויגן —
שטראלנדיקע שפיגעלעך צוויי.
פייגע דופטיקט מיט דער לופט
אין ריינעם דרויסן אנגעשעפט.
זי גייט מיטן ווינט וואס קלעמערט
אין געבריל אויף די פאראייזיקטע טרעפ.
אנטרינען איז פון איר דער פיין,
א צעשמראלטע זי קערט זיך
צוריק אין שטוב אריין.
א פריילעכע מעלאדיע אין הארצן קוועלט
און זי בענטשט די אייגענע, שטוביקע שוועל.
דאס קינד אויפן דיל קייקלט צו דער קאץ די באל,
און פייגע לאכט לוסטיק אויפן הארציקן קול.
זי כאפט דאס קינד אין אירע ארעמס
און מורמלט: יינגעלע, מיר וועלן ביישטיין
אלע ווילדע שמורעמס.
און זי בענקט נאך יאסלען

וואס יעדן אינדערפרי ער שפרייזט
 אין שטאטישן געפילדער,
 מיט א הארץ אָנגעלאָדן מיט לידער.

דאָס קינד פלאַפּלט.
 זיינע פריילעכע, אומפארשטענדלעכע רייד,
 זיינען פאר איר אַ קוואַל פון פרייד.

ד ע ם ט א ט נ ם פ א ר ד ר א ם

אויפן טיש קילן זיך גלעזער טיי.
 דער טאַטע רעדט צו יאָסלען אין צאַרנוויי:
 אזא פאַרשוועכנדיקע שירה,
 האָט אין זיך דעם ניצויץ פון כפירה.
 דער טאַטע ציט דעם ווייסן פאַס פון דער באַרד
 און לייענט יאָסלס ליד וואָרט און וואָרט:
 „גאַט, איך ווייס אז ביסט דאָ,
 נאָר אין מיין מויל איז קיין לויב פאַר דיר נישטאַ.
 איך ווייס, איך בין פון דיין בלענדנדיק ליכט
 דיין ליכטיקער זאַמען, נאָר איך ווייס, איך דאַרף נישט זיין
 דער קרבן צו הייליקן דיין נאַמען.
 וואָס דאַרף איך טאָן פאַר דיר?
 דיין הימל פאַר מיר — אַ געשמידטע טיר.
 ווי פיל איך רעד און בעט צו דיר,
 און דו גיסט אַלץ אָן אין מיין לייב
 דאָס פייער פון שרעק און פּיון.
 ביסט פאַרהוילן אין הויכן,
 און דיין זון-ליכט בלענדט דורך בלויע רויכן.
 איך קען דיר נישט זען.
 ווילסט פון מיר לויב, ווילסט איך זאָל זיך
 אין דיין שאַפונג דערנידערן און פייניקן,
 מיט רופן זיך אַליין מענטשן-שטויב.

איך קאן דיך נישט לויבן,
 אפילו פאר אויפברעכן אין פרילינג
 די אייזיקע שויבן.
 גאט, דו מוסט גארנישט פאר מיר,
 האסט מיך באשאפן צו פייניקן מיין לייב,
 זאלסט הנאה-האבן פון זאגן:
 גארנישט נאך דיר מענטש בלייבט.
 דו ביסט שמענדיק דער געאכפערמער,
 דער וואס קומט צוריק מיט א קרוין פון קריג.
 אבער איך ווייס בלויז די וועלט, די ערד
 דיין וויג וואס טרייסלט מיך
 אין דיין צארנדיקן געוויג".

מען האט דאס ליד נישט געוואלט דרוקן אין ארבעטער בלאט
 ביסטו אוועק אין א זשורנאל פון צווייטן צד.
 דו ווייסט שוין נישט לפני מי אתה עומד,
 האסט פארגעסן, אז פאר גאט ברוך הוא,
 דארף מען שטיין מיט א געבראכן הארץ
 פול מיט שרעק, ליכשאפט און דערשטוינונג,
 ווייל מלא כל ארץ כבודו מיינט:
 אלע וועלטן זיינען זיין וואוינונג.
 דעריבער ווער ביסטו וואס פועלסט ביי זיך
 צו רעדן קעגן גאט?
 א מענטש דארף לויבן גאט פארן חסד, וואס
 יעדן טאג מאכט ער ליכטיק די וועלט
 מיט זיין זון-ראד.

ווי וואגסטו צו דרוקן אזא שיר?
 בעסער וואלסטו געבעטן, אז ער זאל דיר
 עפענען פון רחמים די טיר.
 ר' הענעך ניונט און זאגט:
 אימלעכער מענטש האט זיך
 זיין ווערט און וואגן.
 איך פארשטיי נישט דעם צארן,
 האט דאך שוין איוב געשאלטן
 דעם טאג פון זיין געבארן.

איך זע גאר אין דעם דאזיקן שיר
 פון גרויס אמונה דאס פלאמען,
 פון יסורים די טיפע טעמים.
 און די מענות האבן אין זיך
 דעם מענטשנס הארץ וואס איז זיין הייליק היכל,
 ווען ער גרייכט די הויכן מיט זיין שכל.
 ר' הענעך ניגונט און די טיי פון גלאז ער זופט:
 עס איז א זינד פאראומערן די שטוב.
 יאסל אין זיך פארטיפט.
 קוקט צעווייטיקט און פארבליפט.
 דער מאמען פארדריסט דעם טאמנס שמראפן.
 דאס הארץ אנגעטרערט
 רעדט טענהדיק, אפן:
 ווען דו וואלסט ווי א טאמע, מיט הארץ,
 די שורות געוואלט ליינען,
 וואלסטו געוואוסט אז די יסורים
 דורך די ווערטער וויינען.
 אבער וואס טויג דיר לידער.
 זאג בעסער תהילים
 פון אלטן ירושה סידור.
 לערן בעסער א פרשה חומש,
 א פרק משניות און היט
 אין הויז דעם שלום-בית.
 הער אויף מיט שמראפנדיקע דבורים
 וואס ברענגען יאסלען אנגסט און גיסן אן
 פייגעס הארץ מיט יסורים.
 נישקשה, איך קאן מיינע לייט.
 פייגען האט מען דאך געוויס
 אויסגעשניטן פון יאסלס זייט . . .
 פייגע פילט אן די גלעזער מיט הייסער טיי
 און רעדט צום טאמן, צו ר' הענעכן —
 די טרויעריק-פארקלערטע צוויי:

„מיר איז בכלל נישט צום הארצן אזא דיכטונג
 עם פירט נישט אין קיין שום ריכטונג.
 זיין געמיט, איידער עם וועט ווידער נעמען העלן
 וועט פיל עקבערנדיקע מענות צו גאט שמעלן.
 מ'קאן אבער דעם דיכטער נישט צווינגען און דיקטירן.
 זאל ער פון דער אייגענער טיף זינגען, און זיינע ווערטער
 וועלן שוין עפענען אין מענטשן די הארץ-טירן“.
 פייגע קוקט אויף אים מיט הייסע, ליבנדיקע אויגן
 וואס זיינען מיט דער טרער פון טרייסט פארצויגן —

י א ו ש

אין דמיון דרייט זיך יאסל טיילמאל ארום אין שמעל:
 אדער ער זיצט אין בית-מדרש און מוטשעט זיך איבער א פשטל.
 אין איינגעשמילטן מארק-געווימל
 פלעמלט א לאמטערן און פינטלט צום הימל
 אנגעשאטן מיט זילבערנע שמערן.

יידן פארטראכט און פארטרויערט איילן-פארביי
 דער הרוכער פעסטונג-מויער, וואס
 שרעקט מיט די פארמאכיקמע, קרישלענדיקע זיילן.

א פארשפעטיקטער פויער
 קנאלט מיט דער ביימש
 און יאגט צום אייזערנעם טויער.

אין בית-מדרש וואו די טרייסט
 איז טיף און אפן,
 זיינען יידן אצינד אנמלאפן פון מארק-טאל,
 פון שרייען און שעלטן, פון שווערן פרנסה-עול,
 פון ווינטיקע קעלטן.

די חלבנע ליכט צאנקען און צישן.
 זקנים זיפצנדיק, פרום
 מעשות פון פארצייטן,
 זיי האלטן אין איין מישן
 ארום די לאנגע, צעקארבטע טישן.

אויגן לייטערן זיך,
 און טיף איז דער גלויבן;
 אז גאט היט יעדן ייד,
 און ער וועט פון פינצטערן גלות ארויסהויבן.

אויס מארק, אויס ווימלען.
 זיי שוועבן אצינד אין ליכטיקע וועלטן,
 און עס זיינען די הימלען —
 זייערע בלויע געצעלטן.

פארשלאסן בריק און טויער.
 צוועקגעשוואומען שרעק און פויער.
 געסלעך טונקלען און שטומען.
 און איבער אפענע גמרות
 יידן מיט צעוויינמלעך בערד
 ניגונען און ברומען אומעטיק, פארקלערט.

דאס פנים בלענדט.
 שאטנס ווי ביימישן
 פלעכטן זיך אויף די ווענט.
 יידן ניגונען און זוכן אין ספרים
 קלוגע, קלארע טייטשן.

און ביז נאכטיקער שפעט דאס געבראכענע געמיט
 פון יידן רעדט דורך מעשה און משל,
 דורך א פרשה חומש מיט רש"י,
 א פרק משניות, א בלעטל גמרא.

עליע מאירס הויכער, פארטראכטער שאטן
 שפאנט אויף דער וואנט אין כרייטן מלית קטן.
 שטיל און הארציק ער ברומט א זמר,
 און עס קוויקט דאס קאלטע וואסער
 פון טיפן האלצערנעם עמער.
 און די דראטווע-ציער און נאדל-דרייער,
 די רימערס און די דארפסגייער,
 זיצן ביים אויוון, ארום טיש
 מיט פיס סקריפנדיק, קרום,
 און רעדן צו גאט דורך תהילים-ניגון
 גאנגדיק, פרום.

יאסל איז אבער נייגעריק צו וויסן, וואס
 האט זיך דארט געענדערט זינט די יארן, וואס
 ער היימישט זיך איין אין די ווייטע לענדער.

יאסל שרייבט זיך איבער מיט זיין יינגסטן חדר-חבר
 שמואליק דעם מעבל-ארבעטער מיט די טיף-שווארצע אויגן
 וואס ליכטיקן און פינקלען, ווען ער טוט צו די שניידער-מידלעך
 זיך באגריסן און מיט גרויס איידלקייט זיך בויגן.
 שמעטל זאגט: גאך די טריט פון שמילן, שווארצן שמואליק
 לויפן אלע מיידלעך פון די ארבעטער-הויפן.
 זיין גוף גלייך און בייניק בויגט זיך,
 ווען ער טענהט: אז די ישועה וועט קומען,
 ווען אין קאמף וועט דער גאנצער פראלעטאריאט
 גיין געאייניקט.
 די ליבע צו אים ברענט,
 ווייל ער איז שיין און אינטעליגענט.
 און אין זיין הארץ שפינען זיך די טרוימען
 וועגן דער סאציאלער רעוואלוציע, וואס דארף
 אינגיכן אויפברעכן א נייעם באגינען.

מען מורמלט אין שמעטל: אז אין די אונטן,
נאך דער ארבעט זיצט ער ביים נאפט-לעמפל
א מידער און שרייבט רעוואלוציאנערע לידער.

יאסל זאגט, אז שמואליק איז אן עכטער טאלאנט,
און אז ער האט שוין פון אים באקומען לידער
וואס קאן סטייען אויף א נישקשהדיקן באנד.
יאסל האט שמואליקן ליב, ווייל ער איז א היימישער יאט,
און ער דרוקט זיינע לידער אין ארבעטער-בלאט.
זינט דער שמואליק האט פון יאסלען
געקראגן לימערזארישע סמיכה,
בארימט זיך זיין מאמע די לאנגע העניע:
אז איר זון שרייבט פאר די ארבעטער א נייע מליחה . . .
די ארבעטער-יונגט גרויסט זיך מיט אים,
און ער טראגט שוין דעם שמעמפל
פון א רעוואלוציאנערן פאעט, וואס
פארברענט זיינע נעכט, שרייבנדיק
לידער ביי א נאפט-לעמפל.

אט דער שמואליק שילדערט אין קלארע בילדער,
דאס שמעטל פון די לעצטע יאר, וואס
יאסל טראגט אין זיך
פון זינט זיין אייליקן אפפאר.
שמואליק גיט איבער:
עס איז דאס זעלבע שמעטל
פון הייזער קאלט און קויט,
אין וועלכן עס ברענט
אין צארן פון קאמף די קנויט.
דאך טוט מען טיפער א בליק,
איז עס נישט פון איין שטיק.
דאס שמעטל האט פיל פאזן.
כאטש דער אלטער, פרומער דור
פירט נאך מחלוקתן איבער
א שוחט, א רב און א חזן.

א טייל פון דער באַלעכאָמישער יוגנט איז אַסימילירט,
 און אַלץ ווערט ביי זיי אויף פּויליש געפירט.
 אַט די זיינען אַן אידעאָלן, הויל.
 זיי שפּרײַזן גרופּעסווײַז אין מאַרק צו ווײַזן,
 ווי שײַן און שטאַרק דאָס פּוילישע לשון
 קלינגט אין זײער מויל.
 אַט-די מיט געבאַרגטע פּלאַכע פּראָזן,
 זעט אויס, אַרט נישט, וואָס אין איצטיקן פּוילן
 שאַקלען זיך אונטער די פּיס פון יידן אַלע פּרנסה-באַזן.
 אַבער דאָס לעבן פון דער אַרבעטער-יונגט
 איז פּילזײטיק.
 און אין דעם שטעטלדיקן שטײגער
 איז אונדזער נײער אופן פּילבאַדײטיק.
 עס איז אַ לעבן פון זען די וועלט
 אין העלע קאַלירן.
 אַט-די יוגנט וועט עפּענען
 צום מאַרגן די שטראַלנדיקע טירן.
 פאַרהאַן אויך פרומע בחורים
 וואָס לערנען אין דער ישיבה חכמי לובלין.
 אַנדערע זײנען געוואָרן חלוצים
 און גרייטן זיך פאַרן קיין ציון.
 ארץ ישראל איז פאַר פּיל געוואָרן אַ גרויסער ענין.
 פאַרהאַן שוין אַפילו חסידים, וואָס האַלטן,
 אַז בלויז דאָס הייליקע לאַנד איז אַן אייביקער בנין.
 קיין ארץ ישראל איז געוואָרן אַ גרויס פאַרעכץ.
 פאַראַן שוין חסידים, וואָס האַלטן,
 אַז עס איז אַ גרויסע מצוה דאָס בנין האַרץ.
 אַבער די מערסטע פון דער יוגנט זײנען קאַמוניסטן.
 פּיל זיצן אין תּפּיסות. די דאָזיקע יוגנט
 קעמפט צו מאַכן אַ סוף פון קאַפיטאַליסטישן סיסטעם,
 וואָס גיט אַ הונגער-לעבן אַ וויסטן.

עס זאַמלט זיך אין האַרץ דער טרויער.
 היטלער הרוצח אויף אונדזערע לעבנס לויערט.

טאמער חלילה א קריג, וועט
א ייד האבן ווינציקער ווערט פון א פליג.

דער טאטע קרעכצט איבער שמואליקס שרייבן.
מיט תהילים-זאגן ער וויל דאס אומגליק פארטרייבן.
דערמאנט מען פארן טאטן דאס שמעטל, גיסט זיך אן
מיט טרויער זיין בליק.
ער עפנט דעמאלט גיך די גמרא און זעצט זיך ביים קינדס וויג.
יאסל פאר זיך אליין טראכט פון דער נעכטיקער, שמעטלדיקער היים.
דער טאטע טיף-פארשוויגן זיצט אפט ביי דער גמרא,
און הערט נישט אויף דאס קינד צו וויגן.
דעם טאטן עקבערט א מחשבה:
יידן אין אמעריקע לעבן בהרחבה.
אכער איבער פוילישע יידן הענגט א גור.
וועט דאס זיין פאר תורה דער שכר?
יאסלס פנים אָנגעטאָן אין טרויער.
ער זעט הימלערס רוצחיש הייל
אויף יידיש לעבן לזיערט.
דער פיין פלאצט.
באנאכט איז אפט דאס געלעגער —
בריענדיקער זאמד.

ל י כ ט

יאסלס לידער און ארטיקלען קריטיקירט מען אפט אין
ארבעטער-בלאט.

אויפגעגנדיקע פראגן שמעלט מען נאך זיינס א רעפעראט.
באנאכט, אין דער קיך דער אָנגעהייצטער,
זיצט ער פון פארדרום אן אויפגערייצטער.

דער טרויער שווערט,
כאטש ליב איז די היים.

ער זיצט און קלערט
און ראנגלט זיך מיט זיך אליין.

אויפן שויב קייקלט לבנה
איר זילבערנעם ציגל.
רואיק, זאט שלאפט
דאס קינד אין וויגל.

דער דרויסן פארוויקלט
אין א דין-אייזיקער,
שנייאיקער ציך.
און אים דריקט דער שמענדיקער
געראנגל מיט זיך.

ער איז שמענדיק אין קריג
מיט די שטייפע פען-שמירער,
וואָס גייען אַרום מיט אַ באַפעלערישן בליק
און זיינען די פאַרהאַרטעוועטע, שמרענגע פירער.

אים איז ענג.
כאַטש זיין ליד,
פאַרן אַרבעטער אין טיפן גלויבן
ער ברענגט.

שעהן זיצט ער און קלערט.
ביז עס לויכט אויף אין זיין געדאַנק:
אַז דאָס פּאַלק איז דער קוואַל
פון זיין גלויביק געזאַנג.
און ער פאַרשטייט שמואליקס מין:
דאָס פּאַלק אין גלויבן לויטער, ריין.
און כל זמן עס וועט זיין הונגער,
אין הייזער קאַלט און קוים,
וועט ברענען אין צאַרן
פון קאַמף די קנויט.

יאסל פרעגט זיך אליין:
 וואס איז מיין ראָל?
 און ער ענטפערט:
 שטענדיק שטיין מיט די אַרעמע —
 די האַרעווענדיקע פון פיינען-טאַל.

שעה נאָך שעה, און ער קוקט
 אין הימל וואָס ליכטיקט
 אין דער פראַסטיקער בלאַ.

עס בלישטשעט אינדרויסן דער שניי.
 און יאָסל דערפילט די פרייד
 פון קעמפן מיט די אַרבעטער
 אין איין ריי.
 און עס שטייען פאַר אים געשטאַלטן
 פון אַרבעטער פירער וואָס האָבן
 אַלע פיינען אויסגעהאַלטן, און זיינען
 איצט די הייליקע אַרבעטער-מאַרטירער.

און פאַמעלעך, און דאָס פאַפיר ווערט
 פאַרצויגן מיט סטראַפּן
 וועגן דעם שטייגער-לעבן, וואָס
 איז פאַר זיינע אויגן פאַרבלייגעלאָפּן,
 און עס שטאַרקט זיך אין אים דער באַגער
 צו פאַרוואַרפּן אין מאַרגן אַ שטריק און געפינען
 אין פייזן די טרער פון גליק.
 און ער שרייבט דאָס ערשטע געזאַנג
 וועגן די קעמפער וואָס זיינען אין גלויבן
 שטאַרק ווי שטאַל, און זיי צעשליידערן
 דעם צוימען-שטאַנג אין פיינען-טאַל.

אין שטוב שפרייט זיך פון רו די פרייד.
 פייגע נייט אויפן מאַשין און טראַכט
 פון די ערשטע, שווערע יאָרן פון גריין.

פייגע שמעפט.
יאסלען פירט דער טרוים צום פעטערס שטוב
מיט די הויכע, האלצערנע טרעפ, וואס
שפארן זיך צום אלטן צווייגן-בוים.

ער שפרייזט ארויס פון קיך.
ער דערפילט אין זיך דאס גליק
פון שילדערן מיט דינסטן שמריך
דאס געשמאלט פון יונג און אלט.
און עס הויכט אים פון ארט,
דאס אנהויבן וואגלען מיט ווארט
צו דער שוועל פון זיין נעכטן,
וואו ער האט זיך אויסגעלערנט
גלויבן אין אויפהעל פון א מארגן א גערעכטן.

פייגעס נאדל-טריט
דין און געדיכט.
די פרייד אין יאסלס געמיט
זוכט אין גאלד-שטויב פון נעכטיקן וועג,
דאס ליכט פון זיינע חלומדיקע מעג.
און ער דערפילט אין הארץ טיף דאס גליק,
וואס זיינע ווערטער וועלן פארווארפן
צום מארגן א שטראלנשטריק.

ער נענטערט זיך צו פייגען און זאגט:
פייגע, וועגן דעם וואונדער פון ליבע
וואס דאס הארץ טראגט,
און באהעפט אונדז ביידן,
איך וויל אצינד מיט דיר ריידן.
ווארים איך האב פארטראכט
צו שרייבן א ראמאן פון זינט
איך בין מיט היימישן קלומעקל
אנגעקומען פון האליפאקס מיט דער באן.
פייגע א פארגאפטע הערט,
און די פרייד אין הארצן טרערט.

זי פארמאכט די מאשין און זאגט:
 א גאנצן אונט טראכט איך היינט
 פון די געכטיקע יארן פון גרין.
 איז שרייב זשע פון אונדזער שטייגער און שמאם
 און וועגן די וואס צערייסן פון קנעכטשאפט די צאם.

יאסל ענטפערט: אין מאלן אזא לעבנס-בילד
 איך בין נישט געאיכט.
 זאל מיר ביישטיין די דערמוטיקונג
 פון דיין הארץ וואס ליכט.
 ווארים איך באגער, אז ווי די טענער פון א הארף,
 זאלן מיינע ווערטער שפעטער אין מענטשנס הערצער
 אריינדרינגען שמיל, ציטערדיק און שארף.

פייגע רעדט שמיל מיט א צאפלדיק געפיל:
 אזא בוך וועט זיין פאר מיר דאס טייערסטע געשאנק.
 ווארים דאס איז א צייכן, אז מיטן גליק פון אונדזער ליבע
 וועט דיין טרויעריקער געדאנק
 צו די ליכטיקע הויכן גרייכן.
 און אין דיין שמילן געזאנג
 וועט די שיינקייט פון אונדזער לעבן
 קיינמאל נישט ווערן פארצאנקט.

דאס קינד פארזינקט אין שלאפן.
 יאסל ציטערט אויף אין ווייכן רויש
 פון שמילע, פליסערנדיקע סטראפן:
 „דו מיינ יינגל, דו מיינ בכור
 אין גערענגל, דערזע דו דאס ליכט
 פון דיין דור“.

פייגע טוליעט זיך צו אים צו,
 און עס פאלט אויף זיי
 פון נאכט די רן.
 און אויפן שויב, אויף אייזיקן געזיכט
 שלייפן זיך די שמערן און שפריצן מיט ליכט.

סייטש-ווערטער

(איבערזעצונגען פון ענגלישע ווערטער און פראזן)

א.

ווערט מאַר — וואָס נאָך.
וויל — צוואָה.
וועסט — מערב.
וועיטער — קעלנער.

א.

אָפּים — קאַנטאַר, אַמט־ציער.
אַפּערעיטאָר — שטעפּער.
אַל אָן דהי פּיערינג לאַיִן
— אַלע אויף דער שלאַכט־ליניע.

ב.

טראַקל — קליינער לאַסט־אויטאָ.
טאַים — צייט.

ב.

באַם — באַלעבאַם.
ביקאָז — וואָרים, ווייל
באַט — אָבער.
באַנדל — פּעקל צועגשניטן
קליידער צום נייען.
בעיסמענטם — קעלערס.
באַר — משקה־פּלאַץ.
באַי — יינגל.

ג.

לאַרד — האַר, הערשער.
לאַט — פּלאַץ, שטיקל לאַנד.
לאַיער — אַדוואָקאַט.

ג.

גאַרדן פּרעש — גאַרטן פּריש.

ד.

מאַניע — געלט.
מאַנופּעקטשורערס —
פאַבריקאַנטן.

ד.

דעזאָינער — צייכנער פון נייע
קליידער־מאָדעס.
דזשאַב — אַרבעט, פּרנסה.

ה.

מאַרקעט — מאַרק, געגנט וואו
נאָדל־פאַך אַרבעטער פאַרקויפן
זייער אַרבעט־קראַפט.
מאַונטענס — בערג.
מסיו — הער.

ה.

האַנימון — האַניקטעג נאָך
דער חתונה.
האַנאַר — כבוד.

פעקטארי — פאבריק.
 פעיס — פנים.
 פאני — מאדנע.

ק.

קאר — אויטאמאביל.
 קאמפלעיין — קריוודע, אַנקלאַגע.
 קארנער — עק גאס.
 קרים — סמעטענע.
 קרוק — דרייקאָפּ, שווינדלער.

ר.

ריטש — רייד.
 רעיז — העכערונג אין שכירות.

ש.

שאַפֿט־שערמאַן — פאַרזיצער פון
 פאַבריק־קאָמיטעט
 שעד — קאמער.
 שעפער — פאבריק.

ס.

סיזאן — סעזאן, זמן.
 סעכפלמעיקער — סאמפל-מאכער,
 וואָס מאַכט אַ מוסטער-קלייד.
 סטאָר — קראָם.
 סאַמטינג גרענד — עטוואָס גרויס-
 אַרטיקס.

ע.

עקספיריענסד — דערפארענע.

פ.

פארטנער — שותף.
 פעיפער — פאפיר, צייטונג.
 פרעזענט — מתנה.
 פארלאָר — אויפנאַס־צימער.
 פאַמעיאַ — קארטאָפּל.

פ.

פעיִקער — אָפּאַרער, שווינדלער.

אינהאלט:

אין די בערג

6	אינדערפרי	1
7	נעכט אין פיין	2
9	טויט	3
11	אין טרויער	4
13	טרערן	5
15	א בריוו פון חבר גארמאן	6
18	גלוסטונג (א)	7
22	גלוסטונג (ב)	8
25	באנער	9

אין דערמאנונג

30	ביים ראָד פון טראַק (א)	10
33	מישעל (ב)	11
38	פיער און הענריעט (ג)	12
49	דער לעצטער ווינטער (ד)	13
53	פיער רעדט וועגן זיך	14
55	בילעס בריוו	15
57	מסיו פיקארד	16
61	יאָסלס בריוו צו חבר גארמאן	17
64	אין רעגן	18
67	פיער באַרואיקט	19
70	פיער רעדט ווידער צו יאָסלען	20

זונטיק

74	די פארמער פאָרן אין קלויסטער (א)	21
79	זונטיק — מען פאָרט פון קלויסטער (ב)	22
80	זונטיק — אין רעסטאָראַן	23

צוריק אין שמאָט

90	צו דער באַן	24
92	פרייד	25
96	דער זעלבער שאַפּ	26
100	מאָטקע אין הויז ביי פייגעס שוועסטער	27

106	די טעלעגראמע	28
108	באגעגעניש	29
111	ביי ר' הענעכן אין הויז	30

●

פּרילינג

119	ערב התונה	31
120	די התונה	32

●

אין די ווייטן

129	די משפחה געזעננט זיך מיט יאָסלען	33
133	אין באַן	34
136	שלום עליכם — חבר דיכטער	35
144	פייגעס בריוו	36
147	דער חלום פון גרויל	37
150	דאָס ליד צום טאָטן	38
156	דער העלדנטויט פון טאטואי	39
162	די גוטע בשורה	40
167	יאָסל פאַרט אַהיים	41

●

ווידער ווינטער

176	מיט זיך אליין	42
184	פארן אהימגיין	43
187	פעמטש	44
193	ברוגז	45
200	משפחה'דיק-נאָענט	46
204	חבר גאַרמאַן באַהאַלט זיך אויס	47
206	פיער אין טורמע	48
207	חנוכה אין הויז	49

●

ל י כ ט

216	פייגעס טרויער	50
218	דעם טאטנס פאָרדראָם	51
221	יאוש	52
226	ליכט	53
231-232	טייטש-ווערטער	

